

Glasilo Mestne občine Ljubljana, letnik XXIII, številka 6, julij–avgust 2018, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4–8
Poletno
namakanje

15–16
Olimpija,
naj odmeva
do neba!

19–24
Parkov
ni nikoli
preveč

30–31
Slovo

Prenovljene ceste za večjo varnost in udobnejšo mobilnost

V začetku julija so se zaključile zahtevne preнове nekaterih cest v Ljubljani

Uroš Grilc, foto: Nik Rovan

V Ljubljani trajnostno mobilnost izboljšujemo tudi s prenovami cest, s čimer zagotavljamo varnost in udobje vseh udeležencem v prometu. Meščankam in meščanom ter obiskovalcem mesta se zahvaljujemo za razumevanje in potrpljenje v času prenove.

V središču Ljubljane smo prenovili **Gosposvetsko cesto**, ki ima zdaj povsem novo podobo. Več prostora je namenjenega pešcem in kolesarjem, za dodatno kakovost tega območja pa smo poskrbeli z novim drevoredom s črnimi gabri. Izvedli smo rekonstrukcijo vodovoda, vročevoda, elektro kableske kanalizacije in inštalacij. Na novo so urejeni plinovod, kanalizacija in javna razsvetljava, posodobljena pa je tudi semaforizacija.

V sklopu protipoplavnih ukrepov, med katere sodi ureditev zadrževalnika Brdnikova ob vodotoku Glinščica, smo rekonstruirali **Pot za Brdom**, po kateri je promet stekel že konec junija. Vozišče na odseku od novega križišča proti avtocesti do priključka proti hotelu MONS je razširjeno, na novo so urejene površine za pešce in kolesarska steza, urejena sta odvodnjevanje in javna razsvetljava. Na Cesti Roberta Blinca smo hkrati dokončali kolesarsko stezo in pločnik.

Na vzhodnem delu Ljubljane poteka prenova **Zaloške ceste**, kjer je zdaj že urejeno novo postajališče mestnih avtobusov. Dela potekajo po fazah: v zadnji je bila preurejena Zaloška cesta na odseku od križišča z Vevško cesto do priključka Kašeljske ceste, Ceste 30. avgusta in Milčetoje poti na Zaloško cesto, kjer smo prometno varnost izboljšali z ureditvijo krožišča. Na tem odseku je bila urejena razširitev vozišča z zavijalnimi pasovi, površinami za pešce in kolesarsko stezo. Novi so kanalizacija, vodovod, javna razsvetljava, plinovod in elektro kableska kanalizacija. Zdravstveni dom pa je dobil prepotrebno parkirišče.

»Danes smo se končno prvič zapeljali po novem asfaltu na **Gabrju**. Odlično izpeljan projekt in kakovostna izvedba, kar pomeni konec zagat pozimi, ko ceste ni bilo mogoče splužiti. Pohvale KPL, ki je profesionalno reševal zaplete, zahvala pa tudi službam MOL, da je sistem našel prostorček v planu tudi za naše 'obrobne' težave. Seveda zahvala tudi vam, župan Zoran Jankovič, da ste vse to 'požegnali'. Občan Marko

Mestna občina
Ljubljana

NAPOVEDUJE

javni razpis za štipendiranje nadarjenih dijakov in študentov
za šolsko oziroma študijsko leto 2018/2019

Podrobnejše informacije v zvezi s prijavo na javni razpis novih štipendij za nadarjene dijake in študente, ki imajo stalno prebivališče v Mestni občini Ljubljana, lahko dobite od avgusta dalje na spletnih straneh www.ljubljana.si, na Oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL, Resljeva 18, 1000 Ljubljana, na številki 306 40 27 ali po elektronski pošti na naslovu: monika.sterlek@ljubljan.si.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82** ali **01/306 10 65**.

OBIŠČITE NAS TUDI NA

[www.facebook.com/
GlasiloLjubljana](https://www.facebook.com/GlasiloLjubljana)

Cigareti na cesti so bedni.

Jaz kle štopam.

Mene so pa iz avta vrgli ...

Na ljubljanske ulice in ceste kadilci odvržejo ogromno število cigaretnih ogorkov. To početje je nevarno in neekološko.*

Človek, čuvaj svoje mesto.

*V Mestni občini Ljubljana si s številnimi preventivnimi programi približujemo za smiselno kajenje, kajenje in z njim povezane škodljive navade namreč preoblikujemo v veliko bolj varne za okolje.

človek

Ljubljana je športno mesto in v vsakem od nas živi športni duh

Poletno namakanje

Kako smo včasih v Ljubljani obiskovali bazene	4
Gremo na bazen!	6

Šport

70 let uspešnega delovanja Plavalnega kluba Ljubljana	9
Razgibajmo Ljubljano	10
Še več športa – prav zate	12
Košarkarska simfonija Bečirovića in Nachbarja	13
Podutiški raj za gorske kolesarje	14
Olimpija, naj odmeva do neba	15

Živahno dogajanje v mestu	17
---------------------------	----

Parki

Parkov ni nikoli preveč	19
Gozd ima zelo pozitiven vpliv na otroke	24

Kultura

Predmeti in njihove zgodbe	25
O zmajih na Slovenskem	26

Konjsko mešetarstvo v Ljubljani	28
---------------------------------	----

Slovo

Hiša Ljubhospica	30
Za dostojno slovo	31

Mesto literature

Erasmus+ v Mestni knjižnici Ljubljana	32
---------------------------------------	----

Mestno zrcalo	33
---------------	----

Otroci v mestu

Moje poletje	35
Poletavci in NajPoletavci so spet v mestu	35

Mladi na sceni

Zemljevid USE-IT za mlade popotnike	36
Več kot 360 priložnosti, ki čakajo nate	36
72 ur brez kompromisa	37

Plečnikova hiša	38
Filmske klasike brezplačno na Kongresnem trgu	38
Azur v srcu	39

Mestni štipendisti	40
Delo Mestnega sveta	42
Napovednik dogodkov v četrtnih skupnostih	42
Ljubljanski vestnik	45
Okoljske meritve	47

Fotografija na naslovnici

Kopališče Ilirija v Ljubljani leta 1951, foto: Vlastja Simončič, hrani MNZS

Fotografija na strani 3

Tatjana Polajnar, foto: osebni arhiv

“Zaužijte poletje s pravo mero športnih aktivnosti!”

Kakovostno življenje v prestolnici vključuje tudi športne dejavnosti, ki so skorajda nujne za zdrav življenjski slog. Dostopnost rekreacije vsem meščankam in meščanom je poslanstvo Javnega zavoda Šport Ljubljana, ki že vrsto let upravlja športno infrastrukturo v Mestni občini Ljubljana. Tako Ljubljana živi s športom in z naravo in na tem gradi svojo prihodnost.

Zelena prestolnica je res mesto športa, kar dokazuje tudi rastoče število telesno aktivnih ljudi v vseh starostnih skupinah. Da bi se ta trend nadaljeval, skrbno načrtujemo infrastrukturne pridobitve in posodobitve na področju športa v Ljubljani. Rekreacijske in zelene površine so se v zadnjih desetih letih povečale za več kot 1 m² na prebivalca, kar pomeni kar 329.500 m² novih zunanjih površin, namenjenih športu in rekreaciji. V skladu s strategijo športa v Mestni občini Ljubljana je do leta 2028 v načrtu povečanje površin za šport v naravi in v urbanem okolju na 2 m² na prebivalca.

Pošteno smo že zakorakali v poletje in z njim so prišli dnevi, ko z veseljem izkoristimo vsak prost trenutek v naravi. Za preživljanje prostega časa na zdrav in aktiven način na prostem so v okviru športnih površin Športa Ljubljana na voljo številne trim steze, trim otoki, zunanje fitnes naprave, območja za ulično vadbo (t. i. street workout) in v Parku Šiška tekaška steza holmer. Te površine so vsem na voljo popolnoma brezplačno, in sicer na kar 85 lokacijah povsod po Ljubljani. V vsaki, ampak res prav vsaki četrtini skupnosti se ponujajo različne možnosti za rekreacijo na prostem. V Športu Ljubljana skrbimo, da so športni parki redno vzdrževani in obnovljeni, pri postavljanju novih otokov športa in naprav pa radi prisluhnemo predlogom meščank in meščanov ter strokovnjakov.

V prihodnje se bomo skupaj trudili, da bomo izvedli še več trajnostnih programov s še več pestre in kakovostne gibalno-športne ponudbe. Začeli smo že energetske sanacije športnih objektov, ki so za ljubljanski šport izrednega pomena: trenutno poteka energetska sanacija dvorane Kodeljevo in kopališča Tivoli.

Veseli smo, da bomo v bližnji prihodnosti zavihali rokave pri obnovi še dveh velikih letnih kopališč. Kopališče Ilirija bo znova postalo pravo mestno kopališče za vse prebivalce in obiskovalce Ljubljane. In zopet bo Ljubljana nekaj posebnega med evropskimi prestolnicami, saj je kopališče umeščeno v središče mesta. V kratkem bo občina postala lastnica nekdanje izredno dobro obiskanega kopališča Vevče, ki se mu tako obetajo boljši časi. Verjamemo, da se bodo kmalu tam zopet ustvarjali novi in obujali stari spomini ter zagorele sveže poletne ljubezni. Z načrtovanimi investicijami v kopališči Ilirija in Vevče ter s prenovljenim kopališčem Kolezija, kopališči Kodeljevo, Tivoli in drugimi bo Ljubljana spet postala mesto z bogato ponudbo kopališč in posledično dodatno spodbudila razvoj vodnih športov.

Poletje je na višku, zaplavajte vanj v ljubljanskih bazenih!

Tatjana Polajnar, direktorica Javnega zavoda Šport Ljubljana

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Marjan Sedmak
(predsednik), Aleš
Kardelj, Simona Pirnat
Skeledžija, Denis Strikovič,
Lada Zei. Odgovorni
urednik: dr. Uroš Grilc,
kontakt: 051/398 843,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Lektorica: Živa Čebulj,
Korektorica: Renata
Vrčkovnik, Avtorica
logotipa: Petra Černe
Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Salomon
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Kako smo včasih v Ljubljani obiskovali bazene

dr. David Petelin

Foto: Marjan Ciglič, hrani MNZS

Kampiranje in sončenje na Ježici v Ljubljani leta 1967

Voda je naravni in večni element mesta Ljubljane, brez katerega ne bi bilo življenja. Izginulo Barjansko jezero, Ljubljanica in številni potočki so tisočletja omogočali lov, brodarjenje, trgovino in pozabljene rituale čaščenja vodnih bitij.

Praprebivalci Ljubljane so častili številna vodna mistična bitja. Iz časa latinske Emone sta poleg klasičnih grško-rimskih božanstev Aheloja in Fonta najbolj znani avtohtoni ljubljanski božanstvi moško Laburus in žensko Ekorna/Ekvorna (lat. *Aecorna*, *Aequurna*). Voda je po vrsti etimoloških razlag dala ime mestu in mestnim predelom (Laibach, Ljubljana, Prule, Vodmat), v nekdanjem barjanskem močvirju pa je po antični grški legendi o Argonavtih prebival zmaj, ki od baroka naprej heraldično simbolizira mestno moč, pogum in veličino.

Odnos do vode se spreminja

Toda tako kot se dinamično spreminja človeško razumevanje sveta, se je spreminjal tudi odnos do vode. Ljudje so vodo izkoriščali, trošili, se v njej namakali, kopali, umivali, plavali, uživali ter utapljali skozi prizmo kulturne zgodovine iz različnih vzgibov in razlogov: zdravstvenih, higienskih, religioznih, ekoloških, športnih ali pa zgolj družabnih. Rimljani so v naše kraje prinesli svojevrsten odnos do vode, kakršnega je moderni evropski meščan ponovno odkril šele v 19. stoletju. Voda je bila v antičnih mestih znak izobilja, blagostanja in omike. Rimski inženirski um je poleg praktične kanalizacije in oskrbe s pitno vodo preko akvaduktov ter številnih vodnjakov vodo izkoristil predvsem za telesni užitek, lepoto in družbene obrede. Rimsko izkoriščanje prostega časa

(lat. *otium*) je med drugim zapovedovalo obvezno obiskovanje zasebnih ali javnih kopališč (lat. *thermae*), bogatejši sloj vsak dan: ženske dopoldne in moški popoldne, nižji sloj pa vsaj na nekaj tednov.

Emonska kopališča so bila simbol izobilja, blaginje in omike

Antična Emona je imela po sedaj znanih arheoloških izkopavanjih dve javni kopališči, eno na območju nekdanje tovarne Šumi ob Slovenski cesti (*insula XXXIX*) ter drugo iz 4. stoletja ob Aškerčevi in Zoisovi cesti s 40 m² velikim plavalnim

“ Voda je bila v antičnih mestih znak izobilja, blaginje in omike.

bazonom ter z javnim straniščem (*insula XVII*), kjer je načrtovana nova Narodna in univerzitetna knjižnica. Rimske terme, ki so bile v lasti mesta ali države in brezplačne za obiskovalce, so imele po navadi potilnico, bazen s toplo vodo za spiranje potu, bazen z mrzlo vodo, prostor za masažo in telovadbo. Nekatere terme so bile opremljene s skupnimi javnimi

stranišči, barvitimi stebrišči, stenski poslikavami, bogatimi mozaiki ter s kipi zaslužnih osebnosti iz vrst političnega, športnega, znanstvenega in mitološkega sveta. Emonska kopališča so bila prizorišča družabnega življenja, javne higijene, rekreacije, iger in telesne kulture (športa) ter prostor za neformalna srečanja. Premožnejši Emonci pa so imeli celo svoja zasebna kopališča (*insula XXXII*).

Iz posvetnih bazenov v krščanske krstilnice

Tisočletni rimski imperij se je v 3. stoletju začel počasi razkrajati zaradi nenehnih državljanskih vojn, barbarskih vpadov, neuspešnih administrativnih reform in nesposobne elite. V 4. stoletju je krščanstvo iz judovske verske ločine postalo poglavitno državno religiozno prepričanje ter pustilo drobce tudi v Emoni. Revolucionarne ideje odrešenja in vstajenja po zemeljski smrti, monoteizma ter Kristusovi nauki o ljubezni, nenasilju in odpuščanju so sprva nagovarjali predvsem večinski nižji in brezpravni družbeni sloj. S prevzemanjem egipčanske verske simbolike, rimske arhitekture in grške filozofije pa je krščanstvo postalo sprejemljivo tudi za visoko rimsko družbo. Simbol prehoda v krščansko občestvo je potopitev – krstitev (gr. *baptizein*), tako kot je v reki Jordan Janez Krstnik krstil Jezusa. Nova vera pa se je kazala tudi v spremembi

rimskega mestnega življenja. Bazenčki zasebnikov, ki so jih uporabljali za higieno, zdravje in zabavo, so postali krstilnice (arheološki park za vladno palačo), rimske bazilike, v katerih so bili prostori trgovanja, sojenja in razpravljanja, pa so postale vzor za cerkveno arhitekturo.

Srednjeveško namakanje

V srednjem veku je bilo povsem običajno skupno kopanje obeh spolov, ob obisku je morala žena na možev ukaz celo postreči gosta v kopeli. Toda v 14. stoletju je oblast zaradi izbruhov kuge in cerkvenih moralnih zapovedi začela to z odredbami prepovedovati – sicer neuspešno. Podobno kot v antiki je bilo kopanje predvsem družabnega in zabavnega pomena, meščani so dolgo ostajali v vodi ter se kratkočasili s petjem, glasbo in šalami ter si celo dovolili prinašati hrano in pijačo. Da zaradi večurnega namakanja ne bi dobili izpuščajev, so se kopali nagi. Predvsem pa so se takratni prebivalci namakali v kopališčih. V srednjeveški Ljubljani se prvo kopališče omenja že leta 1260. Takrat je koroški vojvoda Ulrik gornjegrajskim benediktincem v Ljubljani podaril hišo na Novem trgu ter kopališče Padtstuben. Kopališče, ki ga je kasneje upravljal nemški viteški red in so ga imenovali tudi Zgornje (po Zgornjem ali Čevljarskem mostu), je bilo na koncu Brega v bližini gostilne Pri zlati ladjici na otočku sredi Ljubljane. Spodnje oziroma kapiteljsko kopališče pa je ležalo za stolnico sv. Nikolaja ob nekdanjem samostanu na Vodnikovem trgu, kjer je danes osrednja tržnica.

Pušcanje krvi in prostitucija

Leta 1466 se v virih omenja tretje ljubljansko kopališče, ki je bilo na zemeljskem jeziku oziroma na bregu ob sotočju Ljubljane in Gradašnice, leta 1524 pa je bilo zgrajeno novo kopališče na Starem trgu 6. Kopališčnik ali tudi kopališki padar, odvisno od tega, kdo je bil posestnik, je ponujal masiranje in britje ter zdravniške in ranocelniške usluge. Slednje so v takratnem razumevanju zdravja s puščanjem krvi več kot dobro opravljale pijavke. Bolj kot center zdravja in higijene so bila kopališča shajališče družabnega življenja, priložnosti za dvorjenje in prostitucijo. Meščanke iz boljših družin so se razvpitih kopališč izogibale, dekleta brez priložnosti pa so zahajala po lahek zaslužek v gostilne in kopališča, kjer so si moški po kopanju dali postreči v posebnih kabinah z jedjo, pijačo in drugimi dobrotami kopaliških dekel. Z namakanjem pa je povezano tudi kaznovanje prevarantskih ljubljanskih pekovskih mojstrov, ki so pekli prelahek kruh. Od leta 1593 so vsakega peka, ki so ga mestni veljaki že četrtič zalotili pri goljufanju, sramotno kaznovali z namakanjem v Ljubljano s potapljaljo, ki je bila pri nekdanji kruharni pri Čevljarskem mostu.

Namesto vode puder in parfum

V začetku 18. stoletja so bile nekatere bogatejše meščanske hiše opremljene vsaj z lesenim čebrom, lastna kopališča so imeli skoraj vsi samostani, zato je bilo kopanje v Ljubljani primerno le še za majhne otroke. Barokizacija mesta pa ni prinesla zgolj nove bleščeče podobe palač, cerkva in trgov, temveč je vplivala tudi na obiskovanje kopališč. Francoska moda lasulj, napudranih lic, moških petk in pravil dvornega obnašanja, ki je tudi s francoščino obnorela Evropo, je iz strahu pred boleznimi odrinjala umivanje s toplo vodo. V »prostaška« kopališča so zahajali le še ljudje iz nižjih slojev, redke zasebne kopalnice so pričele propadati, telesni smrad pa sta aristokracija in visoka meščanska družba poskušali prekrivati z uporabo mokrih robcev in imenitnih parfumov. Še leta 1790 so se mestni očetje zgražali nad dnevnim kopanjem v Ljubljani, saj so to počeli pomanjkljivo oblečeni ali celo goli moški in ženske. Mestna policija je pohujšljive kopalce preganjala ter jih kaznovala z udarci s palico in korobačem.

“ V 18. stoletju je mestna policija preganjala pohujšljive kopalce.

Divja mestna kopališča in javna higienska kopališča

Ne glede na modne, npravne in oblastniške zapovedi se je mestno in okoliško prebivalstvo še naprej kopalo na številnih divjih kopališčih okrog mesta. Eno izmed teh je bilo Marijino kopališče tik nad izlivom Gradašnice, kamor je rado zahajalo naraščajoče vojaštvo, mladina pa se je namakala v Pasjem brodu v okljuku Gradašnice med Vičem in Kolezijo. Na Koleziji (imenovani po mlinarju Petru Koleziji iz 16. stoletja) pa še danes vse od sredine 19. stoletja stoji najstarejše delujoče mestno kopališče, sprva leseno s kopalnimi kabinami, po drugi svetovni vojni pa s 50-metrskim betonskim bazenom. Da so bila tudi v 19. stoletju za kopanje in plavanje priljubljena nabrežja okoliških rek, priča tragična utopitev knjižničarja, poliglota in intelektualca evropskega pomena Matije Čopa. Utopil se je v tolmunu v Savi pri Tomačevem leta 1835 in v njegov spomin je bližnji prijatelj Prešeren spesnil Krst pri Savici. Mestna oblast je šele v drugi polovici 19. stoletja z županom Ivanom Hribarjem in novim duhom modernizacije mesta razmišljala tudi o ureditvi javno dostopnih toplih kopališč za splošno higieno s kadmi oziroma prhami. Ta kopališča so delovala še v sedemdesetih letih 20. stoletja, in sicer pri

hotelu Slon (15 kadi, 7 prh in parna kopel), na Kolodvorski ulici (5 kadi in 18 prh), na Miklošičevi cesti (6 kadi, 17 prh in parna kopel) ter na današnji Njegoševi cesti (7 kadi ter 8 prh). Po drugi svetovni vojni pa je bilo zgrajeno še novo v savski stanovanjski koloniji.

Kopališče Ilirija – rojstvo slovenskega tekmovalnega plavanja

Reke in bazeni pa niso služili le za kratkočasje, čistočo in zabavo, temveč so bili tudi poligon za športno udejstvovanje. Leta 1907 je bil ustanovljen Ljubljanski sportni klub (LSK, danes Veslaški klub Ljubljana), kjer so se člani poleti poleg plavanja in skakanja s skakalnice v vodo ukvarjali s tenisom, pozimi pa z drsanjem in sankanjem v Tivoliju. Iz ljubljanskega nogometnega kluba Ilirija (1911) pa ni izšla samo današnja NK Olimpija, temveč tudi plavalna sekcija (1919), ki je zlato dobo tekmovalnega plavanja dosegla med svetovnimi vojnami. Maja 1929 je namreč po načrtih vsestranskega Stanka Bloudka zraven letnega telovadišča ljubljanskega Sokola zrasel najsodobnejši bazen Ilirija v Kraljevini Jugoslaviji. Zgodovina športne infrastrukture v Tivoliju sega v konec 19. stoletja, ko je Klub slovenskih biciklistov Ljubljana leta 1897 postavil velodrom, kasneje spremenjen v telovadišče, za gostilno Keršič in pivovarno Union je bilo nogometno igrišče ilirjanov, ob Celovski cesti je ležalo družinsko teniško igrišče Kozlerjev, po drugi svetovni vojni pa sta zrasla tam še Bloudkova Hala Tivoli (1965) in kopališče Tivoli (1973, arhitekt Fedja Košir).

Od Špice do Atlantisa

Na desnem bregu Ljubljane pri današnji Livadi je bilo eno redkih predvojnih organiziranih kopališč, ki sta ga sestavljala dva lesena bazena, dolga kakih 20 in široka 6 metrov, iz lesenih tramov – plohov, potopljenih v strugo Ljubljane, kar je omogočalo nemoten pretok vode. Zaradi z žico obdane Ljubljane je bilo med okupacijo odprto še kopališče med Špico in Prulskim mostom na levem bregu Ljubljane. Pogumnejši so se tudi v času socializma kopali v Malem grabnu in Gradaščici, pri Šternu pa z železniškega mostu celo skakali v Savo. Po vojni je tovarna papirja Vevče zgradila moderno kopališče z bazenom, ki se je polnil s toplo vodo, v nacionaliziranem parku barona Codellija pa je v šestdesetih letih nastalo letno kopališče Kodeljevo, prav tako po načrtih Stanka Bloudka. Leta 2005 je Ljubljana v BTC-ju s pomočjo zasebnega investitorja pridobila enega največjih vodnih parkov v Evropi, ki nosi ime po znamenitem potopljenem mestu – Atlantis.

Gremo na bazen!

Staša Cafuta Trček

Foto: Staša Cafuta Trček

Laguna: wellness pod milim nebom

V vročih poletnih mesecih se malokaj tako prileže kot ohladitev v bazenu. No, morda še čofotanje, namakanje, kopanje in plavanje. In zvočna kulisa je nepogrešljivi vrišč – tudi v zunanjih bazenih, ki jih ponuja Ljubljana: retro bazen, wellness pod milim nebom, modernistično kopališče in vodni živžav. Toda ko jih boste obiskali, ne pozabite pokrivala in na pitje zadostnih količin sveže vode iz pipe. In ko ne boste v vodi, počivajte raje v senci.

Laguna: wellness pod milim nebom

Na Ježici ob Savi, ob Dunajski cesti pred Črnučami, je kopališče Laguna. V središču velikega kompleksa, obdanega s številnimi starimi lipami in z zelenico, so postavljeni trije bazeni z vodno masažo. Po izboru Naj kopališče Slovenije v kategoriji letnih kopališč Laguna vsako leto zasede najvišje stopničke. Leta 2005 so lastniki kopališče popolnoma prenovili in ga zasnovali po načelih feng šuja, kitajske večšine urejanja prostora, ki poveča skladnost energije in njen pretok. »S prenovno smo želeli doseči občutek wellnessa na prostem, v zavetju zelenih krošenj dreves,« pove Bojana Vinkovič. »Med junijem in septembrom ste prisrčno vabljeni na mestno plažo,« vabi sogovornica in doda, da so v sezoni odprti vsak dan od 9. do 20. ure, v zelo

vročih dneh pa se je možno ohladiti na nočnem kopanju vse do polnoči. Datume sproti objavljajo na svoji FB strani, na www.laguna.si pa najdete še več informacij o ponudbi. Brezplačna otroška animacija poteka vsak dan med 13. in 15. uro. Gostom je namenjeno tudi veliko brezplačno parkirišče.

Lokacija in kopališče samo imata zanimivo preteklost. Pred skoraj stotimi leti je znani vinski trgovec Štern tod postavil blatne kopeli za goste, v katere so se zakopavali, si v njih segreli kosti ter si tako lajšali revmatične težave. Še veliko prej, v času fevdalizma, pa se je aprila 1515 prav na območju današnjega kopališča zbralo 6000 kmetov, ki so zahtevali staro pravdo. O dogodku priča tabla na enem od objektov kopališča.

Ivan Janez, Bežigrad *Laguno obiskujem že od vsega začetka: od leta 1969, ko je odprla vrata. Prihodnje leto bom praznoval 50. sezono kopanja (smeh). Plusi tega kopališča so: prostornost, narava in naravna senca, ki mi pomeni mir, ter nudistični del. Bazen je družabnost. Nikoli ne bi imel bazena na svojem vrtu, ker rad hodim med ljudi. Menim, da se tudi otroci rajši učijo plavati na bazenu, saj jih je na morju lahko strah zaradi razsežnosti. Sem pa tja s seboj pripeljem tudi vnuke. Za otroke je krasen tedenski tečaj plavanja, saj dobijo nove prijatelje in se tako navadijo tudi socialnega odnosa. Fino se mi zdi, da je v največji sezoni tudi nočno kopanje, a to je bolj za mlade.*

Ilirija: retro kopališče sredi mesta

Kopališče Ilirija je bilo odprto spomladi 1929 kot eno izmed najmodernejših in najelitnejših kopališč v Evropi. Danes že zdavnaj ni več najmodernejša, a je spet »in«: njegova retro podoba ne privablja samo domačinov, temveč tudi turiste. Videz se že skoraj od vsega začetka skorajda ni spremenil. Ob olimpijskem bazenu ni več skakalnega stolpa, zato pa je tam manjši tobogan. Zraven velikega bazena je še manjši bazen za otroke. Kopališče upravlja Plavalni klub Ilirija, zato je do dvanajste ure med tednom rezervirano za plavalne tečaje. Po tej uri je odprto za javnost. *»Naš bazen je posebnost, saj je ves čas delovanja temeljil na prostovoljstvu. Pri nas nikoli ne bo nabito polno, saj na bazen spustimo le dvesto kopalcev in nič več. Naša prednost je tudi, da je lokacija v samem centru Ljubljane, in lahko bi rekli, da smo mestno kopališče,«* opisuje vodja Tomi Martinjak in povabi, da jih obiščete. Posebnost, ki bo privabila ljubitelje starinskega pridiha, so preoblačilnice, ki so stare toliko kot samo kopališče. So tudi zaščitene in pripovedujejo zgodbe, ki se ob njih pletejo že skoraj devetdeset let. Na hodniku med garderobami je fotografska razstava s starimi arhivskimi fotografijami kopališča, življenja v njem in njenih plavalcev. Na eni izmed fotografij je tudi Stanko Bloudek, znameniti športnik, načrtovalec mnogih športnih objektov in idejni oče Ilirije.

Tomaž, Bežigrad *Leta 1940 sem prvič obiskal Ilirijo. Zadnjih dvajset let obiskujem bazen od ponedeljka do petka in plavam po eno uro. Imam dvainosemdeset let in verjamem, da je tudi plavanje pripomoglo k zelo dobremu počutju v moji starosti. Plavanje je rekreacija, ki je hkrati fizioterapija. Po kopanju in tuširanju se vsakič še oprham z mrzlo vodo. Tega me je naučila mama, saj mi je vtepla v glavo tudi ti dve navadi: knajpanje in zajtrk kot glavni obrok dneva. Rad bi se zahvalil vsem, ki skrbijo za bazen in okolico. Če ne bi bili tako skrbni, bi verjetno Ilirijo čakala podobna usoda kot Plečnikov stadion. Izpostavil bi dolgoletnega vzdrževalca za vodo, Francija Zabukovca, ki živi za to kopališče. Dodal bi še, da sem vodja skupine upokojencev, ki aktivno preživljajo prosti čas v vodi. Vabljeni ste, da se nam pridružite, saj je plavanje samo po sebi terapija.*

Kolezija: sodobno meščansko kopališče

Kopališče Kolezija, ki se nahaja ob Gradaščici na meji med Trnovim in Vičem, je verjetno najlepši zunanji bazen v Ljubljani. Pred kratkim je bil kompleks popolnoma prenovljen, toda tako kot druga ljubljanska kopališča

Foto: Dunja Wedam

Ilirija: retro kopališče sredi mesta

Foto: Dunja Wedam

Kolezija: sodobno meščansko kopališče

ima bogato zgodovino. Pa tudi prenova v modernističnem duhu je prostoru naklonila prav posebno dušo. Nekdaj je Kolezija veljala za staro meščansko kopališče, danes pa bi jo lahko imenovali sodobno meščansko kopališče. Od centra je oddaljeno le nekaj minut s kolesom, tistim z avtomobili pa nudi parkiranje v parkirni hiši. *»Obiskovalci, predvsem rekreativni plavalci, lahko plavajo v velikem olimpijskem bazenu, otroci pa v otroškem, ki obsega še masažni del ter čofotalnik,«* našteva vodja Boštjan Albreht in nadaljuje, da kopalci pohvalijo dobro plavalno vodo, ki je tudi po zaslugi sodobnih prečiščevalnih filtrov zelo dobre kakovosti. *»Gostje cenijo naše poslanstvo: umirjeno kopališče brez zvočnikov in radia. V bližini bazena je prepovedano kaditi. Reševalci iz vode so karseda neopazni.«* Je pa še nekaj, kar dela Kolezijo tako lepo. Kopališče se odpre že ob pol sedmih in jutro vedno pričara zanimive barve neba, zelenih dreves in modrine bazena, ki se zrcali v nizki stekleni stavbi recepcije. Zvečer, vse do dvaindvajsete ure, pa luči v bazenu

in v avli naslikajo večerno umirjeno svetlobo.

Vito, Rudnik *Kolezija mi je ful všeč, saj je nova in zelo lepo skrbijo zanjo. Dobro je tudi, da je ob bazenu igrišče za odbojko, miza za pingpong in košarkarsko igrišče. Manjka le tobogan.*

Marko, Vič *Ko sem bil mlad, je bila Kolezija poleg Špice naše poletno morje. Pohvalil bi vse zaposlene, ki so zelo prijazni in redoljubni. Ves čas vidim čistilko, ki skrbi za čistočo. Danes sem prišel z ženo, ki je trenutno v savnah.*

Pred vstopom v bazen se obvezno stuširajte. Statistika kaže, da se večina kopalcev pred kopanjem ne stušira, kaj šele namili. Toda tudi kopalci lahko pripomoremo k čisti oziroma umazani vodi. Le kaj imamo rajši?

Foto: Dunja Wedam

Kodeljevo: poletni živžav

Foto: arhiv Atlantisa

Atlantis: vodno mesto

Foto: Dunja Wedam

Plaža Sava: ohladitev v naravi

Kodeljevo: poletni živžav

Kopališče Kodeljevo, ki ima dva plavalna bazena, enega otroškega in vodni tobogan, lahko sprejme največ obiskovalcev od vseh letnih bazenov. Kopališče se nahaja v neposredni bližini parka in graščine ter ima veliko travnate površine z naravno senco, kjer obiskovalci igrajo badminton in druge igre z žogo. Vsak ponedeljek lahko kopališče obiščete po simboličnih cenah, saj ves dan velja petdesetodstotni popust na vse vstopnice. »Pri nas so rekreativni plavalci in športniki na istem dvorišču. Lahko bi rekla, da lepo sobivamo. Profesionalni plavalci in vaterpolisti ter družine z otroki, starejši, najstniki. Vabimo vas, da nas obiščete s kolesom ali javnim prevozom,« vabi vodja bazena Katarina Gaser.

Iztok, Kodeljevo Žena mi je povedala za plavalne urice na Kodeljevem. Plavalni trener poskrbi, da se intenzivno razgibamo. Kravl, hrbtno, prsno, vse to pripomore k boljšemu počutju. Doma sicer večino časa presedim, a moj hrbet tega ne mara. Všeč mi je tukaj na bazenu, saj imam hkrati stik z naravo, pa še blizu doma je.

Atlantis: vodno mesto

Atlantis je najmlajši v družini ljubljanskih bazenov. Toda vseeno ga zagotovo poznate vsi. Ima pokriti in odkriti vodni park, ponuja številne animacije za vse – od najmlajših do starejših, nahaja se ob obvoznici, ima notranji in zunanji tobogan in urejen parkirni prostor. Kompleks je sestavljen iz treh sklopov: Sveta doživetij, Termalnega templja in Dežele savn. Poletnopočitniška ponudba za otroke je še posebej zanimiva: nočno taborjenje s spanjem v šotorih ob tabornem ognju, nočnem kopanju in opazovanju zvezd.

Vanda, Brezovica Atlantis obiskujem že od vsega začetka. Pohvalila bi vaditelje, ki nam vedno znova pripravijo pestro vadbo. Vsaka vaja je zasnovana tako, da moramo vklopiti tako možgane kot mišice. Zame je obisk Atlantisa naložba v zdravje.

Plaža Sava: ohladitev v naravi

Jani, Bežigrad Prva urejena plaža ob Savi se mi zdi zelo dobrodošla. Želim si, da bi ljudje, ki jo obiščejo, lepo skrbeli za njeno okolico. V mislih imam odpadke, cigaretno ogorke in prav danes sem opazil prazne aluminijaste čašice, v katerih so bile čajne svečke. Mar ni to osnova, da kar prineseš, odneseš s seboj? Tako boš že imel lepo naravno okolje tudi, ko prideš naslednjik. Zanimiv in uporaben se mi zdi tudi trajnostni ekološki WC, ki je poleg betonskih ležalnikov na novo postavljen ob plaži.

70 let uspešnega delovanja Plavalnega kluba Ljubljana

Miha Štamcar

Foto: arhiv PKL

Tekmovalni uspehi kluba so resnično bogati.

S tradicionalnim mitingom so tretjo soboto v maju v Plavalnem klubu Ljubljana obeležili sedemdesetletnico delovanja. Resnično so lahko ponosni na svojo dolgoletno zgodovino, iz njihovih vrst so prišli številni jugoslovanski in slovenski reprezentanti, njihovi plavalci so se uvrščali v finale olimpijskih iger, svetovnih in evropskih prvenstev in osvajali kolajne. Vse skupaj se je začelo leta 1948. Že skoraj od samih začetkov je deloval na najstarejšem ljubljanskem bazenu Kolezija in ga dolgo tudi upravljal.

»Najbolj smo ponosni, da že sedemdeset let neprekinjeno delujemo in da smo v vseh teh letih vzgojili veliko mladih ljudi v športnike in znane športne osebnosti. Žal sta sekciji za vaterpolo in skoke v vodo tudi zaradi infrastrukturnih razlogov zamrli. Toda tekmovalni uspehi kluba so kljub temu resnično bogati,« je o zgodovini kluba na kratko spregovoril njegov predsednik Matjaž Jemec.

Dolgo tradicijo v klubu ima tudi plavalna šola, kjer mlade učijo plavati. Tretjo soboto v maju je bil na sporedu že 43. plavalni miting za Pokal mesta Ljubljana. Pred nekaj več kot tridesetimi leti pa so oblikovali še plavalni miting za mlade, Pokal Ježek. Ti tekmi organizirajo vsako leto. »Danes klub deluje stabilno, vmes je bilo tudi krizno obdobje, ko smo bili tudi že skoraj na robu propada, ko so se pojavile težave glede lastništva bazena na Koleziji, vendar so športni delavci v klubu stopili skupaj in ga rešili. S takratnim propadom Kolezije smo izgubili svoj domicil. Dobro, bazen na Koleziji resda

ni bil nikoli v naši lasti, smo ga pa vrsto let dobro vzdrževali, tako da enemu najlepših ljubljanskih kopalšč nikoli niso izrekli sanitarnih sankcij. Zdaj smo, kot večina ljubljanskih klubov, razen Ilirije, brez lastnega objekta, tako da večinoma delujemo na Kodeljevem. Mlajši se Kolezije verjetno niti ne spomnijo več, medtem ko smo starejši včasih kar malo nostalgični,« je še dejal Jemec, ki je bil tudi predsednik Plavalne zveze Slovenije.

Vedno so imeli odlične trenerje. V začetku Mitjo in Lidijo Prešern, pozneje Dušana in Marijo Kit, v zadnjih nekaj desetletjih Vlada Čermaka. Nekateri od njih so bili tudi trenerji jugoslovanskih reprezentanc, Čermak tudi selektor slovenske izbrane vrste.

Veliko mladih Evropejcev je depresivnih. Vlado Čermak zato vabi mlade na plavanje: »S plavanjem se izloča 500 do 600 miokinov, se pravi, cela vrsta hormonov, ki pozitivno vplivajo na človeka. Urejeno je spanje, urejena je prehrana, psiha je urejena, kar je zelo

pomembno za mladega človeka.« Tako svetuje coach, kot ljubitelji plavanja imenujejo Vlada Čermaka.

Tudi sam se je v preteklosti ukvarjal s pomanjkanjem števila mladih plavalcev, predvsem v obdobju težav z bazenom Kolezija. Trenutno je v klubu med 130 in 140 plavalcev in plavalk, ki so v tekmovalnem programu. Več jih preprosto ne bi moglo biti zaradi prostorskih omejitev.

»Poleg tega vsako leto v plavalnih šolah naučimo plavati nekaj čez sto otrok. Del teh otrok se nato usmeri v tekmovalno plavanje, vzdržujemo pa tudi veteransko plavanje, tako da se praktično ukvarjamo z vsemi starostmi,« je povedal glavni trener ljubljanskega kluba Domen Majhen, ki je sicer tudi trener Tare Vovk, letošnje dobitnice bronaste medalje na 50 m prsno na mladinskem evropskem prvenstvu.

»Najpomembnejše je, da so otroci na bazenu, to je naše prvo vodilo. Žal imamo

“ Plavanje ni le šport, ampak tudi zdravo življenje.

trenutno velike težave s samo prisotnostjo mlajših tekmovalcev na bazenu. Otroci se namreč ukvarjajo z več športi, poleg tega imajo veliko šolskih dejavnosti. Toda če želi nekdo uspeli v plavanju, je dobro, da se po desetem letu popolnoma osredotoči nanj. V plavanju je tehnično znanje zelo pomembno, vendar ga je težko pridobiti, če otroka ni na treningu,« je o težavah pri delu z mlajšimi selekcijami povedal Majhen.

Glavni trener Plavalnega kluba Ljubljana je povzel še skupno željo ljubljanskih klubov: vrhunski pokriti bazen v Ljubljani. »Odlično bi bilo, če bi dobili nekakšen podoben objekt, kot ga imajo v gimnastiki, kjer različni ljubljanski klubi delujejo skupaj. Moram pa poudariti, da tudi v plavanju ljubljanski klubi zelo dobro sodelujemo med sabo in skupaj vodimo plavalno politiko. A če bi Ljubljana dobila pokrit objekt, ki si ga plavanje v Ljubljani in v Sloveniji zasluži, bi bilo res fantastično.« Skratka, v Plavalnem klubu Ljubljana bodo še dolgo plavali.

NASVET STROKOVNJAKINJE

Kaj jesti in piti v vročih dneh?

mag. Nadiža Pleško,

NPC, Klub uspeha in vitalnosti

Poleti so dnevi daljši, temperature višje, več smo zunaj in bolj smo aktivni. Naša pljuča in srce so v vročih poletnih dneh bolj obremenjena. Med potenjem izgublamo pomembne elektrolite in minerale, prav tako lahko naše telo hitreje dehidrira. Zato je pomembno, da poskrbimo za stalen vnos tekočine v naše telo, potreben počitek in da se izogibamo direktnemu soncu. Ne uživajmo sladkih, gaziranih, kofeinskih in alkoholnih pijač, ki še dodatno dehidrirajo naše telo, raje pijmo vodo in blage limonade. Odličen in osvežujoč napitek je tudi voda z rezinami jabolka, limone in kumare.

Tekočino vnašajmo tudi s svežim sezonskim sadjem in zelenjavo. Posegajmo po lokalnih pridelkih, saj opravijo krajšo pot in ohranijo več hranilnih snovi. Sadje in zelenjavo uživajmo presno. Takšna hrana telo napolni z vitalno energijo, naravnimi vitamini in minerali ter vsebuje veliko vlaknin. Privoščimo si korenček, kumare, na krljce narezan koromač, papriko in paradižnik. Sadje jejmo kot samostojen obrok. Kadar sadje uživamo po drugi hrani, začne v črevesju gniti in fermentirati. Posledice so lahko napihnjenost in druge prebavne težave.

Izogibajmo se tudi predelani, mastni in zelo slani hrani, ki dodatno obremenijo naše telo. Za kosilo si raje privoščimo mešano skledo solate, ki naj bo glavna jed. Zelenjavne rižote, blitva s krompirjem, ribe in pusto meso pa naj bodo v poletnih dneh naša priloga. Ne pozabimo na stročnice. Iz njih si lahko pripravimo okusne polpetke in so odlična zamenjava za večinoma preveč mastne in slane pleskavice. Ali pa jih skuhamo in ohlajene dodamo na naše solate.

In če si poletja ne predstavljamo brez sladoleda, potem izberimo tistega, ki je narejen samo iz sadja. Še bolje pa, da si ga pripravimo kar sami doma.

Razgibajmo Ljubljano

Žiga Černe, Športna zveza Ljubljane

Foto: Dunja Wedam

Ne zamudite letošnjega ljubljanskega Tedna športa.

Letošnji Teden športa se bo podaljšal

Začel se bo že 26. avgusta s triatlonom na Kodeljevem, zadnji dogodek pa bo 28. septembra, Bodi športnik – igraj se z mano, miniolimpijske igre za otroke s posebnimi potrebami. Uradni del dogajanj bo potekal med 8. in 15. septembrom, v tem času pa se boste ljubljanci lahko brezplačno udeležili Športnih iger zaposlenih (podjetja, prijavite se na www.szlj.si), Festivala telovadbe, tečajev teka, kolesarjenja, športnega plezanja, nordijske hoje, meritev kondicije in svetovanja, otrokom prvega triletja OŠ pa bosta na voljo dva dneva miniolimpijade, drugi septembrski teden pa bomo v soboto, 15. septembra, na Kongresnem trgu, zaokrožili še s Športno tržnico. Podroben program dobite na www.razgibajmoljubljano.si.

Specialni telovaj

Društvo za kulturo inkluzije in Fakulteta za šport bosta od septembra organizirala športno vadbo, ki bo namenjena otrokom z motnjami v duševnem razvoju in avtizmom, ki imajo v večji meri omejene gibalne zmožnosti. Popoldanski program bo od septembra potekal v sodobno opremljeni telovadnici Škratica na Kodeljevem, cilja vadbe pa sta razvijanje naravnih oblik gibanja ter

socializacija s pomočjo športnih dejavnosti, po načelih individualizacije. Podrobnosti dobite na www.drustvozakulturoinkluzije.eu.

Avgusta se izteče najcenejši rok za prijavo na Ljubljanski maraton

Štirje meseci nas ločijo od najbolj prepoznavnega tekaškega dogodka pri nas, ki bo tudi letos postregel z dvodnevni sporedom. Zadnje oktobrsko soboto bodo dejavni vrtčevski in osnovnošolski otroci ter srednješolska mladina, ob koncu dneva pa bo še dobrodelen ogrevalni Fun tek. Na navedene dogodke se lahko prijavite do sredine oktobra. Manj časa pa imate za prijavo na tri tekaške dogodke, ki bodo v nedeljo, 28. oktobra. Roki so trije: najcenejša prijava je mogoča do 13. avgusta (35 evrov), dražja je do 13. septembra, najdražja pa bo zadnja možnost prijave, ki se izteče 28. septembra. Prijavni obrazec dobite na vw-ljubljanskimaraton.si.

Savske brzice bodo že sedemnajstič gostile svetovni pokal

Ljubitelji športa, še posebej slaloma na divjih vodah, bodo letos znova prišli na svoj račun. V začetku septembra bo na savskih brzicah potekala tekma svetovnega pokala v slalomu na divjih vodah. Slovenski slalomisti, ki sodijo v svetovni vrh slaloma na divjih vodah,

Spodbuda: Poiščite izzive

Pregovor pravi, da je »lenoba vseh grdob grdoba«. In če ste včasih res malo leni, ni z vami seveda nič narobe. Lenoba pogosto pomeni samo pomanjkanje motivacije. To pa lahko najdete tudi v rekreaciji, bolj ali manj intenzivni. Že ena ura gibanja vam bo pognala kri po žilah in dala energijo in motivacijo tudi za povsem običajna opravila.

RAZGIBAJMO LJUBLJANO

TEDEN ŠPORTA 2018

8.-15. september

SOBOTA – 8. september

NEDELJA – 9. september

PONEDELJEK – 10. september

TOREK – 11. september

SREDA – 12. september

ČETRTEK – 13. september

PETEK – 14. september

SOBOTA – 15. september

predstavitve gibalnih, rekreativnih in športnih programov ter objektov v Ljubljani

Športne igre zaposlenih, Festival telovadbe za vse generacije

Kolesarska in pohodne akcije Ljubljane

Kam na vadbo

Ali sem fit, otvoritev in pohod po obnovljeni Srčni poti čez Golovec, Kam na vadbo

Preizkusite svojo kondicijo: Cooperjev tekaški preizkus, Cooperjev plavalni preizkus, Preizkus hoje na 2 km, meritve kondicije in funkcionalnih sposobnosti

Miniolimpijada

Miniolimpijada, Bodi športnik – Igraj se z mano

Športna tržnica, Ulična košarka

Razgibajmo Ljubljano
www.razgibajmoljubljano.si

tradicionalno uspešno nastopajo na domačem prizorišču, tako da so pričakovanja ekipe pred domačim vrhuncem sezone razumljivo visoka. Motivacija pred domačo tekmo bo velika, ne le zaradi domačega prizorišča, temveč tudi zaradi odličnih navijačev. Po njihovi zaslugi tacenska proga v kajakaškem svetu ne slovi le zaradi znamenite zapornice, ki nažene strah v kosti tudi najizkušenejšim divjevodašem.

»Na domači tacenski progi publika vedno ustvari prav posebno vzdušje. Mogoče so razlog za to tribune, ki so polkrožno usmerjene na progo kot v areni. Glavni razlog za pozitivno vzdušje pa so definitivno naši navijači, ki so vedno tako glasni, da te med vožnjo niti za stotinko sekunde ne prime, da bi kje popuščal. Zagotovo pa je tacenska zapornica še vedno najbolj atraktiven slalomski start na svetu, saj ima ogromen padeč in voda pod zapornicami postane zelo divja, kar tudi nam tekmovalcem vsakič znova ponuja določen izziv, z navdušenjem, seveda,« pred svetovnim pokalom pravi svetovni prvak in dobitnik nagrade za najboljšega športnika Ljubljane kanuist Benjamin Savšek.

Program in druge informacije bodo na spletni strani tekmovanja: www.slalomtacen.com.

Poletni rekreativni dogodki v Ljubljani

Poletje je sicer za večino tradicionalni čas počitka in obnove moči pred novim obdobjem v službi, šoli, a tudi priložnost za nove rekreativne dogodivščine, ki jih bo v vroči jeseni spet na pretek. Veter v laseh boste lovili na kolesih, saj bo kolesarsko društvo Raid pripravilo vrsto brezplačnih izletov in uporabnih delavnic (www.kd-raid.si), klub gorskih kolesarjev Volja in Planinska zveza Slovenije že zdaj vabita na (tudi brezplačno) ljubljansko jesensko šolo turnega kolesarjenja (www.kgkvolja.si), med kolesarske

maratonce pa ste 22. julija povabljeni na Damsko 100tko (www.focussport.eu), 2. septembra na Maraton prijateljstva (www.franja.org), 8. septembra pa kar na dva dogodka: Brevet Alpe (www.randonneurs.si) in Bike festival Ljubljana (www.ljubljana.net).

Rekreativni triatlonci in plavalci si boste 26. avgusta privoščili preizkus sposobnosti na Triatlonu Ljubljana in Cooperjevem plavalnem preizkusu na Kodeljevem (www.triatlonklub-lj.si in www.riba-drustvo.si), malo drugačen stik z vodo pa boste 1. septembra imeli na veslanju na deski (sup) na ljubljanski Špici (www.radioantena.si).

Pred že omenjeno vročo jesenjo bodo poleti verjetno najbolj v pogonu tekači, ki se pripravljajo na ljubljanski maraton. Tako bo tudi v naslednjih dveh mesecih na voljo nekaj tekaških tečajev in delavnic (www.gibit.si, www.tek.si in www.tekaskitrener.si) ter skupinskih tekov (www.ljmaratonpriprave.si in www.pulzsport.si), 12. septembra pa še Cooperjev tekaški preizkus (www.tek.si).

RAZGIBAJMO LJUBLJANO

Za objavo v glasilu Ljubljana ali v elektronskem tedniku Športni utrinki nam lahko novice pošljete na info@szlj.si, vprašanja pa lahko zastavite tudi po telefonu 01 434 72 91.

Namig: Ohladite se

Komaj smo dočakali poletje, pa nam je že (pre)vroče. Sopara je dobra le za kuhanje, pri rekreaciji pa se ji raje izogibajte. Migate lahko bolj zgodaj zjutraj ali pozneje zvečer, izbirajte hladnejše in prijetnejše terene v parkih ali gozdovih. V Ljubljani jih imamo na pretek!

ZNANI LJUBLJANČANI O GIBANJU

Aktivni Ljubljancani

Andrej Jelenc,
direktor Kajakaške zveze Slovenije

Ljubljana nudi vrsto možnosti za športne aktivnosti. Rekreativne površine v naravi še posebej oživijo pred velikimi rekreativnimi prireditvami. S tega stališča je Ljubljana vsekakor športno mesto. Občutek imam, da so Ljubljancani raje sami aktivni, kakor da pasivno spremljajo športne prireditve. Glede na tovrsten trend je smiselno, da se zagotovi infrastruktura, ki bo omogočala športno aktivnost čim večjemu številu meščanov in bo zanimiva tudi za obiskovalce Ljubljane. Tudi na Ljubljani in Savi je vse več športnikov, pogrešamo pa možnost hrambe čolnov v neposredni bližini.

Tudi društva bodo morala bolj odpreti svoja vrata in z inovativnimi programi začeti vključevati mlade in druge ciljne skupine. Tako bi povečala svoje članstvo in poskrbela za stabilno financiranje svojega delovanja. Ljubljana za delovanje društev sicer nameni znatna sredstva, ki pa so društvom na razpolago pozno in ne zagotavljajo njihovega stabilnega delovanja. Upam, da bo strategija športa v mestu dala deležnikom športnega življenja prave usmeritve in se bo Ljubljana kot športno mesto razvijala naprej.

Še več športa – pravzate

Živa Čebulj, foto: Dunja Wedam

Otoki z napravami za ulično vadbo so izredno domišljeni.

Zavežeš superge, se pretegneš, ogreješ. Stečeš. V slušalkah glasba, ki ti daje ritem. Ali pa morda rajši nič – da slišiš dih in se lažje izgubiš v njem. Čutiš svoja stegna, meča, stopala. Vse odmisliš: ničesar ne potrebuješ. Ničesar ni, samo ti in tvoje telo. Koraki. In steza. Pritečeš do nekakšnih fitnes naprav: to je zate. Spet, ničesar ne potrebuješ, samo svoje telo. Zadihaj. Poglej, kaj vse zmoreš. Uživaj v tem.

Ljudje se vse bolj zavedamo, kako pomembno je gibanje za fizično in duševno zdravje, in Ljubljana, zelena prestolnica, ponuja pestro izbiro rekreacije za vse. Tek, plavanje, drsanje, golf, tenis, kegljanje, fitnes, vodene vadbe, savna, namizni tenis, športno streljanje, atletika, rekreacija na zunanjih športnih igriščih in dvoranski športi so na voljo v objektih Športa Ljubljana po vsem mestu. Za zdravo in aktivno preživetje prostega časa na svežem zraku so na voljo številne trim steze, trim otoki, zunanje fitnes naprave, območja za ulično vadbo in celo holmer tekaška steza v Parku Šiška. Te površine v okviru Športa Ljubljana vabijo meščanke in meščane na brezplačno športno udejstvovanje.

Mehek korak in 48 otokov športa

Holmer steza, dolga 677 m in prekrita z mehko žagovino, obkroža nogometna igrišča v sklopu Športnega parka Šiška. Primerna je za krajšo vadbo predvsem tistih tekačev, ki jih pestijo težave s sklepi. Holmer steza je namenjena počasnemu teku po poškodbah, za utrditev sklepov in vezi. Steza ni osvetljena, zato je tek v večernih urah odsvetovan. Pa tudi po dežju: če je steza razmočena, se svojim mišicam rajši posvetite z zunanjimi fitnes napravami in izvajanjem vaj z lastno težo.

Po četrtnih skupnostih so razporejeni otoki športa, kjer so uporabnikom na voljo zunanje fitnes naprave, trim otoki, trim

steze ter naprave za ulično vadbo. Vsi ti otoki, v skupni površini kar 36 000 m², so zrastle od leta 2007. Ob njih je tudi organizirana brezplačna vadba na prostem, namenjena vsem, ki rajši kot v vadbenih dvoranah vadijo na prostem.

Trim steze

Kot prava športnica ima Ljubljana tudi štiri trim steze: ob Večni poti, v Tivoliju, Zadvoru ter Zadobrovi. Ob teh tekaških stezah stojijo postaje z napravami, ki razvijajo različne skupine mišic. Zadvor, ki se začne v Žabji vasi in vodi preko Zadvorskega in Dobrunjskega hriba, je najdaljša in ima 20 postaj z različnimi napravami. Ker poteka skozi gozd, je ob bolj kislem vremenu potrebna primerna obutev zaradi blata in korenin. Tivolska trim steza je krajša – vendar ima kar 25 postaj za različne vrste vaj. Izhodišče ima na sprehajališču nad teniškim igriščem in gre delno tudi po Jesenkovi učni poti. Tako lahko tisti, ki že dovolj obvladajo svojo sapo, obogatijo svojo vadbo z opazovanjem različnih drevesnih vrst, na katere opozarjajo table učne poti.

Večerne trimčkarje in nočne ptice pa v svoj športni objem vabi trim steza Mostec ob Večni poti. Je namreč osvetljena, zato je pravo pribežališče za večerne športne aktivnosti, ko popusti vročina poletnega sonca. Pa tudi najkrajša trim steza Zadobrova ima vse za intenzivno rekreacijo.

Ulična vadba in zunanji fitnes in še ...

Otoki z napravami za ulično vadbo so prostorsko skoncentrirani, a izredno domišljeni, saj omogočajo trening za široko skupino mišičnih skupin. Ravna in poševna klop, bradlja, drogovi in krogi: s temi napravami je mogoče krepiti najrazličnejše mišice in izvajati vaje najrazličnejših težavnosti. Paleta možnosti je tako široka in vadba je lahko tako pestra, da se svojega otoka zlepa ne naveličaš.

Zunanje fitnes naprave so primerne za razgibanje vseh starostnih skupin, od starejše mladine dalje. So varne, vadba na njih pa je učinkovita in sproščujoča. Pri vadbi obremenimo telo do meja naših sposobnosti, saj ne vključuje uteži in telovadimo le s svojo težo. Nekatere zunanje fitnes naprave so narejene za hkratno vadbo več oseb, tako da je lahko trening tudi priložnost za druženje.

Še več športa ... V Mestni občini Ljubljana do leta 2028 načrtujejo povečanje površin za šport na 2 m² na prebivalca, in sicer z vsaj petimi novimi otoki športa na leto. Prav tako načrtujejo tedensko strokovno vodeno vadbo s svetovanjem ter standardizacijo športne opreme na otokih za vse. Še več športa pomeni – še več športa tudi zate.

Vse lokacije otokov športa so objavljene na spletni strani www.sport-ljubljana.si pod zavihkom Infrastruktura.

KOŠARKARSKA SIMFONIJA BEČIROVIĆA IN NACHBARJA

Tine Ružič, foto: Goran Vadlja Kamenjašević

Sani Bečirović in Boštjan Nachbar. Dve slovenski košarkarski legendi, ena poslovilna tekma – Košarkarska simfonija. V Ljubljani se 30. avgusta ob 20. uri obeta pravi športni spektakel, ki ga bodo popestrili številni zvezdniki svetovne košarke.

Konec avgusta bo dvorana Stožice gostila pravi košarkarski spektakel. Izjemni karieri bosta s Košarkarsko simfonijo sklenila **Sani Bečirović** in **Boštjan Nachbar**. Obkrožena z nekdanjimi soigralci, trenerji ter prijatelji, ki jih je med seboj povezala košarka, bosta Sani in Boštjan še zadnjič zaigrala drug proti drugemu, nato pa športne copate obesila na klin.

»Poslovilna tekma s Sanijem, ki je eden izmed mojih najboljših prijateljev, je pika na koncu dolgega in lepega poglavja v moji zgodbi. Skupaj sva odraščala, bila sva soigralca v mlajših starostnih kategorijah, ob prehodu v člansko košarko pa sva odšla vsak svojo pot,« se spominja Boštjan Nachbar, ki je del svoje košarkarske kariere prebil tudi v Ligi NBA. Bečirović doda: »Vsi, ki bomo stopili na parket dvorane Stožice, bomo to napravili z istim razlogom. Pokazati želimo, da ne glede na rivalstva, ki so vladala med nami, in borbe, ki smo jih bili na igrišču, na koncu ostanejo spomini na lepe trenutke ter prijateljstva, ki trajajo večno.«

Skupaj bodo zaigrali svetovni košarkarski zvezdniki, med drugim prvak Lige NBA Marco Belinelli, trikratna prvaka Evrolige, Grk Dimitris

Diamantidis in Makedonec Pero Antić, srbski mojstri Igor Rakočević, Miroslav Raduljica ter Nenad Krstić, makedonska legenda Vlado Ilievski, ostrostrelec Jasmin Hukić, ljubljenec ljubljanskega občinstva Jiri Welsch, slovenski šampioni Jaka Lakovič, Beno Udrih, Goran Jagodnik, Marko Milič, Matjaž Smodiš, Primož Brezec, Uroš Slokar in drugi.

Igralci bodo na Košarkarski simfoniji razdeljeni v dve moštvi, katerih kapetana bosta Sani in Boki, na klopi pa bodo tekmo spremljali trenerji, ki so imeli velik vpliv na potek njune kariere. To so 9-kratni prvak Evrolige Željko Obradović, selektor srbske reprezentance Saša Đorđević, nekdanji selektorji slovenske reprezentance Memi Bečirović, Aleš Pipan in Zmago Sagadin, Zoran Martić in Grega Nachbar.

Tekma pred tekmo se že odvija na družbenih omrežjih. Tako sta se Bečirović in Nachbar zagnano lotila medsebojnega prijateljskega zbadanja na Facebook dogodku »Košarkarska simfonija«, nič manj zagnana pa nista niti pri rekrutiranju navijačev njihovih ekip. Vsekakor bo to izjemen košarkarski dogodek, ki ga enostavno ne gre zamuditi.

Podutiški raj za gorske kolesarje

Miha Štamcar, foto: Anže Furlan

Prvo pravilo je, da nihče v parku ne sme biti brez čelade.

Ljubitelji gorskega kolesarstva, ki jih je vsako leto več, že tretje leto zaporedoma svoje znanje in sposobnosti preverjajo tudi v Bike Parku Ljubljana, ki je po zaslugi kolesarskega društva Rajd nastal na območju zapuščenega kamnoloma v Podutiku.

Dolga leta degradirano območje, ki je služilo le odlagalcem smeti na črno, je zdaj urejeno v kolesarski park, ki obsega okoli štiri tisoč kvadratnih metrov. V njem je več prepletenih poti, na katerih so večji in manjši spusti in vzponi, tako da si vsakdo lahko izbere primerno progo, se na njej zabava in pridobiva novo znanje.

»Želeli smo si, da bi tudi v Ljubljani dobili objekt, na katerem bi se lahko neovirano vozili, kjer bi bilo vse legalno. Pa si ga nismo le želeli – tudi potrebovali smo ga. V klubu imamo kolesarsko šolo in delavnice, ki smo jih morali izvajati na različnih lokacijah po Ljubljani in njeni okolici, zdaj pa imamo večino klubskega dogajanja na enem mestu. Pomembno je tudi, da je vse prilagojeno tako, da ga lahko uporabljajo tako začetniki kot izkušeni kolesarji,« je ob obisku podutiškega raja za gorske kolesarje dejal Gregor Stopar, podpredsednik kolesarskega društva Rajd. Z Mestno občino Ljubljana so se nekaj let pogovarjali o primerni lokaciji, na kateri bi pripravili kolesarske proge. »Večjih težav s pridobivanjem dovoljenj nismo imeli, saj so zemljišča v lasti Mestne občine Ljubljana, ki nam jih je odstopila v brezplačno uporabo in nam tako omogočila, da smo se lahko lotili gradnje. Prav tako nam je odstopila

paviljone, v katerih potekajo nekatere naše dejavnosti. Podobno je tudi pri BMX progih ob Linhartovi cesti, hkrati pa nam MOL pomaga z določenimi sredstvi za izvajanje programov.«

Prvotni del parka, skill oz. spretnostni park, je v nekdanjem kamnolomu. Tam se uporabniki lahko naučijo različnih tehnik, ki jih potem uporabljajo med samo vožnjo v naravnem okolju. Osrednji del parka, flow park nad končno avtobusno postajo številka pet, pa je mreža poti z zavoji, bandami, z majhnimi in tudi velikimi skoki za izkušene kolesarje. S tem pa park še ni končan, kajti načrt je, da bi se širil tudi na Klobuk. S tem bi pridobili še daljše proge, ki bi bile namenjene kolesarjem vseh spretnostnih ravni, nekaj elementov pa bi bilo namenjenih le najbolj izkušenim. »Verjamemo, da bi bilo to dobrodošlo tudi z vidika sobivanja z drugimi uporabniki gozda, saj tako kolesarji ne bi več vozili po drugih poteh,« je prepričan Stopar.

Predvsem v poletnih mesecih je park obiskan od jutra do večera. Največ obiskovalcev je ob koncu tedna, tudi več kot dvesto na dan. Dobrodošli so vsi, velik poudarek pa dajejo izvajanju klubskih programov. V kolesarski šoli so otroci od petega leta naprej, na delavnice in izlete pa hodijo tako družine z majhnimi otroki kot tudi 60-letniki.

Čeprav je park odprt za vse in v njem ni nadzornika, v kolesarskem društvu Rajd velik poudarek namenjajo varnosti. »V parku so opozorilne table in osnovna navodila. Prvo pravilo je, da nihče v parku ne sme biti brez čelade. Toplo priporočamo tudi drugo zaščitno opremo, ščitnike za komolce in kolena, rokavice, ustrezne hlače, zaščitna očala, če se kdo odloči za skakalnico, tudi zaščito za hrbet. Dobro je tudi, da imajo kolesarji ves čas koga ob sebi, tako da imajo ob morebitnem zlomu vedno koga, ki bi jim lahko pomagal. Prav tako odsvetujemo vožnjo na mokrem terenu, zelo pomembno pa je, da se vozimo svojemu znanju in spretnosti primerno.«

V kolesarskem društvu Rajd prirejajo redne kolesarske delavnice. Nekatere od njih so namenjene le dekletom, saj so ugotovili, da se predvsem začetnice bolje počutijo, če ob njih ni fantov. Delavnice so večinoma vsak teden in so tematsko obarvane, tako da vsakič obravnavajo drugo tekmo. Vse so brezplačne, nanje se je treba le prijaviti, in kdor obdela vseh devet sklopov, je na koncu že dober gorski kolesar. Več informacij o delavnicah dobite na spletni strani www.kd-rajd.si. Oba koloparka, kjer so prav tako redne delavnice in zabavna tekmovanja, sta primerna tudi za rolke in skiroje. S pomočjo pokroviteljev so dobili tudi pet otroških BMX koles, tako da se z njimi lahko seznanijo vsi otroci, tisti, ki si jih ne morejo privoščiti, in tisti, ki še ne vejo, ali jim je to res všeč. Med šolskimi počitnicami bodo organizirali tudi kolesarske kampe, pokukajte na www.bikekamp.si.

»Na podutiški Planici, kot ji pravimo, bomo 4. avgusta priredili tekmovanje v skokih, na katerem bomo ocenjevali najbolj atraktivni skok. Hkrati pa bo tudi tekmovanje v slalomu,« je veliki spektakel v podutiškem Bike Parku napovedal Grega Stopar. Štirinajst dni pozneje, 18. in 19. avgusta, pa bodo ob Linhartovi cesti na svoj račun prišli še tisti, ki so jim ljubša BMX kolesa, saj bo na sporedu BMX Race Ljubljana.

Kolesarsko društvo Rajd je nastalo leta 2005, ko so začeli obnovitvena dela na propadajoči, več kot 15 let stari BMX progih ob Linhartovi cesti. Delovanje društva je hitro preseгло okvire BMX proge, zato so ustanovili tekmovalno ekipo, za katero je sprva vozilo manj kot deset tekmovalcev v spustu in 4krosu, danes pa šteje desetine licenciranih tekmovalcev, ki nastopajo v vseh disciplinah gorskega in BMX kolesarstva. Leta 2009 so ustanovili mednarodno tekmovalno ekipo z licenco pri Mednarodni kolesarski zvezi UCI, leto dni pozneje pa so predstavili ekipo Unior Tools Team, za katero danes nastopajo tekmovalci iz različnih koncev Evrope.

Olimpija, naj odmeva do neba

Miha Štamcar, foto: Saša Pahič Szabo

Finale košarkarske lige Nova KBM med Petrolom Olimpijo in Krko v areni Stožice

Himna Olimpije Big Foot Mame je po koncu pretekle sezone kar trikrat glasno donela med privrženci Olimpije. Razumljivo, saj so 27. maja nogometaši Olimpije še drugič v zadnjih treh letih osvojili naslov državnega prvaka, istega dne so lanskoletni naslov ubranile nogometašice Olimpije, dva dni pozneje pa so slavje zeleno-belih navijačev dopolnili še košarkarji Petrola Olimpije. Da je bilo vse skupaj še bolj veselo, so z zmago v finalu pokalnega tekmovanja poskrbeli nogometaši, ki so po 23 letih spet osvojili dvojno lovoriko.

Če k tem dosežkom prištejemo še skorajda pričakovana naslova odbojkarjev ACH Volleyja in rokometošic Krima Mercatorja, potem je kot na dlani, da so v sezoni 2017/18 v igrah z žogo prevladovali ljubljanski klubi.

O naslovu državnih prvakov odločala enajstmetrovka

Državno prvenstvo v Prvi ligi Telekom Slovenije se je razpletlo šele v zadnjem krogu, končni rezultat pa je bil znan po uspešno izvedeni enajstmetrovki Roka Kronavetra. Na koncu sta imela Olimpija

in Maribor enako število točk, vendar so bili ljubljanski nogometaši boljši v medsebojnih tekmah.

»Tako po koncu sezone smo bili vsi euforični, toda po 23 letih smo spet osvojili dvojno lovoriko, zato je bilo slavje še toliko večje. Prvenstvo je bilo izredno dramatično, vendar smo z igrani skozi celotno sezono dokazali, da smo si ta naslov zaslužili. Toda zdaj so pred nami novi izzivi in z novim trenerjem trenutno razmišljamo le o prvem krogu kvalifikacij za uvrstitev v ligo prvakov in tekmi s Quarabagom iz Azerbajdžana,« se dober

mesec in pol po koncu pretekle sezone velikega uspeha svojega kluba spominja Branko Ilić. Kapetan Ljubljančanov, ki se je v matični klub vrnil lani februarja, je z Olimpijo prvič osvojil naslov slovenskega državnega prvaka, sicer pa je bil to njegov drugi. Prvega je osvojil v dresu Domžal.

Ljubljanski nogometaši so v novo sezono spet krenili v nekoliko spremenjeni zasedbi. Trenerja Igorja Biščana je zamenjal srbski strokovnjak Ilija Stolica, že 11. julija pa zeleno-bele čaka prva tekma prvega kroga kvalifikacij za uvrstitev v ligo prvakov. Njihov

Finale Pokala Slovenije med Aluminijem in Olimpijo

nasprotnik bo Quarabag, ki je lani igral v skupinskem delu lige prvakov. Povratna tekma bo teden dni pozneje v Bakuju. V obeh domačih tekmovanjih bodo skušali ponoviti letošnji uspeh.

V novo sezono brez dolga

Košarkarji Petrol Olimpije so v pretekli sezoni dosegli dve pomembni zmagi. Prva je bila izbojevana na igrišču, ko so v dramatični peti finalni tekmi končnice

v podaljšku strli odpor zelo dobre Krke. Drugo, morda še pomembnejšo zmago, pa so dosegli v pisarni kluba. Po dolgih letih je košarkarski klub brez dolga, na kar so v vodstvu kluba še posebej ponosni.

»Seveda smo veseli in ponosni, da smo ubranili lanskoletni naslov državnega prvaka, ki je še toliko slajši, ker smo ga dosegli v napeti končnici. To je tisto, kar daje športu poseben čar. Prav nič manj pa ni pomembno, da

smo finance spravili na 'nulo'. Veliko zaslug za prepород Olimpije ima tudi mesto Ljubljana z županom Zoranom Jankovičem, saj imamo tudi s te strani veliko podporo. Seveda ne morem mimo naših dolgoletnih podpornikov, ki so nam stali ob strani v najhujših časih, in tudi z njihovo pomočjo smo odplačali dolg. Zdaj sicer nismo bogati, vendar se je lažje pogovarjati z igralci,« je ob dejstvu, da klub ni več v dolgovih, ponosen Roman Lisac, direktor ljubljanskih košarkarjev.

Prav dejstvo, da Ljubljančani nimajo več dolga, je pripomoglo k temu, da je Petrol Olimpija spet zanimiv za mlajše košarkarje. V prestopnem roku je v Ljubljano prišlo nekaj izredno nadarjenih košarkarjev iz različnih evropskih držav, tako da se bodo spet lahko posvetili stvarjem, v katerih so bili v preteklosti tako zelo uspešni.

»Olimpija ne more kupovati dragih, izoblikovanih igralcev, tako da jih mora sama vzgajati ter jih ob primerni odškodnini prodati bogatejšim evropskim klubom ali pa, zakaj ne, v ligo NBA. To, kar je nekoč že delala. Hkrati pa ne odstopamo od cilja, da bi Olimpija spet zaigrala v evropski ligi. Ko bomo to dosegli, bomo dokončno zadovoljni. To bi bilo dobro za vse, Olimpijo, Ljubljano, slovensko košarko in njene navijače, saj bi tako spet lahko spremljali najboljše evropske klube,« je želja direktorja ljubljanskih košarkarjev.

Ljubljana bo avgusta spet gostila kvalifikacije za ligo prvakinj

V treh letih obstoja kluba so ljubljanske nogometiške še drugič dobile naslov državnih prvakinj. Pri obeh je sodelovala tudi Natalija Golob, izkušena 31-letna napadalka.

»Vesela sem, da smo ubranile lanskoletni naslov, čeprav se je to od nas skorajda pričakovalo. Na nekaterih tekmah, predvsem proti Radomljam, nam je nekajkrat spodletelo, toda na koncu smo prav z zmago na njihovem igrišču potrdile prvo mesto na lestvici,« je po drugem naslovu državnih prvakinj povedala Natalija Golob, ki bo drugič v karieri igrala na kvalifikacijah lige prvakinj. Tako kot lani bodo tudi letos v Ljubljani med 7. in 13. avgustom gostile kvalifikacijski turnir. Spet se bodo pomerile z Minskom iz Belorusije, v skupini 2 pa sta še ekipi Somatio Barcelona (Ciper) in Slovan Bratislava (Slovaška).

»Lani smo šle v kvalifikacije nekoliko prestrašeno, saj nismo vedele, kaj lahko pričakujemo. Tudi letos bo to za nas velik izziv, toda ob ugodnem žrebu in dejstvu, da bomo spet gostiteljice turnirja, se da marsikaj doseči,« je prepričana nogometiška Olimpije.

Ljubljanske nogometiške so še drugič dobile naslov državnih prvakinj.

Živahno dogajanje v mestu

dr. Uroš Grilc, foto: Nik Rovar

Po spektakularni otvoritvi 66. Ljubljana Festivala s svetovno premiero skupine La Fura dels Baus o Magellanovi plovi okrog sveta je kulturno dogajanje v Ljubljani na vrhuncu. Premieri muzikala Brillantina bosta sledili še ponovitvi muzikalov Vesna in Cvetje v jeseni, ki sta že navduševala občinstvo po vsej Sloveniji. Z baletom Čajkovski. PRO et CONTRA se v Ljubljano vrača sloviti ruski koreograf Boris Eifman. Eden večjih orkestrrov, povabljenih na Ljubljana Festival, je tudi Filharmonični orkester milanske Scale. Na sporedu bo še znana opera Rigoletto v izvedbi genovske operne hiše Carlo Felice z Leom Nuccijem. Toda to so le nekateri izmed osupljivih dogodkov, ki vam jih ponuja Ljubljana Festival. Vzemite si čas za svoje najljubše in preživite počitniške večere v družbi največjih zvezd.

Vrtec Otona Župančiča je energetsko prenovljen in pripravljen na nove vrtčevske dogodivščine.

Živalski vrt Ljubljana je bogatejši za del, v katerem je urejeno lično domovanje severnih jelenov.

Slavnostna obeležitev dneva Gasilske brigade Ljubljana. Robert Kus je prejel častni znak Gasilske brigade Ljubljana za prispevek v organizaciji sistema zaščite in reševanja, Tomaž Kučič pa častni znak Gasilske brigade Ljubljana za izjemen prispevek pri razvoju Gasilske brigade Ljubljana.

Poslovala se je znamenita igralka in velika umetnica ter častna meščanka Ljubljane Štefka Drolc.

Hostel Celica že sprejema nove goste

Sania Huskić, foto: Nik Rovan

Župan Zoran Janković in direktorica Javnega zavoda Ljubljanski grad Mateja Valentan sta slavnostno odprla prenovljen Hostel Celica.

Eden izmed najzanimivejših in priljubljenih hostlov na svetu – Hostel Celica – je prve dni julija znova odprl svoja vrata. Temeljita prenova stavbe, za katero je poskrbela Mestna občina Ljubljana, je bila po petnajstih letih delovanja nujno potrebna in prinaša dodano vrednost pri udobju obiskovalcev, veliko pa prispeva tudi k prepoznavnosti Ljubljane.

Mestna občina Ljubljana je za prenovu Hostla Celica zagotovila dobrih 900.000 evrov, za novo informacijsko infrastrukturo in gostinsko opremo 250.000 evrov, za odkup blagovne znamke Celica ter avtorske in rabljene opreme, ki je integralni del objekta, pa še 200.000 evrov.

Direktorica Javnega zavoda Ljubljanski grad, ki po prenovi upravlja s hostlom, Mateja Avbelj Valentan, pravi: »Skupaj s sodelavci ter ob podpori naše ustanoviteljice Mestne občine Ljubljana se na Ljubljanskem gradu veselimo novih izzivov pri vodenju tega pomembnega turističnega objekta, ki v sebi nosi močno zgodovinsko vrednost in kulturno dediščino, predstavlja preplet turizma

in kulture ter ponuja nove sinergije z Ljubljanskim gradom.«

Prenovljeni Hostel Celica je odprl župan Zoran Janković, ki je poudaril, da ima najboljšo ekipo sodelavk in sodelavcev, katere del je tudi direktorica Ljubljanskega gradu Mateja Avbelj Valentan, ki je skupaj s Turizmom Ljubljana in javnim zavodom Mladi zmaji pripravila program Hostla Celica, uspešno zaključila pogajanja s prejšnjim najemnikom, nadzorovala preново in ga nato prevzela v upravljanje. Župan je spomnil še na polemike med pripravami na prenovu Hostla in opozoril na transparent »MOL in kapital, prste stran od Celice«. »Prav zanima me, kaj bi bilo, če bi občina dala prste stran od Celice in se

ta prenova ne bi zgodila,« se je vprašal in dodal, da se je zdaj, ko je občina prenovila Hostel, pokazalo, da so nekateri pod pretvezo, da ščitijo javno dobro, ščitili le svoje osebne interese. Župan se je še zahvalil projektantom in izvajalcem, ki so izvrstno opravili svoje delo, za prihodnost pa med drugim napovedal tudi širitev Hostla.

Hostel Celica že sprejema nove goste, prav tako pa bo obiskovalce navdušil bogat kulturni program: od cikla Sozvočja sveta in likovnih razstav, ki ju pripravlja KUD Sestava, do jazz večerov in literarnih dogodkov. Hostel Celica ponovno soustvarja utrip Ljubljane!

Parkov ni nikoli preveč

Jelka Šutej Adamič, foto: Dunja Wedam

Park Tivoli, zelena duša Ljubljane, zelene prestolnice Evrope

»Sam po parku se sprehajam ...« Ne, ne bo šlo. Parki so zadnja leta preveč dobro obiskani, da bi si lahko zapeli kaj takšnega. Začelo se je z vrtovi, ki so bili sprva manjše, umno urejeno zemljišče, na katerem so ljudje gojili izbrane, a koristne rastline. Njihova prostorska razmestitev je sčasoma postajala vse pestrejša in vzorci vse bolj domiselni.

V urejanje vrtov se niso stekala le denarna sredstva, temveč tudi vrhunsko znanje o oblikovanju krajine, ravnanju z vodo in rastlinogojstvu. Tako je vrt začel preraščati v pomembno dopolnitev grajenega bivališča. Presegel je izvorni namen – gojiti rastline – in postal prostor za bivanje na prostem, hkrati pa pridobil še značilnosti skladno oblikovane prostorske celote. Zgodovina parkov je dolga, njihova današnja vloga pa se je začela oblikovati z newyorškim Centralnim parkom. Ta je, zasajen v 19. stol., pomenil nekakšno prelomnico, saj je bil programsko prilagojen množicam mestnega prebivalstva. Pri zasnovi parka je bila ključna misel, da je v naravi moralna moč, ki utegne izboljšati mesto in omogočiti ljudem polnejše življenje. Lahko verjamemo, da temu sledijo tudi novodobni urbanisti in krajinarji.

Največji je Tivoli

Ljubljana se lahko pohvali z veliko parkovno površino, saj ima približno 30 hektarov parkov, pri čemer največji

del te površine zavzema park Tivoli, ki danes meri približno 5 km². Leta 1813 ga je zasnoval Francoz J. Blanchard. Takrat je imel tri glavne avenije s kostanjevimi drevoredi. Med letoma 1921 in 1939 je Jože Plečnik med Moderno galerijo in

“ Stik z naravo človeka pomirja in sprošča.

Tivolskim gradom uredil Jakopičevo sprehajališče: razširil je osrednjo os in spremenil zasaditev. Znotraj parka se menjujejo drevoredi in skupine različnih dreves, nasadi rož ter parkovna oprema s klopmi, igrali, kipi in vodnjaki, zlasti pred Tivolskim gradom in današnjim Muzejem novejšje zgodovine Slovenije. Urejene so igralne površine za otroke, svoj prostor sredi parka pa so si našli še pokriti bazen, športna igrišča in Hala

Tivoli. Skupaj z Rožnikom in Šišenskim hribom je park del krajinskega parka, ki ga na leto obiše skoraj dva milijona obiskovalcev.

Ostali del ljubljanskih zelenih površin si deli 28 manjših parkov, med katerimi so najbolj znani Argentinski in Šmartinski park, park Zvezda ob Kongresnem trgu, Miklošičev park, park Ajdovščina ter Pot spominov in tovarištva. Eden najlepših, kar nam jih je mesto Ljubljana omogočilo v zadnjem času, pa je sprehod ob Savi, primeren tako za družine z otroki kot številne rekreativce (tekače, jahače ali kolesarje).

Meščani se vse pogosteje zatekajo v bližnjo naravo, ki je pri roki, tako kot so parki. »Ko urbanost doseže določeno raven, se ljudje začnejo zatekati nazaj k naravi,« pravi Maja Simoneti, krajinska arhitektka in urbanistka z Inštituta za politike prostora. Urejene zelene površine v urbanem okolju pomagajo prebivalcem mesta zadovoljevati potrebe po dobrem bivanju in počutju.

BOTANIČNI VRT

Živa Čebulj

Prav posebno mesto med ljubljanskimi zelenimi površinami ima Botanični vrt na Izanski cesti, ki deluje že od leta 1810. V času Ilirskih provinc ga je v okviru visoke šole École Centrale zasnoval Franc Hladnik. Tedaj je obsegal 919 klafter (33 arov). V sto letih po ustanovitvi se je širil obseg in rastle je število zasajenih vrst. Univerza v Ljubljani je že eno leto po ustanovitvi prevzela Botanični vrt pod svoje okrilje. Vrt je 200-letnico neprekinjenega delovanja obeležil tudi s spominskim kovancem za dva evra, na katerem je upodobljena hladnikija. To je paleoendemit – zelo stara vrsta, ki je bila nekdanje zelo razširjena, danes pa raste samo na majhnem območju Trnovskega gozda in je poimenovana po ustanovitelju Botaničnega vrta.

Že na samostojnem sprehodu skozi vrt lahko opazimo najrazličnejše vrste rastlin. Table nas opozarjajo na posebne primerke, a tudi če se samo prepustimo pozornemu opazovanju, lahko zaslutimo pravo bogastvo oblik, barv in vonjev. Skupine zahtevnejših obiskovalcev pa se lahko dogovorijo za voden ogled vrta. Vodniki jih bodo popeljali še skozi tropski rastlinjak, kjer rastejo tudi mesojedke. Nekaj korakov stran od osrednjih stavb, v bolj umirjenem delu vrta, se nahaja čajnica Primula, streljaj v drugo smer pa še urbani čebelnjak s cvetočimi preprogami za pridne nabiralke.

Botanični vrt, ki je skupaj s čajnico odprt vse dni v tednu, ima tudi podružnico: Tivolski rastlinjak ob Čolnarni. Po ogledu zbirke tropskih rastlin, kaktusov in orhidej, ki rastejo v tem rastlinjaku, pa si lahko izposodite še kakšno knjigo iz Knjižnice pod krošnjami. Zelenje in knjige – saj bi temu lahko rekli celostna obravnava za dušo ...

Prof. dr. Drago Kos, katedra za analitsko sociologijo, Center za prostorsko sociologijo

»Pred več kot dvajsetimi leti smo izvedli empirično raziskavo, kdo uporablja park Tivoli. Izkazalo se je, da ga najpogosteje obiskujejo tisti, ki živijo največ 15 minut stran. Za ljudi je pomembno, da so parki dostopni, in Ljubljana je v tem pogledu zelo dobro urejena. To je posledica njene krakaste strukture, ki omogoča, da zeleni klini – na eni strani Golovec, na drugi Rožnik s Tivolijem – sežejo prav do centra. Iz Cankarjeve lahko tako rekoč po zelenih površinah hodiš do Triglava. Če bicikliraš v eno smer 15 minut, pa že naletiš na območje medveda, se večkrat pošalim na predavanjih.«

Miklošičev park – ko znotraj intenzivnega mestnega vrveža naenkrat zeleno zadihaš.

Na igrišču ob Koseškem bajerju vedno vlada posebno vzdušje.

Majhne javne zelenice

Ljubljana ima sicer veliko parkov, a za povezovanje manjših skupnosti so pomembne predvsem majhne javne zelenice med bloki. Tam se lahko brez skrbi igrajo otroci, starejši pa posedajo. Nekateri prebivalci blokov in stolpnic z veseljem urejajo zelene površine ob poslopju. Dnevno skrbijo za nasajene rože, grmičevje, včasih med nasade postavijo še posebej izdelano okrasje ipd. Načrtovanje in urejanje skupnih stanovanjskih zelenih površin je posebnega pomena tako za stanovalce kot za mesto.

Javni park je luksuz za vse sloje, predvsem pa je to prostorska ureditev socialnega pomena. Socialna urbana politika si prizadeva zagotoviti boljše bivalne razmere delavcem in nižjemu sloju, obenem pa parki omogočajo srečevanje, neobremenjeno s statusnimi predznaki. So neformalno skupno okolje, kjer se krepi občutek skupnosti, kjer ljudje sobivajo v interakciji z drugimi in sproščeno uživajo prosti čas. V tujini, predvsem v južnoevropskih državah, so številni parki prilagojeni celo peki mesnin in zelenjave: prenosne žare prinesejo ljudje s seboj in si tako piknik organizirajo kar v mestu.

Toliko dobrega je v parku

Irena Matko Lukan živi ob parku Tivoli in se vsako jutro s prijateljico in dvema psičkama odpravi na sprehod skozi park mimo Cekinovega gradu do griča (kjer je pozimi sankališče), po francoski poti do Šišenskega vrha, potem pa naredijo nekaj okljukov in se nad Švicarijo ter Tivolskim gradom spustijo nazaj v park. *»Zame sta park Tivoli in Rožnik moj gozd. Najljubši prostor. To je zares lep začetek dneva. Tivoli se mi zdi eden najlepših parkov, še posebej zato, ker se razteza v pravi gozd – v katerem se lahko izgubiš, se naužiješ dreves, ptičjega petja (od vrabčkov, sinic, kosov, kukavic, žoln, taščic, sov, ščinkavcev, liščkov, škrjančkov do rac) in opazovanja veveric, zajcev, srn, močeradov ... pa tudi mišk.«*

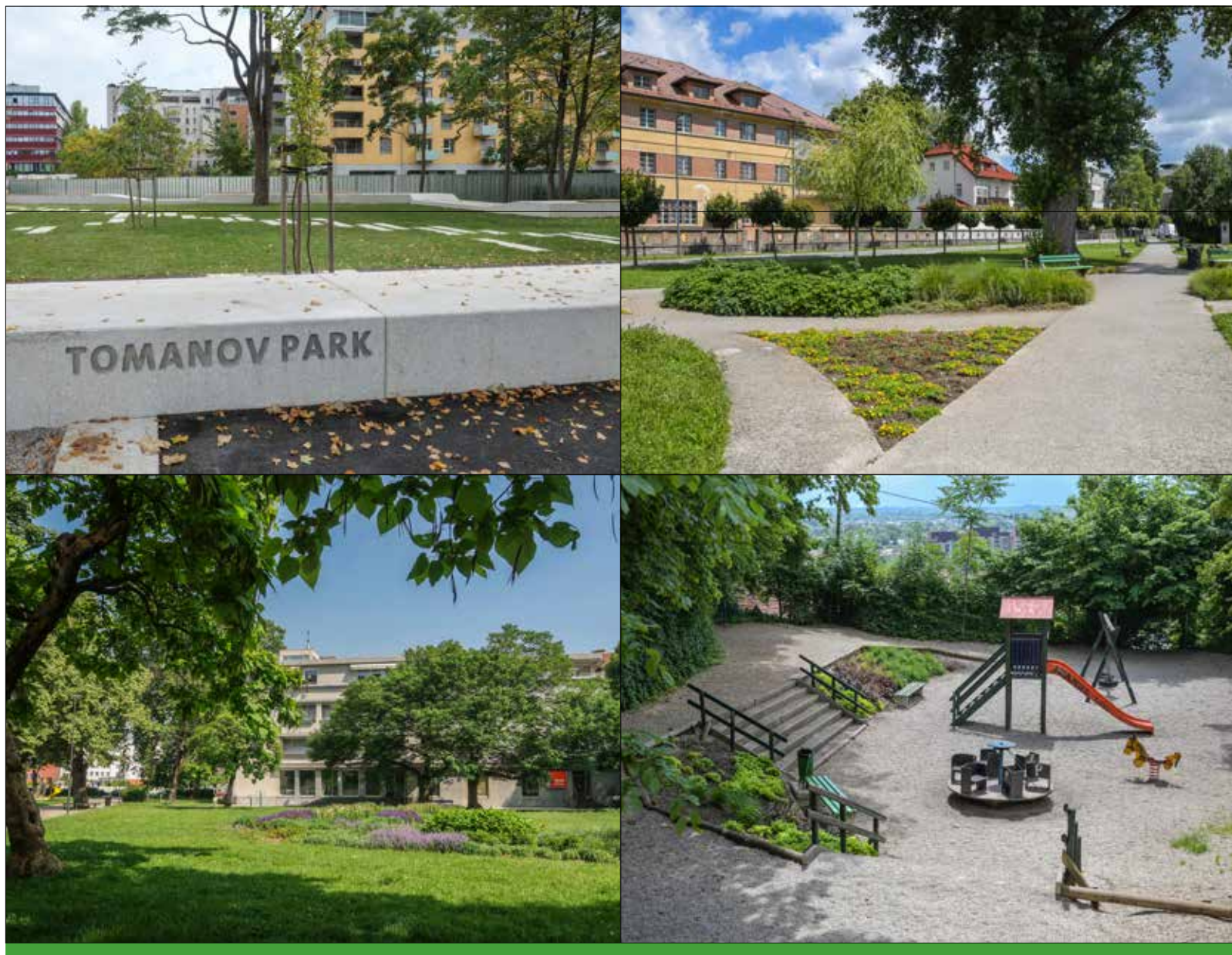
Zvesta obiskovalka pravi, da v Tivoliju sobivajo vsi: otroci iz vrtcev in šol, družinski obiskovalci, sprehajalci s psi, tekači, mladi, ki imajo v njem piknike, ljudje, ki se udeležujejo organiziranih vadb, turisti, brezdomci ... *»In ljudje, ki skrbijo za park, to res dobro počnejo in smo jim lahko le hvaležni. Park usak dan čistijo, negujejo in oskrbujejo. Težava so le odprti smetnjaki, saj vrane ob iskanju hrane naredijo velik nered in razmečejo smeti kakor kakšni vandali. Pa tudi glede stranišč je lažje, saj MGLC in Švicarija gostoljubno odpirata vrata tudi takšnim minutnim obiskovalcem.«*

Ostaja le ena želja: da bi park ostal tak, kot je – odprt za vse, urejen, brez ograj. No, pa še ena: *»Če bi v njem lahko kdaj pa kdaj prisluhnili še kakovostni glasbi, bi bilo vse skupaj že rajsko.«*

Z otroki v park

V parkih srečamo predvsem študente in veliko družin z otroki – in veliko parkov ima posebej urejena otroška igrišča. Igrišče z mini živalsko farmo je v rekreativno-izobraževalnem centru Sava v Tomačevem. Tu so lesena igrala, dva peskovnika in hribčka, plezala in veliko klopč za počitek. Tik ob igrišču se nahaja tudi majhna živalska farma z domačimi živalmi in Konjenski klub PIP z islandskimi konji in poniji, ki jih otroci lahko jahajo. Na drugi strani igrišča pa teče reka Sava, kjer se pogled lahko odpočije od vrisča.

Med najbolj obiskanimi je igrišče v parku Tivoli. Park ponuja veliko atraktivnosti za manjše ali večje: ima tri velika igrišča in eno manjše ob bazenu Tivoli. Tudi Severni mestni park v Zupančičevi jami ima veliko, razgibano igrišče v morskih barvah, kjer je več enot z otroškimi igrali (vrtljaki, plezala, ladja, peskovnik, gugalnice, tobogani, valoviti poligoni itd.). Na veliki travnati površini v senci lahko otroci uživajo v igrach z žogo, starši pa na njej pogrnejo odejo za piknik. Na igrišču so tudi pitniki s pitno vodo.

Ljubljana ima veliko parkov, a za povezovanje manjših skupnosti so pomembne predvsem majhne javne zelenice med bloki.

Prav posebno igrišče, ki ima balvan za plezanje in rekreacijske naprave za odrasle, najdete pod Tomačevskim mostom ob Savi, ob Vodnikovih cesti nasproti bolnišnice Petra Držaja pa je prava igralna pot z 10 postajami, ki so povezane v gibalno, čutno, likovno in prostorsko doživetje. Otroško igrišče v družinskem centru Mala ulica (vstopnina) je namenjeno predvsem predšolskim otrokom in njihovim spremljevalcem. Poleg teh pa nas v svoje senčnato zavetje vabijo še igrišče na Trgu 9. maja za Bežigradom, pri Koseškem bajerju, v parku Kodeljevo, na poti na Ljubljanski grad (iz Gornjega trga) ter v Šmartinskem parku. Tu je tudi posebna steza za rolanje, kolesa in skiroje. Posebnost igrišča pa je tudi nenavaden vrtiljak, ki omogoča igro tudi otrokom na invalidskih vozičkih.

V Snagi skrbijo za 224 otroških igrišč, razdeljenih v tri kategorije: v prvo kategorijo spadajo igrišča, ki so najbolj obiskana in na katera prihajajo tudi ljudje iz drugih krajev in sosesk, zato jih čistijo

vsak dan. V drugi so tista igrišča, kjer se igrajo predvsem okoliški otroci in jih je treba urediti dvakrat ali trikrat na teden. V tretji kategoriji pa se znajdejo igrišča v soseskah, kjer lastniške razmere niso urejene, zato občina skrbi zanje toliko časa, da se stvari razjasnijo. Snaga zaradi zastarelosti in neustreznosti igral tudi vsako leto v celoti obnovi najmanj 15 otroških igrišč, redno pa preverjajo tudi ustreznost igral.

Pasji in žepni parki

Že nekaj let imajo svoje parke tudi psi. Na ograjenih površinah se lahko psi prosto gibljejo, medtem ko morajo biti v ostalem delu parka na povodcu. Pasji park, ki meri kar 1500 m², lahko najdete v Šmartinskem parku. Eden je še v Kosezah, na Ulici bratov Učakar, ter v Štepanjskem naselju ob Pesarski cesti. Že leta 2010 pa so uredili pasji park ob Vilharjevi ulici v sklopu Severnega parka.

Posebna mestna novost so žepni parki: to so zelene površine, namenjene posedanju

in druženju na prostorih, ki so jih do zdaj zasedali avtomobili. Občina želi skupaj z društvom Prostorož pozvati meščane k novemu dožemanju javnega prostora in širjenju ideje 3R: reduce, reuse, recycle (zmanjšaj potrošnjo, ponovno uporabi, recikliraj). Pri postavitvi žepnih parkov so uporabljeni materiali in oprema, ki so že služili različnim namenom. Začasni mestni parki so postavljeni na Beethovnovi, Igriški in Slomškovi ulici ter na Rimski cesti in Gornjem trgu, zanje pa skrbijo lokalni prebivalci in trgovci.

Žepni parki so dolgoročen projekt kulture javnih površin, s katerim želijo razviti metodo obujanja in urejanja degradiranih prostorov v urbanem središču mesta. Posegi niso samo umetniške instalacije na javnih površinah, ampak tudi resno iskanje novih urbanističnih možnosti za izrabo mestnih površin.

Območja narave prek zelenih klinov in rečnih koridorjev segajo globoko v središče mesta. Odprti javni prostori in zelene površine so integralni del vseh prostorskih ureditev v mestu. Njihov vezni element je 34 kilometrov dolga Pot spominov in tovarštva, zgodovinski spomenik, ki je danes z več kot 7000 drevesi največja rekreacijska cona v Ljubljani.

Šmartinski park

NA LJUBLJANSKI GRAD PREKO »MESTNIH HRIBOV«

Besedilo: Rok Kušlan

Foto: Dunja Wedam

Na Ljubljanskem gradu imamo kaj početi.

Ljubljanski grad se od vznožja dvigne komaj 80 metrov, toda kljub temu je našel svoje mesto v kulturni knjigi Stanka Klinarja *Sto slovenskih vrhov*. »Grad je os slovenske samozavesti. Je zelena središčnica slovenske zgodovine, vere, politike, gospodarstva in kulture. Je votek slovenskega poistovetenja,« mu je Klinar pel slavo v letu slovenske osamosvojitve. Po slabih treh desetletjih samostojne države se sicer Neljubljančani verjetno niti ne istovetijo z Ljubljanskim gradom. Vseeno pa je to vrh, na katerega se vsaj enkrat povzpne večina obiskovalcev Ljubljane, pa naj bodo to rojaki ali tuji turisti. Da bi si za vzpon nanj sploh splačalo obuti pohodne čevlje, se na Grad lahko povzpne preko »zelenega klina« Ljubljane oziroma iz Podutika preko Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, kar terja dobri dve uri hoje.

Izhodišče je postaja Murkova na liniji mestnega avtobusa številka 5 v Podutiku. S postaje krenemo dobrih sto metrov nazaj proti centru in zavijemo desno na ulico Marije Hvaličeve, nato pa po nekaj sto metrih na Mladinsko ulico. Po približno pol ure od izhodišča po cesti, ki za hojo nudi udobno široko peščeno bankino, pridemo do Servisnega centra Prigo, kjer smo pozorni na levi odcep za Koseze. Ta nas povede na most preko obvoznice. Ko ga prečkamo, zavijemo desno in nato takoj levo na kolovoz, po katerem mimo pasje šole pridemo na Pot spominov in tovarštva in na njej zavijemo levo. Ko prečkamo potok Pržanec, smo na višini orjaških topolov pozorni na betonski mostič, ki premošča pogosto suh brezimni potok. Tam zapustimo PST in pridemo do dobro uhojene steze na robu gozda. Tukaj nas čaka prvi krajši vzpon, po katerem stopimo na neizrazit greben, ki se vleče vse do Šišenskega hriba. Po nekaj korakih pridemo do roba velike jase, ki pada proti jugozahodu. Na vrhu jase najdemo umirjen, skoraj meditativen kotic, tako

da si tukaj velja privoščiti vsaj požirek vode.

Nadaljujemo po stezi čez Koseški boršt in kmalu pridemo do Večne poti, ki jo prečkamo. Od tod naprej je možnosti več. Desno sta dva kolovoza. Levi, po katerem vodi tudi Jakobova pot, zavije na greben Malega Rakovnika in nas preko Drenikovega vrha pripelje na Šišenski hrib v dobrih dvajsetih minutah, desni pa se v mokrotni dolini Malega Rožnika izteče v stezo, ki se kasneje pridruži grebenskemu kolovozu. Če zavijemo levo, bomo v desetih minutah prišli do Mosteca, kjer je, če jo potrebujemo, tudi skromna, a sila zanimiva gostilna, kakršnih ni več prav veliko. Tudi iz Mosteca pelje ena od poti na greben.

Šišenski hrib je s 429 metri najvišja točka naše poti, kot tudi neposredne bližine središča mesta, zato tam stoji policijski stolp, namenjen prenosu radijskih zvez. Z vrha se spustimo po eni od steza in v nekaj minutah pridemo do križišča poti, ki je opremljeno z zemljevidom krajinskega parka. Vse poti – razen krožne poti okrog vrha – nas v dobrih desetih minutah pripeljejo v bližino Tivolskega gradu, od katerega po nekdanji promenadi vzdolž Cankarjeve ceste in Čopove ulice nadaljujemo v središče mesta vse do Prešernovega trga in od tam do magistrata. Pred magistratom pa imamo dve možnosti. Levo nadaljujemo vzdolž Ciril-Methodovega do Vodnikovega trga, od tam pa desno po Študentovski ulici ali pa se obrnemo desno vzdolž Mestnega in Starega trga do Rebri in po njej na vrh. Po obeh poteh pridemo na Grad v dobre četrte ure.

Na Gradu imamo kaj početi. Lahko se povzpne na stolp, preverimo gostinsko ponudbo ali obiščemo katero od razstav, lahko pa kar takoj nadaljujemo naprej mimo Šanc v grajski gozd in mimo grajskega vinograda po markirani poti na postajo Streliška, kjer zaključimo pohod preko »mestnih hribov«.

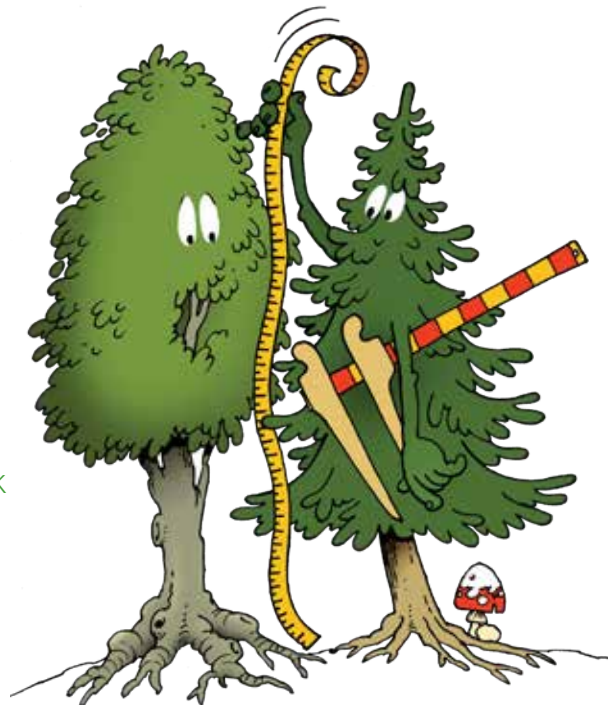
Gozd ima zelo pozitiven vpliv na otroke

Intervju z dr. Uršo Vilhar

dr. Tanja Pihlar

Otroci danes preživijo vse preveč prostega časa za zaslone in v virtualnem svetu, gibanje in igranje v naravi, gozdovih zanje nista več nekaj povsem samoumevnega. V zadnjem času se tudi pri nas vse bolj uveljavlja gozdna pedagogika, ki otroke spodbuja k igri in celostnemu učenju v gozdu, k raziskovanju in nadgrajevanju njihovih izkušenj, k razvijanju pozitivnega odnosa do narave in odgovornega ravnanja z njo. O gozdni pedagogiki smo se pogovarjali z dr. Uršo Vilhar z Gozdarskega inštituta Slovenije.

Nam lahko za začetek poveste, kaj pravzaprav je gozdna pedagogika?

Gozdna pedagogika se je razvila z namenom ozaveščanja otrok in mladostnikov o gozdu in gozdarstvu. Gozdarji so zanje razvili različne dejavnosti, spoznavanje gozda skozi igro; v zadnjem času pa se vedno bolj usmerja k vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj – v gozdu namreč vse poteka dolgoročno, z gozdovi gospodarimo trajnostno in jih čuvamo za prihodnje generacije.

V prejšnjem desetletju so bile postavljene javne gozdne učne poti, po katerih so gozdarji vodili veliko šol, v zadnjih letih pa je vzdrževanja gozdnih učnih poti vse manj, saj njihovo financiranje ni sistemsko urejeno. V najnovejših projektih pa je postalo tako rekoč nujno, da gozd, gozdarstvo in gozdarske raziskave predstavljamo splošni javnosti.

Kako se vključuje gozdna pedagogika v učni načrt vrtcev in osnovnih šol?

V vrtcih lahko gozdno pedagogiko povežejo z različnimi cilji, ki jih imajo v svojem kurikulumu. V osnovni šoli se gozdna pedagogika najlažje izvaja v prvem triletju, ko je še razredni pouk in je medpredmetno povezovanje lažje izvedljivo. Tako se na primer spoznavanje okolja lahko poveže z likovno vzgojo, matematiko ali tujim jezikom.

Kateri so pglavitni učinki gozdne pedagogike?

Raziskave so pokazale, da ima gozd zelo pozitiven vpliv na otroke: otroci se več gibajo in so bolj zdravi, imajo bolj razvite motorične veščine. Pri učenju z igro se izboljšajo njihova pozornost, koncentracija in motivacija. Imajo tudi več domišljije, znajo bolje opazovati naravo in so bolj ustvarjalni pri igri, ker jim prepustimo, da si sami poiščejo igro v naravi. Poleg tega so tudi bolj radovedni in imajo več samozavesti in samozaupanja, ker jim narava ponuja izzive pri preizkušanju svojih sposobnosti. Izboljšajo se tudi njihovi socialni odnosi, ker se igrajo skupaj z drugimi in si pomagajo. Pri otrocih se v naravi zmanjša stres, gibanje na prostem jim zelo

pomaga pri kakršnihkoli težavah, obnašajo se drugače in se sprostitjo.

Kdo izvaja gozdno pedagogiko?

Praviloma jo izvajajo gozdarji, ki so za to usposobljeni in imajo tudi določena pedagoška znanja, vendar je takšnih zelo malo. Z gozdno pedagogiko se ukvarja tudi veliko biologov, pa tudi pedagogi, vendar imajo slednji premalo naravoslovnih znanj. Zato je dobro, da skupino sestavljajo različni profili.

Nam lahko poveste kaj več o dejavnostih za otroke in mladostnike, ki jih izvajate na Gozdarskem inštitutu Slovenije?

Smo skupina raziskovalcev Gozd eksperimentov in izvajamo izobraževalne delavnice na naši učni poti, v naših laboratorijih in vrtu, ki leži tik pred inštitutom. Veliko imamo tudi izobraževanja za gozdarske strokovnjake, naravovarstvenike ter pedagoške strokovne delavce; poleg vrtcev in šol sodelujemo tudi s taborniki in skavti, z društvi, ki organizirajo varstvo za otroke ali popoldanske dejavnosti zanje v naravi.

Izdali smo *Priročnik za učenje in igro v gozdu*, ki je na voljo na naših spletnih straneh in vabi k radovednemu pohajkovanju po gozdu, pa tudi interaktivne knjige za otroke, s katerimi si jih prizadevamo zvesti v gozd. Letos nas boste našli tudi na Kulturnem bazarju.

Zasledila sem, da se gozdna pedagogika vključuje tudi v izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. Nam lahko poveste kaj več o tem?

Za otroke s posebnimi potrebami, nekateri so tudi gibalno ovirani, je lahko izkušnja narave drugačna kot za druge otroke. Na primeru dveh šol smo videli, da so sami izvajali že veliko dejavnosti, v okviru projekta pa so dobili še več informacij in so gozdno pedagogiko vključili v redni pouk.

Predmeti in njihove zgodbe

Foto: Andrej Peunik

Na predvečer mestnega praznika so v Mestnem muzeju Ljubljana odprli novo stalno razstavo z naslovom Ljubljana. Zgodovina. Mesto. Razstava opozarja, ki opozarja na pomembno geostrateško lego našega mesta kot stičišča slovanskega, germanskega in romanskega sveta ter na pomembne dogodke v njegovi zgodovini, od prazgodovine do konca 20. stoletja.

Mesto ustvarjajo ljudje, tisti, o katerih smo se učili v šoli, pa tudi tisti, ki jih ne poznamo, a so s svojimi zgodbami obogatili mesto.

Poleg prelomnih dogodkov in pomembnih osebnosti se obiskovalec na razstavi seznanja tudi s čisto vsakdanjim življenjem ljudi, ki so nekdanj bivali v mestu. Novo stalno razstavo so pripravili pod strokovnim vodstvom dr. Bernarde Županek.

Blaž Peršin, direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane, je povedal: »*Veliko število predmetov in z njimi povezanih zgodb razpira poglede na naše glavno mesto in njegovo bogato zgodovino. Glede na to, da živimo v digitalni dobi, je izkustvo originalnega muzejskega predmeta tisto, kar danes nepogrešljivo potrebujemo. Prav zato smo se odločili, da postavitev nagovarja obiskovalca z ikoničnimi predmeti iz naše zbirke. Muzejski predmet smo hoteli zavestno postaviti v fokus našega pogleda.*« Po njegovih besedah je razstava osebna izkaznica našega mesta in ne govori zgolj o njegovi preteklosti, ampak tudi o tem, kam gremo in kako razmišljamo ter kaj nas lahko zgodovina nauči.

Potovanje skozi čas

Na novi razstavi je razstavljenih 743 predmetov iz muzejske zbirke, ki nas

kronološko popeljejo skozi glavna zgodovinska obdobja naše prestolnice. V postavitev so vključene tudi novejšje najdbe, ki so jih pridobili v zadnjih petih letih in so označene s posebno oznako; s posebno oznako so označene tudi lokalne posebnosti.

Največ predmetov je iz prazgodovinskega obdobja, ki je tudi najdaljše in obsega kar 5000 let. Veliko najdb je iz Ljubljanskega barja, te pričajo o življenju koliščarjev. Najstarejši predmet je iz tisovega lesa izdelana konica orodja ali orožja, stara okoli 40.000 let, ki so jo neandertalci uporabljali pri nabiranju korenin ali lovu. Najbolj znamenito je leseno kolo z osjo, staro okoli 5.200 let, ki je najstarejše na svetu in so ga našli leta 2002 na Ljubljanskem barju. Med novejšimi najdbami iz časa rimske Emone so predmeti, ki so jih odkrili v grobu rimske zdravnice, pokopane v kamniti skrinji, med katerimi je tudi kirurško orodje.

Najmanj predmetov je iz srednjega veka, ko je Ljubljana dobila mestne pravice in tudi prvo kovnico denarja. Med razstavljenimi kovanci izstopa ponaredek pfeninga Eberharda I. iz 12. stol., izdelan iz svinca. Med novejšimi najdbami iz tega obdobja je skelet viteza iz druge polovice 16. stol., ki je

dr. Tanja Pihlar

bil pokopan v svilenih oblačilih in je umrl mlad verjetno zaradi težav z zobmi in vnetij, ki so se razširila po telesu.

Med predmeti iz časa protestantizma, reformacije in baroka si obiskovalci lahko med drugim ogledajo najtežji predmet na razstavi: marmornato bisto cesarja Karla VI. Habsburškega, ki so jo mestni svetniki naročili ob cesarjevem prihodu v Ljubljano in jo je izdelal priznani kipar Francesco Robba; pozornost bo nedvomno pritegnil tudi invalidski voziček Žige Zoisa. Med številnimi predmeti iz zelo razgibanega 20. stoletja naj omenimo kolut bodeče žice, prav tiste, s katero je italijanska vojska ogradila mesto, nostalgичno kovinsko škatlo za vafle Koli, ki so jih izdelovali v Kolinski, ter pionirske kape in rdeče rutke, ki so jih prejeli otroci pri sprejemu v pionirsko organizacijo. Za mnoge pa bo gotovo med najbolj privlačnimi čisto pravi fičko, ki so ga nekoč izdelovali v jugoslovanski tovarni Zavodi Crvena Zastava in so ga v muzeju odkupili ter obnovili. Vanj se obiskovalec lahko usede in prisluhne popularnim popevkam iz tedanjih časov.

Za vsakogar nekaj

Mogoče si je ogledati tudi kratke filme, v katerih arheologi spregovorijo o pomembnih najdbah, ter filme z opisi posameznih predmetov, kot jih vidijo različni strokovnjaki. Na voljo pa so tudi taki z zabavnejšo vsebino: o tipičnih

“ Vodstva po razstavi potekajo vsako soboto ob 16.30, vsako nedeljo ob isti uri pa so vodstva v angleškem jeziku.

jedeh iz različnih obdobij – med drugim o srninem hrbtu z malinami po koliščarsko in leči s kostanjem po emonsko, ki jih je pripravil Boštjan Napotnik. Najmlajšim so pri potovanju skozi čas in raziskovanju zgodovine prestolnice namenjeni posebni koticiki na razstavi, v katerih lahko sami med drugim izdelajo svoj animirani film o Jazonu in argonavtih, sestavijo leseno kolo z osjo, si nadenejo legionarjevo opravo z mečem in v minigledališču uprizorijo znamenito zgodbo o Urški in povodnem možu.

O zmajih na Slovenskem

Intervju z dr. Markom Frelihom

dr. Tanja Pihlar

Drak, drakon, lintver, lintvern, pozoj, premog, smok, ses, zmak ... Vse to so stara domača imena za krilata bajeslovna bitja, ki si jih običajno predstavljamo kot krvoločne pošasti z eno ali več glavami, ki bruhamo ogenj in povzročajo naravne katastrofe. Predstave o zmajih so že zelo stare, najdemo jih v vseh starih kulturah. Tudi pri nas na Slovenskem obstaja veliko pripovedk in legend o zmajih, med najbolj znamenitimi je gotovo legenda o Jazonu in argonavtih, ki so pokončali strašnega močvirskega zmaja in zgradili naselbino na območju današnje Ljubljane. Ob otvoritvi razstave Zmaj vseh zmajev, ki bo na Ljubljanskem gradu na ogled vse do sredine novembra, smo se pogovarjali z avtorjem razstave, dr. Markom Frelihom, arheologom in kustosom v Slovenskem etnografskem muzeju.

Od kod pravzaprav izvirajo predstave o zmajih?

Predstave o zmajih so zelo stare. Veliko vlogo pri njihovem nastanku so imela hibridna bitja, sestavljena iz delov različnih živali. Poznajo jih vse stare kulture. Zlasti v Egiptu je bilo zelo veliko božanstev, bogov in boginj, upodobljenih v kombinaciji delov človeškega in živalskega. Tam so se pojavila tudi različna fantastična bitja, kot so krilati krokodili in krilate kače, skratka živali, ki lahko obstajajo samo v človeški domišljiji. Sicer pa ni znano, od kod izvirajo ideje za nastanek takšnih bitij. Verjetna je razlaga, da so ljudje v svojem okolju naleteli na ostanke izumrlih živali, dinosavrov in podobnih bitij, ki jih niso poznali, in so ustvarili nova bitja, fantazijske pošasti v podobi

zmajev. Zmajska bitja so imela nadnaravno moč in so varovala svete prostore, kot so svetišča in grobnice.

Slovenija je dežela zmajev. Ljudske pripovedke in legende opisujejo različne zmaje. Katere so poglobitve značilnosti zmajev na naših tleh?

Slovenija je dežela zmajev po zaslugi številnih pripovedk, ki obstajajo na vseh koncih dežele, od severa proti jugu, na vzhodu in zahodu, v različnih pokrajinah. Zmaji na Slovenskem nimajo posebnih regionalnih značilnosti, ampak spadajo k srednjeevropskim predstavam o zmajih. Zaradi vpliva ameriških filmov, stripov, risank ipd. si jih običajno predstavljamo kot pošasti, krilata bitja, ki uničujejo s svojo

Foto: arhiv SEM
dr. Marko Frelih

Kje pri nas so najpogosteje upodobljeni zmaji?

Najpogosteje so upodobljeni v cerkvah, zlasti tistih, ki so posvečene znanim svetnikom, ki se bojujejo z njimi. To so cerkve sv. Jurija, sv. Marjete in nadangela Mihaela, ki se je v nebesih spopadel s Satanom, ki ga Sveto pismo omenja kot kačo ali zmaja.

Ljudje so se že zelo zgodaj seznanili z zmajskimi bitji, zlasti v romaniki, z upodobitvami na freskah in kipih. Pozneje so se pojavili tudi zunaj cerkvenih objektov, predvsem v upodobitvah starih mitov in srednjeveških pripovedi v profani arhitekturi. Zelo zanimive so upodobitve zmajev na panjskih končnicah, kar je posebnost v našem prostoru; najpogosteje prikazujejo spopad sv. Jurija in sv. Marjete z zmajem. Motiv zmaja najdemo tudi na slikah na steklu. V ljudski umetnosti so

“ Po zaslugi dužabnih omrežij so zmaji Zmajskega mostu najbolj priljubljeni zmaji na svetu.

močjo in bruhajo ogenj. V slovenskih pripovedkah zmaji najpogosteje nastopajo v podobi kače. Pripovedi redko omenjajo opis zmaja; najpogosteje govorijo o tem, kaj so povzročili in kaj želijo od ljudi. Tako poznamo zmaje, ki povzročajo naravne katastrofe, poplave in potrese. Po drugi strani obstajajo zmaji, ki zahtevajo žrtve, darovati jim je treba živali ali celo ljudi. Pripovedke govorijo tudi o tem, da se zmaji izvalijo iz petelinjega jajca ali iz starih pirhrov.

Pri nas je znana pripovedka o veliki kači pod Vurberkom, ki se je čez dravsko polje odplazila na vzpetino in se ovila okoli gradu, v katerem je bivala kraljična. Kača kot bitje, za katero je značilno, da se plazi po tleh, je v tej pripovedki dobila lastnost, da lahko poleti v nebo.

V srednjeevropskem, balkanskem in sredozemskem prostoru so zmaji predvsem kačasta bitja in izvirajo iz zelo starih kultov, ki segajo globoko v prazgodovino, ko so kače ponavadi predstavljale simbol rodovitnosti in večnega življenja. Kače so svete živali božanstev, povezanih z naravo, kot je grška Artemida, ali simbolizirajo božansko zdravilno moč, ki jo je ljudem predstavljal Asklepij, bog zdravja in medicine.

pogosto upodabljali krščanski motiv boja med zmajem kot simbolom zla in svetnikom.

Zmaje poznamo tudi v grbih. To kaže na njihovo simbolno moč kot zaščitnike, nadnaravne sile, ki varujejo mesto in njegove prebivalce. Pojavljajo se tudi v imenih krajev, kot so Sveti Jurij, Šentjur in Šenčur, pri katerih je razvidna povezava s sv. Jurijem. Nekoč smo imeli tudi kraj Zmajev grad (nem. *Drachenburg*), danes pa se imenuje Kozje.

Kateri zmaji so pri nas najbolj znani?

Med najbolj znanimi je ljubljanski zmaj, in sicer prav zaradi mestnega grba, ki je že zelo star in je o njem pisal že Valvasor. Poznan je tudi zaradi znamenitega mita o argonavtih, ki so se na poti domov v Grčijo ustavili v ljubljanskem prostoru. Naleteli so na strašnega zmaja, ki je vladal v močvirju in ga je pokončal Jazon. Na tem kraju so začeli graditi naselbino, iz katere se je razvilo mesto Ljubljana. Ljubljanski zmaj pa je najbolj prepoznaven tudi zaradi znamenitega Zmajskega mostu, ki je danes zelo privlačen za turiste: po zaslugi družabnih omrežij njegovi štirje zmaji spadajo med najbolj priljubljene zmaje na svetu.

V Sloveniji imamo zanimive pripovedke o zmajih – o zmaju iz Postojnske jame, ki

so ga pokončali in iz njegove kože izdelali torbe; o zmaju iz Tržiča, ki je povzročil potres in zasutje starega dela mesta. V Ribniški dolini obstajata dve različni pripovedki: na enem koncu doline je zmaj povezan z jamo Tentero, na drugem pa s ponikalnico in cerkvijo sv. Marjete.

Kot sem že omenil, so si tudi pri nas ljudje ustvarili predstave o zmajih, ko so naleteli na pojave, ki jih niso razumeli. V Zasavju so odkrili okamne sledi krvi zmaja, s katerim se je bojeval Jurij in so jih poimenovali »premogova kri« – »premog« je namreč eden od najstarejših slovenskih izrazov za zmaja, ki je dal ime gorljivi kamnini, premogu. Prav tako ni naključje, da so na treh krajih, kjer so odkrili ostanke starodavnih živali – v Škalah pri Velenju, Motniku in v Nevljah pri Kamniku –, postavili cerkve sv. Jurija. Ta povezava med zmaji in kostmi izumrlih živali sega v čas stare Grčije in Egipta. V Egiptu je znano svetišče, v katerem so častili kosti boga Seta, v resnici pa so to bile fosilne kosti izumrlega nilskega konja.

Nam lahko poveste kaj več o zmajski poti, po kateri se lahko obiskovalci sprehodijo v sklopu razstave Zmaj vseh zmajev?

Pot se prične na ljubljanskem gradu, kjer si obiskovalci ogledajo razstavo in se seznanijo z grajskimi zmaji, kamor spada tudi ogled kapele sv. Jurija. Nato pot vodi po grajskem griču navzdol na Gornji trg, mimo mestne hiše, preko Zmajskega mostu do Slovenskega etnografskega muzeja, v katerem se konča. Obiskovalci si lahko na poti ogledajo različne upodobitve zmajev, med manj znanimi je vetrnica v podobi zmaja na vrhu stolpa mestne hiše; mestni grb z zmajem je tudi na pokrovu kanalizacijskih jaškov, čez katere hodimo. Zanimivi so tudi kovani železni zmaji ob ljubljani. V Slovenskem etnografskem muzeju si je mogoče ogledati upodobitve zmajev v sklopu dveh stalnih razstav. Med razstavljenimi predmeti slovenske ljudske umetnosti so upodobljeni na panjskih končnicah in slikah na steklu. Zelo zanimivi in edinstveni v našem prostoru so predmeti iz Kitajske – pohištvo in obredno oblačilo s kitajskega cesarskega dvora. Na njih so upodobljeni značilni kitajski zmaji v podobi velikih kač, ki lebdijo med oblaki. Azijski zmaji imajo veliko pozitivnih lastnosti, medtem ko pri nas zmaji pomenijo simbol zla in negativnih sil. Toda nekoč je bilo drugače, saj nas geneza zmajskih pripovedi vodi nazaj v prazgodovino, ko so različna hibridna bitja varovala svete prostore in predstavljala podobe božanskih sil.

Razstavo Zmaj vseh zmajev si lahko v Kazematah na ljubljanskem gradu ogledate do 18. novembra.

Konjsko mešetarstvo v Ljubljani

»Bog daj srečo, kravo rdečo, tele belo, volka snelo!«

Veronika Sorokin

Tako gre besedilo znane slovenske ljudske zbadljivke, ki jo boste lahko danes zasledili v kateri od številnih izdaj otroških ljudskih pesmi. Nekoč, v času naših babic, dedov in pradedov, pa je bilo preproste rimane verze pogosto slišati ob dnevih živinskih sejmov, ki so bili do šestdesetih let prejšnjega stoletja živahni tudi v Ljubljani.

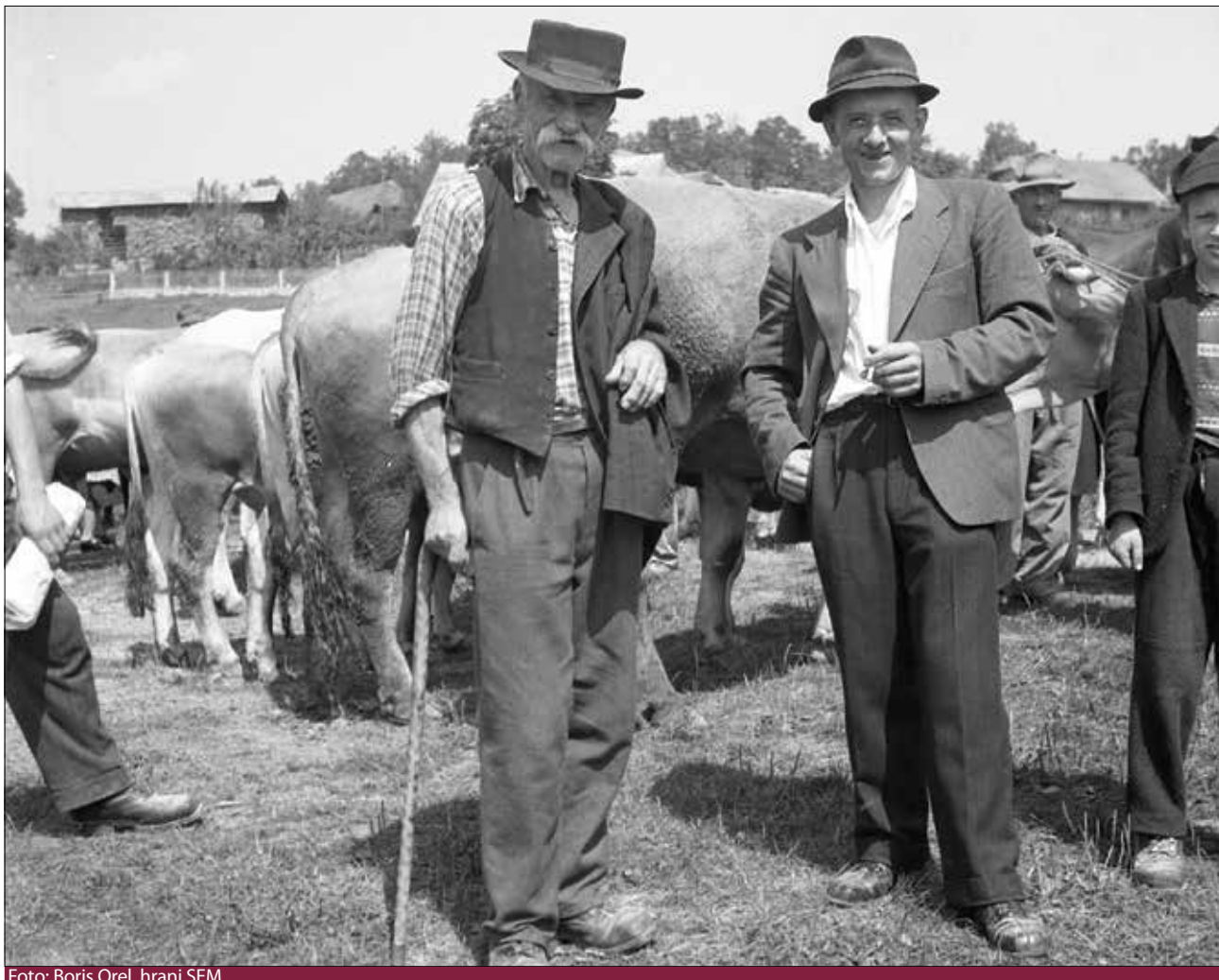

Foto: Boris Orel, hrani SEM

Uspešen konjski mešetar se je odlikoval po pretkanosti, iznajdljivosti in dinamičnosti.

Tržni in sejmski dnevi

V naši prestolnici, kjer smo v vseh pogledih v koraku s časom, pripravljene na izzive prihodnosti, se je vsekakor zanimivo ozreti tudi nazaj, v davno zamrle dejavnosti, o katerih lahko kaj izkopljemo le še iz arhivov in knjižnic ali pa, če imamo srečo, slišimo o njih iz ust starejših prebivalcev. Težko si denimo predstavljamo, da so se na mestih, kjer danes plačujemo položnice, kupujemo časopis in hodimo po različnih opravkih, odvijali še veliko bolj dinamični posli. Eden takih je bilo konjsko mešetarstvo, priljubljen in donosen poklic, ki je prišel do izraza v okviru živinskih sejmov. V Ljubljani so jih prirejali vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, ob večjih praznikih pa že v torek. Stalne lokacije so bile v Črnučah, na Igu in Škofljici, pred tem pa kar pred ljubljanskimi klavnicami. *Ljubljanski dnevnik* iz leta 1957 o tem piše: »Sanitarna inšpekcija se je odločila,

da bo živinske sejme preselila v okolico Ljubljane. In tako so sklenili, da bodo takšni sejmi vsako prvo in tretjo sredo v mesecu.«

Prirejali so jih zlasti v krajih, ki so si z mestnimi pravicami pridobili dovoljenje za tržne dneve, poleg srede tudi na soboto ali nedeljo, v navadi pa je bilo, da so jih organizirali še na godove farnih zavetnikov, denimo sv. Antona. Poleg konj, goveda, ovac, koz in prašičev so na ločenih stojnicah prodajali tudi poljedelsko orodje, lesene izdelke domače obrti in oblačila. Veselo je bilo tudi za najmlajše, ki so jih očetje pripeljali s seboj in jim na sejmu kupili lect ali igračo. Osrednji sejmski prostor je bil največkrat trg v bližini cerkve, kjer je bila seveda tudi gostilna. Može so si po bolj ali manj uspešni kupčiji pomeli roke, se rokovali in zavili v gostišče na *likof*, kjer so kaj malega prigriznili in nazdravili.

Poklic konjskega mešetarja

Hudomušna oznaka »vpije kot mešetar« ni bila edina lastnost tega poklica, kajti uspešen konjski mešetar se je kot posrednik pri sklepanju kupčij med drugim odlikoval še po pretkanosti, iznajdljivosti in dinamičnosti. Bil je dober informator o živini, njenem poreklu, starosti in statusu in je tudi jamčil, da je z njo vse v redu. Kmetje so se nanj obračali po nasvet, večkrat pa so si od mešetarja tudi sposojali denar. V časniku *Obisk* iz leta 1942 lahko v zgodbi »Oj te dolge, dolge bele ceste« F. Dolenca preberemo pričevanje nekega mešetarja Petra iz okolice Ljubljane: »Nekaj časa sem vozil pivo, potem sem pa začel goniti živino. Ej, to so bili lepi časi. Od glave sem dobil po goldinarju. Vsako nedeljo sem šel. Takrat me ni nič skrbelo, kako bom zaslužil. Samo v semenj sem šel, pa sem dobil živino – pet, šest parov – in je bilo denarja dosti.«

Foto: neznan, hrani MNZS

Včasih je bilo sklepanje poslov na moč strastno, a potlej so jo kupci in prodajalci mahnili v gostilno. Kupčijo je bilo treba obvezno zaliti!

Mešetarji so gnali živino iz različnih krajev, s Krasa, iz Notranjske, Dolenjske, in bili so upravičeni do odstotka od prodaje. Njihov poklic je bil cenjen zaradi solidnega zaslužka pa tudi preprosto zato, ker je bila zdrava in močna živina pomembna.

Že pokojni mešetar France Vidic iz Mengša, ki se je z dejavnostjo intenzivneje ukvarjal v petdesetih in šestdesetih letih dvajsetega stoletja, mi je na vprašanje, kdaj so se konji najbolje prodajali, pomenljivo odgovoril: *»Jeseni prazna štala, polna denarnica, pomladi polna štala, prazna denarnica.«* Na sejmih je bila najvišja cena zjutraj, ko so bili naprodaj najboljši konji. Konja je bilo treba najprej pogledati od strani in se tako prepričati o njegovem sorazmerju med obsegom trebuha in širino meč. Mišičasta meča so bila poleg kakovosti zob odločilno merilo za kakovostnega konja. Zbrušeni zobje so bili znak, da je konj že star, ker je prežvečil že ogromno krme, mladega konja pa je bilo mogoče prepoznati po črnih *rupah* v zobeh. Ravno na ta račun so bile zelo pogoste goljufije, ko je kovač konju s posebno napravo v zobe vžgal črne pike in ga tako pomladil za pet ali celo več let. Mešetar Vidic je ob tem povedal zanimiv pregovor, ki je krožil med poznavalci tega posla: *»Sto zob, sto konj.«* Kupec je navadno dobil za živino garancijo za določeno število dni, a preden je ugotovil

morebitno prevaro, je ta rok največkrat že potekel.

Na likof pa k Rogovilcu

Navadno so konjskega mešetarja kupci našli pri kovaču ali v gostilni, pomembnem srečevališču, kjer so si po dolgih urah gnanja živine odpočili in poskrbeli za vse

“ Jurček s Podgore ima pisane vole, je vole prodal, je z mački oral.

potrebne formalnosti. V Ljubljani je bila zelo znana gostilna Rogovilec v Črnučah, ki se v pisnih virih prvič omenja leta 1886, ustanovila pa jo je družina Vilfan. Lenart Baloh je v *Ljubljanskem dnevniku* zapisal, da je bilo ob sejmskih dnevih pri Rogovilcu živahno vse dopoldne: *»Prva sredo v mesecu. Skoraj praznik za črnuško občino in bližnjo okolico. To je semanji dan – in semenj je bil že od nekdanj kaj pomembna prireditel. To jutro so bile ceste proti Domžalam in še naprej polne vozov. Kričanja na sejmišču je bilo*

toliko, da nisi vedel, koga bi poslušal. Tam so glihali za pet kovačev, drugje je spet lastnik konja dopovedoval kupcu, da je to najboljši konj v občini, če že ne v celem okraju in na svetu. Močan je ko avto, teče ko lokomotiva, zdrav je ko riba in mlad ko dojenček.«

Pred gostilno Rogovilec je stala živinska tehtnica, kajti konje so stehali in vsakega posebej označili, da se je vedelo, kdo je novi lastnik.

Konje so nato natovorili na tovornjak ali vlak, pri čemer je imel vsak vagon oskrbnika za živali. Nekateri so konje do zbirnega mesta tudi jahali, kar je bilo glede na visoke cene transporta ceneje. Mešetar Vidic je povedal, da je na večjih sejmih kupil tudi do 15 konj. V Sloveniji jih je prodajal za Tuhinjsko dolino, kjer so jih potrebovali zlasti za delo na polju, za *furanje* in pri spravilu lesa, največ pa jih je prodal po naročilu za Italijo.

Dejavnosti konjskega mešetarstva zdaj nihče več ne opravlja, vsaj ne v urbanih okoljih. Prav tako pred Rogovilcem ne stoji več živinska tehtnica. Ohranile pa so se osnovne lastnosti dobrega prodajnega posrednika: iznajdljivost, agilnost in prodornost so v modernem poslovnem svetu spletnega trženja pri sklepanju uspešnih poslov še vedno pomembne lastnosti.

O PODPORI HIŠE LJUBHOSPICA

dr. Marjan Sedej, direktor
Lekarne Ljubljana

V Lekarni Ljubljana že vrsto let uresničujemo svoje poslanstvo tudi z družbeno odgovornim delovanjem. Del sredstev, ki jih ustvarimo s tržno dejavnostjo, namenjamo različnim družbenoodgovornim organizacijam, društvom ali kot pomoč posameznikom v stiski. Tako smo se odločili tudi za podporo razvoju hospic paliativne oskrbe. Zavod Ljubhospic smo ustanovili z željo, da človekoljubno poslanstvo edinega stacionarnega in brezplačnega hospica pri nas še naprej deluje.

Hiša Ljubhospica pa ni pomembna le zato, ker ustvarja varen prostor s pogoji za najboljšo možno oskrbo ljudem v procesih zaključevanja življenja oz. žalovanja. Pomembna je tudi zato, ker spreminja družbeni odnos do smrti in umiranja. Hospic temelji na ideji medsebojne ljubezni, učenja, kako v življenju delati premore, oklepaje, si vzeti čas za človeka, opustiti nepotrebno delovanje, biti ob njem in zanj, kar največkrat ni lahko.

Pri tem z veseljem sprejemamo različne oblike sodelovanja in pomoči društev in prostovoljcev, kot so Rdeči noski. Prav oni namreč s svojo energijo prispevajo k pozitivnemu vzdušju in razveseljujejo uporabnike hiše Ljubhospica. Še naprej se bomo trudili in omogočali delovanje te hiše v dobro tistih, ki jo potrebujejo.

HIŠA LJUBHOSPICA in srčna hiša hvaležnosti

Jedrt Jež Furlan, foto: Srdjan Živulovič

Klovnesa Ifigenija in klovn Tine nasmejita vsakogar.

»Kaj si danes zaželite, gospod?« sta se k nepokretnemu gospodu, ki je govoril s težavo, sklonila klovna. Eva Š. Maurer, klovnesa Ifigenija Sfrčkljana z rdečim noskom, je bila oblečena v rdečo obleko z belimi pikami in belim čipkastim predpasnikom, v laseh je imela bel trak. Simeon Huzun, klovn Tine, je bil v živahnih zelenih hlačah s črtasto zeleno srajco, na glavi je imel klobuk in tako kot klovnesa – rdeč nosek.

Tine je imel v rokah ukulelo, Ifigenija pa je v sobo pripeljala voziček s čajem, dobrotami in klovnskimi rekviziti. »Aha, ven bi radi, na zrak, na sonce,« sta razbrala iz tihega in slabo razumljivega govora. Gospodu sta izmamila nasmeh s preverjanjem vozniškega dovoljenja in vozila – postelje, nato sta ga odpeljala v dvigalo in na dvorišče. Vso pot nas je spremljala glasba: Ifigenija je pela, Tine jo je spremljal na ukuleli. Na poti se nam je pridružil še eden od stanovalcev hiše, čez čas pa še prostovoljec in zaposlena, ki je ravno prišla na delo. Peli in plesali smo, mahali v pozdrav voznikom, ki so vozili mimo, ti pa so nam s trobljenjem vračali pozdrav. Gospod na postelji se je smehljaj in radostno iztegoval dolge, suhe, bele roke proti nam, proti soncu, proti mimoidočim. Peli in smejali smo se na glas. Kakšno veselje do življenja!

Česa takega si nisem mogla niti predstavljati, ko sem se odpravljala na obisk v hišo Ljubhospica. Malo me je stiskalo v prsah, ko sem odhajala v edini stacionarni hospic pri nas, kjer skrbijo za neozdravljivo bolne ob koncu življenja. Na vhodu me je presenetila svetloba. Okna so velika, hodniki široki in sobe so svetle. V ozadju

sem slišala glasbo. Takoj sem si oddahnila, se umirila in sprostila. Z Evo in Simeonom, ki sodelujeta z društvom Rdeči noski, in še nekaj zaposlenimi smo se najprej s preprosto igro podajanja nevidne žoge sprostili, potem je sledil pogovor. Kako se počuti posamezni bolnik in kaj se mu dogaja, katere sobe bosta klovnesa in klovn obiskala. S pentljami, lučkami in cvetjem sta okrasila voziček, na katerem so bili piškoti, sladkarije, voda in čaj. Šla sta od sobe do sobe – enemu sta zapela, se z drugim pogovorila in udeležila domišljjski preblisk tretjega. »Naravnomo se na situacijo in potem z uporabo klovnskimi orodij ustvarimo ustrezno vzdušje,« je v eno misel strnil opis dela Simeon. Rdeči noski so letos februarja začeli tedensko obiskovati hišo Ljubhospica in rodilo se je edinstveno sodelovanje.

Klovni za pomiritev z življenjem

»Na začetku je bilo precej skeptic in dvomov, kako se bodo klovni udomačili v hiši, pri bolnikih, ki so pogosto v intenzivnih procesih zaključevanja življenja. Ampak smo se odločili, da poskusimo,« pravi Helena Gregorčič,

– svetla

socialna delavka v Ljubhospicu. »To je navsezadnje hiša življenja, kjer so doma tudi veselje, smeh in vrvež. Pomembno je bilo naše zaupanje vanje, saj smo vedeli, da imajo veliko izkušenj z bolnimi in trpečimi. Puščamo jim veliko svobode v pristopu k bolniku. Bali smo se, da bodo za koga »preveč«, a so nas sami naučili, kako pomembno je dati človeku možnost, da se sam odloči in klovna odslovi, če si tako želi. Raziskujejo tudi, kako lahko delajo v tišini, zgolj s prisotnostjo. Klovni z neobremenjenim pristopom lahko odpirajo človeku drug svet, drugo obdobje njegovega življenja,« še pravi Helena Gregorčič. Pove mi še zgodbo o gospodu, ki je bil pred kratkim pri njih in se nikakor ni mogel sprijazniti s svojim življenjem. Potem pa so ga prav Rdeči noski s pomočjo glasbe odpeljali nazaj v najstniško obdobje in spomnil se je, da je takrat doživel ogromno lepega in vrednega. S tem je gospod lažje zaključil svojo življenjsko bilanco. Pomembno je, da se pred smrtjo pomiriš sam s sabo in svojim življenjem, saj samo tako lahko zaključiš in se posloviš.

Brezplačna celostna oskrba

V hiši Ljubhospica je 12 enoposteljnih sob. Interdisciplinarni tim strokovnjakov tako bolnikom kot njihovim svojcem zagotavlja brezplačno neprekinjeno celostno oskrbo. Tim sestavljajo zdravnici, medicinske sestre, svetovalni delavki, duhovnik, farmacevt, negovalke in gospodinja, nepogrešljiv del mozaika pa predstavljajo tudi usposobljeni prostovoljci. Skupaj prisluhneje bolnikovim potrebam in z njim zgradijo enakopraven odnos, spoštujejo njegovo pravico do samoodločanja in ohranjajo njegovo dostojanstvo do konca.

Prva in še vedno edina hiša hospica je sicer prvič odprla vrata že leta 2010, a je nato zaradi velikih težav s financiranjem prenehala delovati. Februarja 2016 je začela ponovno delovati kot hiša Ljubhospica, tokrat pod patronatom Lekarne Ljubljana, ki zagotavlja levji delež sredstev. Država k financiranju še vedno ni pristopila. Toda kljub temu je oskrba za bolnike brezplačna.

Foto: osebni arhiv

Robert Martinčič že vrsto let vodi podjetje ŽALE, d. o. o., sam pa je v njem zaposlen že več kot 30 let.

Podjetje zaradi specifičnosti dejavnosti veliko pozornosti namenja spoštovanju pokojnikov in njihovih svojcev. Zelo so osredotočeni na varovanje pokopališč kot kulturnozgodovinskih spomeniških območij, na katerih varujejo tako ambientalno in arhitektonsko celovitost pokopališč kot tudi umetniški in kulturnozgodovinski pomen posameznih grobov. Z direktorjem Robertom Martinčičem smo se pogovarjali o načrtih in preteklih dejavnostih podjetja.

Javno podjetje ŽALE, d. o. o., je v zadnjem obdobju veliko vlagalo v obnovo lokalnih pokopališč. Katere investicijske posege bi izpostavili?

Res je. V preteklih desetih letih smo na lokalnih pokopališčih pospešeno obnavljali pokopališko infrastrukturo in v ta namen vložili več kot milijon evrov lastnih investicijskih sredstev. Na pokopališčih Mali Lipoglav in Janče smo obnovili mrliški vežici. Na pokopališču Dravljje, Vič in Črnuče smo uredili prostore za svojce s sanitarijami. Na pokopališčih Stožice, Šentvid, Dravljje, Vič, Rudnik, Štepanja vas, Bizovik, Sostro, Polje, Šmartno pod Šmarno goro, Črnuče, Šentjakob, Janče, Prežganje, Javor, Mali Lipoglav in Šentjakob smo obnavljali zidove, tlakovali poti in menjavali fontane.

Tudi občina sama je vlagala precej. Odkupila je zemljišča za širitev pokopališč Vič, Polje in Sostro ter za obnovo zidu na pokopališču Javor. Gradnja pokopališča Sostro že poteka, začela pa se je tudi gradnja pokopališča Polje. Nova je tudi mrliška vežica na pokopališču Prežganje. Samo v zadnjih nekaj letih je občina za lokalna pokopališča namenila več kot 7 milijonov evrov, v Žale pa je vložila še 5 milijonov evrov.

S koliko pokopališči torej upravljate oziroma jih imate v lasti?

Družba ŽALE, d. o. o., ima dolgoletno tradicijo, saj je Mestni pogrebni zavod pričel poslovati že pred več kot 100 leti, natančneje leta 1914. Sedaj smo postali družba, ki je visoko cenjena, ne samo v domačem, pač pa tudi v mednarodnem prostoru. Družba ŽALE upravlja z 18 pokopališči v Mestni občini Ljubljana. Pri tem ni lastnica nobenega

ZA DOSTOJNO SLOVO

pokopališča z grobovi. Tudi v prihodnje ne bo. Brez lastništva s pokopališčem Žale upravlja od leta 1947, s pokopališči Dravljje, Rudnik, Stožice, Štepanja vas in Vič od leta 1952, s pokopališčem Bizovik od leta 1956, s pokopališčem Šentvid od leta 1961, s pokopališčema Polje in Sostro od leta 1969 in s pokopališči Črnuče, Šmartno pod Šmarno goro, Šentjakob, Janče, Prežganje, Javor, Mali Lipoglav in Šentpavel od leta 2009.

O povedanem se mnogi sprašujejo, zakaj nekateri izražajo pomisleke glede prenosa lastništva pokopališča Šentvid iz Župnije Šentvid nad Ljubljano na Mestno občino Ljubljana. Kaj se bo spremenilo za občane, ko se ta prenos zgodi?

V Šentvidu Mestna občina Ljubljana prebivalcem četrtno skupnosti ne jemlje pokopališča, kot se to zares zlonamerno prikazuje, temveč vzpostavlja pogoje, da bo lahko v pokopališče vlagala v dobro občanov. Na tem pokopališču dosedanja lastnica namreč ni vlagala ničesar. Celo obratno. Tamkajšnji župnik nam ni dovolil, da uredimo prostor za svojce s čajno kuhinjo in sanitarijami. Z novo zakonodajo na področju pokopališke javne službe in drugo zakonodajo pa občina lahko vlaga zgolj v nepremičnine, ki so v njeni lasti. Zato je prenos lastništva na občino nujen z vidika zakonodaje pa tudi edino logičen z vidika razvoja kakovostne pokopališke službe. Druga stvar pa je širitev pokopališča, ki je nujna zaradi zagotavljanja prostora za nove grobove.

Vaša dejavnost je zelo specifična in občutljiva z vidika čustev posameznika. A vendar kakovost vaših storitev neprestano nadgrajujete. Kako skrbite za svoje zaposlene?

V resnici smo na to zelo pozorni. Usposobljenost vsakega zaposlenega je predpogoj za doseganje in vzdrževanje zahtevane kakovosti, zato se stalno izobražujemo in nadgrajujemo svoja znanja. Obenem krepimo medsebojne odnose, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju, nesebični pomoči, sodelovanju, dogovarjanju in spoznanju. Le tako, s skupnimi močmi, dosegamo zastavljene cilje. V anketah zadovoljstva občanov z našimi storitvami imamo povprečno oceno 4,14 od 5. Anketiranci, ki delovanje podjetja zelo dobro poznajo, pa so nam podelili oceno ugleda 4,95 na lestvici do 5.

Erasmus+ v Mestni knjižnici Ljubljana

Marijan Špoljar, Vesna Trobec

Foto: osebni arhiv

Ema in Evka, študentki iz Slovaške in Češke

Erasmus+ je program Evropske unije za sodelovanje na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa, ki Evropejcem po vseh evropskih državah omogoča študij, usposabljanje, pridobivanje delovnih izkušenj ali opravljanje prostovoljnega dela. Tudi Mestna knjižnica Ljubljana je vključena v ta program, ki je zanjo tako izziv kot priložnost.

Priprava programa je kompleksna in vključuje večje število zaposlenih, ki v svoje delo vključijo gostujoče študente, hkrati pa to pomeni tudi povezovanje praktičnega dela s sodobnimi akademskimi tokovi informacijske znanosti in bibliotekarstva ter promocijo knjižnice in Ljubljane med evropskimi študenti. Pri vključevanju tujih študentov v delo knjižnice pa je treba ustvarjalno premostiti jezikovne ovire.

Letos v Mestni knjižnici Ljubljana gostimo študentki informacijskih znanosti in bibliotekarstva z Masarykove univerze v Brnu, Evko Hermanovo in Emo Juranovo iz Slovaške in Češke.

Zakaj sta se odločili za prakso v Mestni knjižnici Ljubljana?

V resnici pripravništva nisva aktivno iskali, toda ko je naš oddelek na univerzi objavil razpis za pripravništvo v Ljubljani, sva se odločili to priložnost izkoristiti. Bili sva zelo srečni, da nama je uspelo, saj je bilo prijav ogromno. Veseli sva tudi, da sva prišli v Ljubljano, saj je res lepo mesto.

Kako se počutita v knjižnici in kako sta vključeni v vsakodnevno delo?

Od vsega začetka, ko sva prišli v knjižnico, so bili vsi zelo prijazni do naju. Spoznali sva veliko sodelavcev z različnih področij in oddelkov, ki so vedno pripravljene razložiti vse zanimive podrobnosti in vidike svojega dela v knjižnici. V glavnem poslušava in se učiva od njih, lahko pa tudi pomagava pri delu, npr. na konferencah in različnih dogodkih. Za naju je zelo zanimivo, ker sva na ta način lahko resnično koristni. Mestna knjižnica Ljubljana je uporabniku prijazna na več načinov in število enot je impresivno glede na število prebivalcev v Ljubljani.

Kako bi primerjali slovenske knjižnice s slovaškimi in češkimi?

Obstaja veliko podobnosti med slovenskimi, češkimi in slovaškimi knjižnicami, saj vse zagotavljajo enak dostop do informacij, ponujajo prostor lokalnim skupnostim in prebivalcem

ter organizirajo različne dogodke. So pa seveda tudi nekatere razlike.

Največja med njimi je izposoja elektronskih knjig. Medtem ko je storitev med slovenskimi knjižnicami zelo razširjena in priljubljena, na Slovaškem in Češkem tega trenutno ni mogoče izvesti zaradi nerešenega problema z avtorskimi pravicami. Presenetilo naju je tudi, da v knjižnicah vsakodnevno izvajajo več dogodkov in izobraževanj za obiskovalce.

Ali sta v knjižnici opazili kaj uporabnega in zanimivega in kako bosta pridobljeno znanje uporabili v praksi?

Če bi morali predstaviti le eno storitev, ki bi jo lahko prenesli v naše knjižnice, bi to bil servis Borza dela. Ta zanimiv koncept je zelo koristen za vse, ki iščejo dobro službo. Podpora finančni, računalniški in splošni informacijski pismenosti je zelo pomembna pri iskanju zaposlitve in super je, da lahko knjižnica svojim uporabnikom to možnost tudi zagotovi. To je tisto, kar bi želeli deliti in širiti v najinih državah v prihodnosti.

Kako se študentsko življenje v Ljubljani razlikuje od tistega v Brnu?

Mesti Brno in Ljubljana sta si v tem pogledu zelo podobni. Brno je drugo največje mesto na Češkem in je študentom zelo prijazno mesto. Veliko študentov v Brnu prihaja iz Slovaške, saj sta si jezika zelo podobna. Obstaja tudi velik odstotek študentov, ki so na univerzo prišli preko projekta Erasmus, in drugih tujih študentov z vsega sveta. Brno ima veliko kavarn, barov in restavracij, na splošno pa tam cveti kulturno življenje. Univerza Masaryk je zanimiva za študente tudi zaradi novo zgrajenega kampusa in prenovljenih stavb. V Brnu je mreža javnega prevoza nekoliko kompleksnejša, ljudje pa lahko uporabljajo tako tramvaje kot avtobuse. Toda Ljubljana ponuja odlično mrežo kolesarskih poti z izposajo koles, česar v Brnu ni, študenti pa bi to s pridom izkoriščali in cenili.

Kaj vama je najbolj všeč v Ljubljani?

Ljubljana je bila zelena prestolnica Evrope in resnično lahko razumeva, zakaj. Povsod je zeleno, park Tivoli pa je čudovit kraj za sprehode in preživljanje prostega časa. Slovenci ste zelo prijazni do tujcev in vsi zelo dobro govorite angleško. Res je idealen kraj za pridobivanje novih izkušenj.

Ljubljana je veliko majhno mesto

Besedilo in foto: Staša Cafuta Trček

Shelby, Marisa, Makenna, Madison, Melissa in Jenna;

Kentucky, Morehead, ZDA
Izvrstno se imamo! Skupaj nas potuje petnajst. Bile smo že v Pragi, Budimpešti, zdaj pa smo v Ljubljani, ki bi jo opisale kot veliko majhno mesto.

Brigitte, vinarka, Gols, Burgenland, Avstrija
Ljubljana ima poseben čar. Mesto daje občutek mladosti. Razen v Dublinu še nikoli nisem videla toliko mladih na enem mestu, še posebej ob Ljubljanici. Všeč so mi tudi stare, a dobro ohranjene stavbe, ki govorijo o skupni preteklosti. Imamo podobno mentaliteto. Komunicirala sem lahko v nemškem jeziku, saj je večina, s katerimi sem vzpostavila stik, govorila moj jezik. V Ljubljani se niti malo ne počutim kot tujka. Ljubljano so nama z možem priporočili prijatelji, češ da jo morava doživeti. Še nekaj imamo skupnega. Pred dvajsetimi leti in več sem bila velika oboževalka skupine Laibach!

Valentina, Zagreb
Mož naju je s sinom in psičkom pripeljal do središča Ljubljane, on pa je šel na nogometno tekmo v Domžale. Zdi se mi, da je vaše mesto veliko lepše kot Zagreb, (smeh) ups, upam, da ne bo kdo tega prebral. Zagrebu manjka reka. Zdaj si bova s sinom privoščila nedeljsko kosilo nekje na terasi, nato pa se bomo s psičkom sprehodili do Tivolija.

Olivia, stevardesa, Džakarta, Indonezija
Sem stevardesa na Cathay Pacific in sedaj živim v Hongkongu. Tri sodelavke smo se odločile, da obiščemo Hrvaško in Slovenijo. Obe državi sta v našem delu Azije zelo vroči turistični destinaciji. V Ljubljano smo se zaljubile. Počutimo se dobrodošle. Izpostavila bi troje: nezaigrano prijazni ste, imate veliko lepih in prijaznih psov ter Odprto kuhno s številnimi dobrotami na enem mestu.

William, kirurg, Teksas, ZDA
Z ženo potujeva po tem delu Evrope. Pred dvema dnevoma sva se z Dunaja z avtom pripeljala do Ljubljane. Že sam prihod do središča v garažno hišo na Kongresnem trgu je bil zelo umirjen v primerjavi z avstrijsko prestolnico. Idejo, da obiščeva Ljubljano, nama je dala hči, saj je bila pred kratkim tukaj in je ni mogla prehvaliti.

Nancy, Teksas, ZDA
Posebne občutke vzbujajo ljubljanska jutra. Vsako jutro na stečaj odprem velika okna in spustim zrak v sobo. Ob pogledu na ulico opazim praznino brez ljudi in avtov, ki tako zelo paše v času oddiha. V spominu mi bosta ostala pot na Ljubljanski grad in grad sam. Domačini ste prijazni in zato je Ljubljana zame prijazno mesto.

Leo, študent, Bretanja, Francija
Smo štirje prijatelji, ki smo se odločili, da z avtoštopom v desetih dneh pridemo do Gradca in domov. Nismo vedeli za Slovenijo, a se nam je pojavila na poti do cilja. Ljubljana je udobna in je v primerjavi z glavnimi mesti naših departmajev majhna. Poleg zastonskega prevoza smo si zadali še, da si tudi prenočišča najdemo zastonj. V Ljubljani smo imeli srečo, saj nam je prijazna domačinka vsem štirim ponudila spanje. Dnevno napravimo do deset evrov na osebo. Morda nismo najbolj zaželeni turisti, a povem vam, da je to za nas neprecenljiva življenjska izkušnja, saj preko skromnosti spoznavamo določeno evropsko državo in njene prebivalce.

Elouan, študent, Brest, Bretanja, Francija
Jaz bi samo še dodal, da so mi v središču Ljubljane najbolj padle v oči široke ulice, ki so namenjene izključno pešcem in kolesarjem oziroma niso odprte za promet. Rezultat je neprecenljiva tišina.

Shelby, Marisa, Makenna, Madison, Melissa in Jenna

Brigitte

Valentina

Olivia

William

Nancy

Leo

Elouan

*Ruševine je prerasla trava.
Spomine je prerasel čas.
Vnuki so pozabili,
da so dedje prišli od drugod.
To je zdaj njihov dom.*

*Kjer je bil gozd,
je zdaj polje.
Kjer je bil les,
je zdaj kamen.
Kjer je bil marmor,
je zdaj opeka.*

*Kjer so bili trije trgi,
je zdaj eno mesto.*

Ljubljana.

Več o razvijanju medijske pismenosti za otroke na www.casoris.si

MOJE POLETJE

Kaja Petrovčič Štempelj, 6. razred, OŠ Vič

Zelo se veselim poletnih počitnic, ki se letos začnejo že dva dni prej. Huraaaa!

V šolskem letu je veliko počitnic, ampak te so nekaj posebnega, sploh letos, saj trajajo kar deset tednov. In če pomislimo, kako kratke so bile prvomajske, je to res dobrodošlo.

Verjamem, da si vsak že vsaj en mesec prej naredi načrt, kako jih bo preživel.

Nekateri so za kolesarjenje, nekateri za potovanje, nekateri za počitek ob morju, nekateri se ob koncu šole spremenijo v prave male potepuhe, nekateri čas zapravljajo z ležanjem na kavču in gledanjem televizije, nekateri pa imajo smolo in poletje preživijo v postelji in jim družbo dela le vročina.

Moje počitnice bodo pester. Po koncu šole bomo najprej šli v vodni zabaviščni park Istralandija, ki je na Hrvaškem. Tam imajo super vodne tobogane in bazene. Komaj čakam! Potem se bova z mlajšim bratom Timom odpravila na taborniški izlet za 10 dni. Šli bomo na reko Kolpo. Najprej bomo šli na daljši tridnevni pohod, nato pa se bomo kopali v reki in se urili v taborniških veščinah. Imeli bomo tudi poligon preživetja in druge zabavne stvari.

Ker naša družina rada potuje, se letos odpravljamo v Grčijo na sončne plaže, kjer se bomo vsi vpisali v tečaj surfanja, pa tudi po mestih se bomo sprehajali in šli na sladoled. Oh, nič boljšega.

Del počitnic bomo preživeli na Hrvaškem. Tam bomo plavali, se zabavali, kartali, jedli sladoled in počeli seveda vse tisto, kar se na morju pač počne.

Nekaj časa bom z bratcem preživela pri dedku in babici ter pri bratrancu. Pri njih je vedno zabavno, skupaj bomo šli v hribe ali pa kolesarit, mogoče tudi na bazen. Ponavadi naredimo veliko zanimivih izletov.

No, na žalost počitnice niso neskončno dolge, zato se bom počasi že morala pripraviti na naslednje šolsko leto. Ampak to je zdaj še daleč, zelo daleč.

Foto: Dunja Wedam

Poletje, oh poletje, to je eno veliko doživetje.

POLETJE

Kaja Petrovčič Štempelj

Poletje, oh poletje, to je eno veliko doživetje.

Poletje je tako igrivo in zelo pomirljivo.

Ko na plaži zapreš oči, nič drugega te bolj ne pomiri.

Ko se v vodi potopiš, vse skrbi izgubiš.

A ko je poletja konec, ves užitek pade v lonec.

POLETAVCI IN NAJPOLETAVCI SO SPET V MESTU

Poletavci lahko postanejo otroci med 7. in 12. letom, ki 30 dni berejo pol ure na dan različne knjige, stripe, revije, kuharske recepte ... po lastni izbiri. Seznam, v katerega zapisujejo svoja branja, poiščejo v knjižnici ali si ga natisnejo (www.mklj.si/branje/poletavci). Izpolnjena oddajo do 11. septembra v svoji knjižnici ali pošljejo na naslov: Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana (za Poletavce).

Otroci z rednim branjem pridobijo navado, ki jim prinese nagrado - priznanje in majico, uvrstijo pa se tudi v nagradno žrebanje za številne nagrade na zaključni zabavi Dan za Poletavce, ki bo 21. septembra ob 17. uri v Parku slovenske reformacije. Glavno nagrado, športno uro, podarja podjetje Hervis.

Tudi mladi od 13. do 16. leta lahko uživajo v prostočasnem branju ter si s tem obogatijo vroče poletne dni in spoznavajo nove življenjske modrosti. NajPoletavci lahko postanejo, ko preberejo tri knjige po lastni izbiri (lahko tudi e-knjige, ki so v slovenskem jeziku dostopne na www.biblos.si). Na

spletni strani www.mklj.si/najpoletavci napišejo naslove prebranih knjig in opišejo junaka ali junakinjo, ki jih je najbolj navdušil. Poletno branje tudi njim prinese priznanje in majico ter jim omogoči sodelovanje na zaključnem nagradnem žrebanju na Dnevu za Poletavce. Glavno nagrado, bralnik, podarja knjigarna Beletrina.

Projekt je prejel priznanje Slovenske sekcije IBBY 2014 za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja. Podpirajo nas in z nami sodelujejo še: Tiskarna Koštomaj, Knjigarna Konzorcij, Hofer, JP Vodovod-Kanalizacija, ZOO Ljubljana, Ljubljanski grad, Kinodvor, OUTFit, Muzej iluzij, Hiša eksperimentov, Chupa Chups in PEZ.

ZEMLJEVID USE-IT ZA MLADE POPOTNIKE

Ana Marija Belina, foto: Ana Marija Kanc

Mlade popotnike čaka prenovljeni zemljevid USE-IT Ljubljana. Zemljevid je brezplačen, obiskovalcem pa poleg tradicionalnih kulturnih znamenitosti ponuja tudi preverjene informacije o skritih kotičkih naše prestolnice. S tem pripomočkom avtentično doživite mesta postaja precej dostopnejše tudi za tiste, ki se z njim šele spoznavajo.

Zemljevidi USE-IT so nekakšna mladinska posebnost, v katero je vključenih približno štirideset evropskih mest. Vsebujejo informacije za mlade iz prve roke, ki obsegajo kakovostne in ugodne storitve ter mestne zanimivosti. Prvi tovrsten zemljevid je nastal že leta 1971 v Københavnu, kjer so v alternativnem mladinskem centru Huset mladim popotnikom pomagali z informacijami in namigi o priljubljenih točkah domačinov. Od tod naj bi izviralo tudi ime, saj so tujci Huset izgovarjali kot *use it*. Podobne zemljevide so nato izdelali še na Norveškem, Nizozemskem ter v Belgiji. Leta 2005 se je z izdajo zemljevida belgijskega mesta Ghent izkazalo, da je takšen format še kako zaželen, zato je tri leta zatem nastala mednarodna organizacija USE-IT Europe. Tako število držav, ki so del projekta USE-IT, iz leta v leto raste.

Od leta 2015 so izšle 4 izdaje, ki jih je pripravila skupina mladih Ljubljančanov. Letošnji zemljevid sta oblikovala Leon Zuodar in Zoran Pungercar, ki sta poskrbela, da pritegne pozornost že na prvi pogled. Naslovnica je polna zabavnih ilustracij, ki na komičen način predstavljajo značilnosti in navade prebivalcev. Ljubljana se predstavi kot mesto kolesarjev in ljubiteljev psov, kot mesto, kjer prebivalci najraje uživajo ob dobri skodelici kave, golobi pa se sprehajajo po ulicah v ritmu zvokov harmonike. S svojo preprosto kvadratno obliko in toplino rumene barve vabi radovedne popotnike, tako mlade kot stare, da ga vzamejo s seboj kot svojega »osebnega« vodnika po mestu.

Tematski mestni vodnik

Namenjen je vsem, ki bi želeli spoznati in raziskovati prestolnico. Najpogosteje ga uporabljajo mladi popotniki, ki pridejo na obisk v Ljubljano, velikokrat pa je v pomoč tudi domačinom, ki se znova navdušujejo nad svojim domačim krajem. Zloženska s tlorisom in komentarji deluje kot mestni vodnik, ki uporabniku daje

V vodniku so navedene le tiste lokacije, ki so jih preverili domačini.

priporočila o mestnem dogajanju, o uporabi javnega prometa, o najbolj priljubljenih lokacijah domačinov, pogostih navadah meščanov ... Vsebina je igriva in vabljiva, saj so različni napotki podkrepljeni s konkretnimi in zabavnimi argumenti. Ena izmed zanimivih kategorij je ACT LIKE A LOCAL (bodi kot domačin), v kateri so mladi s humornim slogom opisali navade ljubljanskega mestnega življenja. Najdejo pa se tudi nasveti glede posebnosti meščanske kulture.

Mladi za mlade skozi pristanost nasvetov

Vodnik ni komercialen, zato so navedene le tiste lokacije in dejavnosti, ki so jih preverili domačini, prostora za oglas se tukaj namreč ne da kupiti. Tako uporabnik lahko z razbiranjem nasvetov in napotkov domačinov raziskuje dušo naše Ljubljane.

USE-IT so informacije za mlade »iz prve roke«, zato imajo pri njegovem oblikovanju glavno besedo ravno mladi prebivalci mesta, ki vsako leto znova predlagajo, kako kakovostno preživeti prosti čas v našem mestu. Podane informacije slonijo na njihovih lastnih izkušnjah, zato so vsi predlogi tudi argumentirani. Tudi lokacije, ki so priljubljene med mladimi, željnimi točno določenih dogodivščin, so predstavljene simpatično in vabljivo.

Domači napotki so se izkazali kot nepogrešljivi, saj si večina želi doživeti neznana mesta drugače, kot jim to omogočajo tradicionalni turistični vodniki. Seveda so na zemljevidu zabeležene tudi zimzelene znamenitosti mesta, a spet – predstavljene sveže in duhovito. Zemljevid je dostopen v tiskani obliki v TIC in STIC Ljubljana, Info centru ŠKUC, ljubljanskih hostlih in lokalih, na spletni strani USE-IT Europe ter kot aplikacija USE-IT za pametne telefone.

**VEČ KOT 360
PRILOŽNOSTI, KI
ČAKAJO NATE**

dr. Tanja Potočnik Mesarič

To je naslov 2. poletne šole za dijake Kariernih centrov Univerze v Ljubljani. Karierni svetovalci se med svojim delom z dijaki in študenti soočamo tudi z napačnimi odločitvami za študij, ki se kažejo v osipu ali nezadovoljstvu v izborom kariere po končanem študiju. Projekcije kažejo, da 60 % poklicev, ki jih boste opravljali današnji dijaki, še niti ne obstaja. Kako torej izbrati študij?

Poletna šola za dijake je brezplačna in bo potekala v zadnjem tednu avgusta, od 27. do 31. avgusta. Šola je izbirnega tipa, zato lahko vsak prilagodi program svojim interesom in potrebam. Na poletni šoli imate dijaki na voljo pot od samoocene, kjer se vsaka prava odločitev za študij začne, preko praktično prikazanega dela na fakulteti ali akademiji do končne postaje, obiska delodajalcev, kjer lahko od blizu spoznate posamezne poklice.

Izbira študija oz. nadaljnje kariere je podobna grajenju hiše, kar zahteva svoj čas. Zato je treba pravočasno začeti razmišljati o izbiri študija in se tega lotiti na pravilen način. Na poletni šoli vam bomo v dopoldanskem delu »**Kam in kako?**« z delavnicami nastavili ogledalo in vam pomagali pri odgovorih na vprašanja: kdo ste, kaj vam ustreza in morda se vam bo že kmalu posvetilo, kam bi zavili.

S sklopom »**Faksi v praksi**« se bomo izognili klasičnim predstavitvam fakultet in akademij. Informacije boste lahko zbirali neposredno v praksi in preverili, kako zgleda študij na posamezni fakulteti ali akademiji. Toda, pozor! Ni res, da izbira študija determinira izbor poklica. Le določeni poklici zahtevajo točno določeno izobrazbo (recimo ne boste zdravniki brez medicinske izobrazbe), večina pa ne. Npr. v farmacevtski industriji boste našli tako farmacevte kot kemike pa tudi biotehnologe in – ne boste verjeli – tudi fizike, strojnike in programerje! Velja seveda tudi obratno.

Poletna šola bo potekala pod pokroviteljstvom župana Zorana Jankovića, ki bo poletno šolo tudi otvoril, zaključili pa jo bomo s sejmom priložnosti. Na sejmju se bodo predstavile različne organizacije, s katerimi se boste bodoči študenti neizogibno srečali – od LPP-ja do Narodne in univerzitetne knjižnice.

📍 www.kc.uni-lj.si

72 UR BREZ KOMPROMISA

Letos med **26. in 29. oktobrom** se v Slovenijo že petič vrača projekt »72 ur brez kompromisa«. **Društvo mladinski ceh** vabi skupine mladih na ta mednarodni projekt, ki že od sredine devetdesetih let spodbuja na tisoče mladih po vsej Evropi, da s skupnimi močmi ustvarijo nekaj dobrega v lokalnem okolju. Projekt je namenjen mladim prostovoljcem in prostovoljskim skupinam, ki 72 ur posvetijo prostovoljnemu delu v svojem domačem kraju. Projekt prebujata solidarnost, enotnost, kreativnost in aktivnost mladih. Poleg Slovenije, ki bo tokrat že peto leto zapored sodelovala v projektu, sodelujejo še: Avstrija, Hrvaška, Švica, Slovaška, Nemčija, BiH, Madžarska, Italija in Češka.

Posebnost projekta je, da razen voditelja nihče od preostalih članov skupine ne ve za prostovoljsko nalogo, ki jih čaka. V **Društvu mladinski ceh** pravijo, da gre za učinek presenečenja, ki sodelujoče še bolj poveže, vendar pa lahko razkrijejo, da bodo letošnji izzivi zelo raznoliki in se bodo dotikali najrazličnejših področij človekovega delovanja in skupin ljudi.

Namen projekta je promocija prostovoljstva ter krepitev veščin reševanja problemov in kreativnega mišljenja med mladimi. V okviru projekta skupine mladih v samo treh dneh uresničijo projekt oziroma nalogo, ki jim je zadana. Poseben čar akcije je, da se vsi projekti začnejo in končajo hkrati. Na projekt se lahko prijavi voditelji oz. predstavniki skupine, ki bodo edini tudi izvedeli, kakšna naloga čaka njihovo skupino – toda pohitite, prijave so odprte samo še do **22. julija do 23.59!**

Prijave na:

📍 www.mladinski.ceh.si/72h

MESEČNI NAPOVEDNIK mladi na sceni

Dogodki v mladinskem centru ULCA

Vsako sredo od 17.00 do 19.00: Ljubljana B'girl Sessions: brezplačne breakdance delavnice za punce

20. 7. od 11.30 do 14.30: Hip hop dan: delavnice grafitov, DJ-janja in osnov brakedancea, graffiti tour in sprejanje grafitov na legalne stene

2.-5. 8.: King of the Koncrete Hip hop Festival

📍 [FB/mladinskicenterulca](https://www.facebook.com/mladinskicenterulca)

Dogodki v mladinskem centru Bob

Vsak ponedeljek od 18.00 do 20.00: trening ročnega nogometa

Torki ali četrtki od 17.00 do 20.00: družabne igre

Nedelje od 17.00 do 20.00: Bobove čajanke na temo soustvarjanje MC Boba

📍 [FB/zikdbob](https://www.facebook.com/zikdbob)

Poletnopočitniške delavnice v dnevnem centru Skupaj v skupnosti

26. 6.–13. 7. in 16.–31. 8. od 9.00 do 14.00

Delavnice potekajo med poletnimi počitnicami. Delavnice, pripravljene za približno 20 oseb, sestavljajo različne aktivnosti: učenje socialnih veščin, bralne, funkcionalne, medkulturne, športnorekreativne, ustvarjalne ipd.

Dogodki v Mladinskem središču Vič

V Mladinskem središču Vič bo od 27. 6. do 31. 8. vsakodnevni počitniški program za otroke in mladostnike. Objavljen bo na spletni strani Mladinskega središča Vič.

Od 1. 8. do 30. 9. 2018 bo potekalo zbiranje rabljenih oblačil za otroke in mladostnike, vsa zbrana oblačila se bodo na dogodku v oktobru tudi izmenjala in donirala pomoči potrebnim družinam.

📍 msvic.si

Super truper Simbioza poletne počitnice 27.–31. 8., v prostorih Simbioze

Ekipa zavoda Simbioza vabi navihance in navihanke od 5. do 13. leta starosti, da skupaj z njimi preživite zadnji teden počitnic, se zabavate in se ob tem še kaj novega naučite. Čakajo vas gledališke ustvarjalnice, cirkuške veščine, angleščina, peka piškotov, glasbeno ustvarjanje, izlet na Ljubljanski grad in morda še kaj.

📍 www.simbiozamgc.com/pv2018

Super slabi filmi – Killer Condoms

18. 8. ob 19.30, Kersnikova 4

Srečali se boste z Morilskimi kondomi, ustvarjenimi v zlatih časih ameriških nizkopračunskih VHS/DVD grozljivk. Film vam bo predstavila Marija.

📍 kudanarhiv.org

Več dogodkov in informacij za mlade najdeš na

📍 www.lmit.org

Plečnikova hiša

Živa Čebulj

Foto: Matevž Paternoster

Plečnikova spalnica in delovna soba

Med izjemnimi zgodbami o uspehu s področja evropske kulturne dediščine, ki so letos prejele prestižno nagrado Evropske unije za kulturno dediščino Europa Nostra 2018, je tudi Plečnikova hiša. Celovita prenova njegove hiše je pomenila temelj za vključevanje različnih družbenih skupin v njene mnoge aktivnosti ter za širjenje zavedanja o širokem pomenu kulturne in arhitekturne dediščine.

Žirija je med drugim v svojo odločitev za podelitev nagrade Plečnikovi hiši, v kategoriji Izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje, zapisala: »Skupaj z obnovo hiše je bil pripravljen tudi dodelan izobraževalni program, ki je zagotovil obstoj učnega okolja za nadaljnje izobraževanje različnih ciljnih skupin obiskovalcev, pa tudi za spodbujanje

širšega razumevanja in vrednotenja arhitekturne dediščine. Družbena vrednost in koristi projekta se kažejo v vključevanju različnih družbenih skupin v mnogotere aktivnosti Plečnikove hiše.«

Zmagovalci so nagrade prejeli na slovesnosti, ki je 22. junija potekala v Berlinu med prvimi vrhom o evropski kulturni dediščini.

Filmske klasike na Kongresnem

Bor Pleteršek

Foto: Domen Pal

Kino na kongresnem trgu

Filmsko platno pred pročeljem Slovenske filharmonije bodo vsak večer od 27. do 30. avgusta razsvetljevali vrhunci filmske umetnosti. Kinodvor pripravlja brezplačno prireditev Letni kino na Kongresnem trgu v poklon pomembnim obletnicam v zgodovini filma in mesta, v znamenju desetletnice delovanja mestnega kina pa bo Letni kino letos bogatejši za četrti večer. Otvoritvena projekcija v ponedeljek, 27. avgusta, bo obeležila 70-letnico prvega slovenskega zvočnega igranega celovečerca Na svoji zemlji.

V torek, 28. avgusta, bo na ogled prelomna in preroška vesoljska epopeja Stanleyja Kubricka **2001: Odiseja v vesolju**, ki velja za enega najbolj vplivnih in večno provokativnih filmov vseh časov. Osupljiva mojstrovina znanstvene fantastike na filmu ter pionirskih posebnih učinkov, ki jo morate videti na velikem platnu, letos praznuje 50-letnico.

S projekcijo filma **Poletje z Moniko** v sredo, 29. avgusta, se tudi Ljubljana pridružuje

praznovanju svetovnega jubileja, stoletnice rojstva švedskega filmskega mojstra Ingmarja Bergmana. Nadvse čutna in hkrati pretresljiva zgodba o mladi ljubezni, pritiskih spolnih vlog in stiski delavskega razreda v Stockholmu velja za zgodnjo mojstrovino in enega vplivnejših filmov velikega cineasta. Film bo v pričakovanju jesenske kinotečne retrospektive Ingmarja Bergmana prikazan v sodelovanju s Slovensko kinoteko.

brezplačno trgu

Letni kino na Kongresnem trgu se bo zaključil v četrtek, 30. avgusta, v glasnem duhu simboličnega leta kontrakulture 1968. V filmu **Monterey Pop** je pionir direktnega filma D. A. Pennebaker ovekovečil legendarne trenutke glasbene zgodovine s slovitega kalifornijskega festivala v samem začetku prelomnega »poletja ljubezni«: od razbijanja kitare Peta Townshenda, kitarista in pevca skupine The Who, do Jimija Hendrixa, ki med pesmijo Wild Thing svojo kitaro na odru zažiga.

V sodelovanju z Ljubljanskim gradom do 28. julija poteka tradicionalni **Film pod zvezdami**. Na Grajskem dvorišču je na ogled izbor nekaterih najodmevnejših filmov kinematografske sezone, do zaključka pa lahko ujamete tudi prve javne projekcije petih težko pričakovanih filmskih poslastic.

Z Letnim kinom na Kongresnem trgu se Kinodvor že peto leto zapored postavlja ob bok primerljivim projektom v evropskih mestih Locarnu, Dunaju, Parizu, Londonu in Bologni. Brezplačne filmske predstave na Kongresnem trgu se (tudi če dežuje) začnejo ob 21. uri.

Foto: Jože Svetičič

V Kino Šiška romajo sledilci urbane kulture.

No, tedaj so morda sinjemodro nebo, brhka Sava ali pogled na orjaške planine vabili na obisk Šiške, danes pa naj vas tjakaj zanese še kakšen drug razlog. Naj bo to denimo Stara cerkev ali cerkev svetega Jerneja. Najzgodnejši zapis o njej obenem že slavi njeno največjo zmago: šišenski mir je novembra 1370 pred cerkvijo spravil Benečane s Habsburžani, jabolko spora pa je bil Trst. Vojvoda Albert in Leopold sta ga namreč izgubila v hudih bitkah leto poprej, a pretkani beneški dož Andrea Contarini je zanj ponudil enormno odkupnino in si tako (za dobro desetletje) kupil mir. Če že ne Stara, naj vas v Šiško zvabi Plečnikova cerkev sv. Frančiška, stroga, asketska mojstrovina s klasicističnim pridihom. Bila je prva stavba, ki jo je Plečnik zasnoval po vrnitvi v Ljubljano leta 1924, poleg nenavadnega zvonika s štirimi zvonovi pa jo krasijo še lestenci, kelihi s slovenskimi kamni, ornamenti vinske trte in nešteti simbolični podrobnosti.

A priznajmo, da marsikoga v Šiško zmamijo povsem drugačne dobrote. Na primer KoloPark ob lokalu Lepa žoga, asfaltni pumptrack, ki je postal prava družinska postojanka. Pa Kino Šiška, kamor romajo sledilci urbane kulture in ljubitelji grafitov, da bi videli, kaj novega so na stene podhoda narisali člani klana 1107. In ne pozabimo zveste publike v Vodnikovi domačiji ali onih, ki se naslanjajo nad Galetovimi bloki ter kipi Kalina in Putriha. »Šiška je mesto v mestu,« pravi Maja. »Od vrtcev, šol, trgovin in parkov ... Infrastruktura omogoča, da Šiške nikoli ne zapustiš.«

Azur v srcu

Lora Power

»Veseli se,« je naravoslovec in pisatelj Fran Erjavec (1834–1887) nagovarjal bralca, ko je leta 1859 krenil na Potovanje iz Ljubljane v Šiško. »Še nekaj korakov, pa sva v prosti naravi. Kako se človeku zljajšajo persi, kako se čuti prerojenega, kako radostno plava lahka duša po čistem azuri.«

In če vas zanima, kako je postala mesto znotraj mesta, jo mahnite do modernističnega Centra urbane kulture, dela arhitekta Božidarja Gvardjančiča, kjer so se leta 1961 okoli ploščadi začeli vrstiti trgovska hiša, občina, kinodvorana, kasneje pa še pošta, šola in zdravstveni dom.

Toda šišenska zgodba bo še nazornejša, če se pomudite v Litostrojskem naselju, ki spada med prve projekte povojne obnove. Po načrtih arhitekta Eda Mihevcva so ga zgradili konec štiridesetih, ko so med tipske stanovanjske bloke in samski dom že takoj na začetku uvrstili vso novodobno infrastrukturo. Poleg tega so naselje razdelili na četrti in sosesva, v središče pa umestili igrišča, vrtce, šole in trgovine. Da bi se med ljudmi ohranjali pristni stiki, so Litostrojsko namenili pet tisoč glavi množici in tako zarisali bivanjski šišenski scenarij.

Podobne načrte s Šiško sta imela tudi arhitekta Ilija Arnautović in Aleksander Peršin, ki sta v notranjosti soseske 6 (s pomočjo montažnega sistema Jugomont) ustvarila eno prvih urbanistično zaključenih sosesk prestolnice. Z visokimi bloki in stolpnici sta spremenila tok domače arhitekture ter Ljubljano odrešila topega predvojnega blokovega stila.

No, poleg tega pa se Šiška ponaša s pivovarno, kinom in ljudmi, ki hodijo naokoli z majicami *Rad imam Šiško!* ali *Šiška je zakon!* Človeka kar prime, da bi začel brskati po nepremičninskih oglasih.

Pianistka Tanja Činč in kitarist

Svet glasbe je preprosto njun svet

Nada Breznik

Foto: Katja Činč

Pianistka Tanja Činč in kitarist ter skladatelj Timotej Kosovinc

Spoznala sta se pred desetimi leti, ko sta bila sošolca pri pevskem zboru. Ponovno sta se srečala na enem od novoletnih koncertov štipendistov Mestne občine Ljubljana, ki že vrsto let potekajo na Ljubljanskem gradu. Nastopila sta vsak s svojo točko. Njun prvi skupni koncert je bil v Rdeči dvorani Magistrata februarja 2017, kjer sta zaigrala koncert za kitaro in orkester *Concierto de Aranjuez* Joaquina Rodriga.

Timotej kot skladatelj se je lotil tudi komponiranja za klavir in tako je nastala skladba *Mestna roža*, posvečena Tanji, izjemni pianistki, ki mu je pri skladanju odločilno pomagala in ga navdihovala s svojimi pianističnimi nasveti in idejami. Tanja je skladbo krstno izvedla na svojem solo recitalu v dunajski *Gesellschaft für Musiktheater* decembra lani. Devetega februarja letos sta nastopila na Dunaju v Mozarthausu na koncertu v počastitev slovenskega kulturnega praznika z violinistko Petro Kovačič, članico Dunajske državne opere in ansambla Dunajskih filharmonikov. Koncert je organiziral Slovenski kulturno-informacijski center SKICA.

Kdaj sta se začela ukvarjati z glasbo?

Timotej: Z glasbo sem se začel ukvarjati s sedmimi leti. Doma smo imeli staro kitaro in zdelo se mi je zanimivo, da bi nanjo kaj zaigral. Starša nista glasbenika, sta se pa z glasbo ljubiteljsko ukvarjala oba dedka. Vpisali so me na glasbeno šolo Moste – Polje, moja prva učiteljica je bila Amina Manda. Na srednji stopnji sem se vzporedno šolal na Gimnaziji Jožeta Plečnika Ljubljana in na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana pri profesorju Antonu Črnuglju.

Tanja: Klavir sem se začela učiti pri petih letih. Že kot majhna punčka sem bila obkrožena z glasbo, saj je moja sestra Katja prav tako pianistka, oče pa je klaviaturist znane jugoslovanske rock skupine Buldožer. Tako so me pri petih letih vpisali na glasbeno šolo Franca Šturma. Moja prva učiteljica klavirja je bila Vesna Dolamič, od 6. razreda nižje glasbene šole in na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana pa Lidija Malahotky Haas. Na Akademiji za glasbo v Ljubljani sem se vsa leta šolala pri profesorju Hinku Haasu. V času srednje glasbene šole sem se vzporedno šolala na umetniški gimnaziji v okviru Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana.

Kdaj sta se odločila postati poklicna glasbenika?

Timotej: Že pri desetih letih sem vedel, da je glasba moja edina izbira. Užival sem v njej in vedel sem, da se z njo želim ukvarjati vse življenje. Če ima človek poklicne ambicije na področju glasbe, je treba vanjo veliko vlagati že zelo zgodaj. Lahko rečem, da sem ogromno vložil, a obenem tudi ugotavljam, da je v glasbi

ter skladatelj Timotej Kosovinc

Foto: Rok Petrič

Timotej Kosovinc

Foto: Bojan Rajar

Tanja Činč

razmerje med vloženim delom in prejetim plačilom zelo slabo, tako da se z glasbo spleča ukvarjati samo, če človek v njej resnično uživa.

Tanja: Od nekdaj sem zelo uživala v glasbi, a odločitev sem sprejela v prvih letih srednje šole. Šolati sem se začela dve leti pred ostalimi sošolci, tako da sem bila dve leti mlajša od njih. Ker sem bila veliko obkrožena tudi z rock glasbo, sem nekaj časa gojila željo, da bi poleg ukvarjanja s klasično glasbo imela še svoj bend. Svet glasbe je bil preprosto moj svet.

Kako je potekalo nadaljevanje šolanja?

Timotej: Za akademsko stopnjo izobraževanja sem izbral Dunaj, kjer študiram že od osemnajstega leta. Kitaro sem študiral pri profesorju Alvaru Pierriju iz Urugvaja, in ker sem že pri desetih letih začel tudi skladati, sem se vpisal še na študij kompozicije. Z odliko sem diplomiral na koncertni smeri magistrskega študija kitare, dodiplomskem študiju kompozicije in teorije glasbe pri profesorju Johannesu Kretzu ter na dodiplomskem študiju na pedagoški smeri kitare. Trenutno sem študent magistrskega študija kompozicije in master študija na pedagoški smeri kitare. Oba programa bom predvidoma zaključil leta 2019.

Tanja: Diplomirala in magistrirala sem pri profesorju Hinku Haasu na Akademiji za glasbo v Ljubljani, sedaj pa končujem prvi letnik specialističnega podiplomskega študija v Zagrebu pri profesorju Rubenu Dalibaltayanu. Vzporedno sem kot

članica Klavirskega tria Réverie (Mojca Jerman – violina, Katarina Leskovar – violončelo) vpisana na master program komorne glasbe na Univerzi za glasbo in upodabljaljočo umetnost v Gradcu. Kot trio delujemo že od leta 2012, naš mentor je bil prva leta izjemni profesor Tomaž Lorenz, sedaj pa profesor Chia Chou. Violinistka Mojca se obenem izobražuje še v Bologni, čelistka Katarina pa v Dresdnu. V Sloveniji pogosto nastopamo, vesele in počaščene smo, da velikokrat nastopamo v okviru društva Imago Sloveniae, sicer pa smo bile tudi na Festivalu Tartini, v okviru Wolfovega abonmaja, Kristalnega abonmaja v Škofji Loki in mnogih drugih. S triom smo dosegle številne nagrade, največji uspeh pa je bila koncertna turneja šestih koncertov po Argentini ter zmaga na tekmovanju v Parizu leta 2015. Poleg denarne nagrade smo dobile še vabila na tri koncerte, in sicer v Bonnu, Parizu in Londonu.

Kako načrtujeta nadaljnjo kariero?

Timotej: Načrtujem zaključek študija, koncerte in skladanje. Zdaj že tradicionalno priream februarске koncerte na Magistratu in poleti v Botaničnem vrtu – na prostem, kar ima svoj poseben čar. Želim komponirati za vse instrumente, komorne skupine in orkestre in kar se da veliko koncertirati tudi sam. Sem zelo odprt za različne ideje umetniškega sodelovanja. Vedno rad muziciram z drugimi glasbeniki in sodelujem z drugimi umetniki, kot so slikarji, filmski režiserji, plesalci, pisatelji

in pesniki. V tem vidim še dodatno obogatitev.

Tanja: V prihodnjem letu želim zaključiti specialistični študij, še naprej solistično nastopati in igrati v številnih komornih zasedbah. Za letošnje leto je dogovorjenih že nekaj nastopov, sama bom nastopila v Ljubljani, Zagrebu in Samoboru, jeseni pa sva povabljeni v Toronto, kjer bova nastopila s pevskim zborom Plamen, ki ga vodi njegova ustanoviteljica in zborovodkinja Marija Ahačič Pollak, ambasadorka slovenske kulture v Kanadi. Bila je na najinih koncertih in povabila naju je k sodelovanju. Timotej bo aranžer, nastopila bova kot spremljevalca in tudi kot solista.

Kaj bi še želela povedati o svojem glasbenem poslanstvu?

Timotej: Moja največja želja je moja glasbo deliti z vsemi ljudmi. Samo skupaj z njimi lahko namreč moja glasba resnično zaživi! Čeprav sem po izobrazbi klasični glasbenik, glasbeni material za svoje skladbe pogosto jemljem tudi iz sveta popularne glasbe in glasbe, ki jo poslušajo najširši krog poslušalstva.

Tanja: Po vsakem koncertu se znova zavem, kakšen privilegij je možnost, da ljudi z glasbo in s svojim ustvarjanjem, s svojo edinstveno interpretacijo nagovorim, jim polepšam dan, izpolnim večer ali vsaj tiste trenutke, ko me poslušajo in skupaj odplujemo v drug svet. *Celoten intervju je objavljen na www.ljubljana.si v rubriki glasilo Ljubljana.*

Delo Mestnega sveta

Poročilo o 34. in 35. seji Mestnega sveta MOL

Veronika Sorokin

Sprejeti dokumenti na 34. (28. maj) in 35. seji (18. junij 2018)

Svetnice in svetniki so za člana Odbora za varstvo okolja imenovali Ivana Ovna, Božu Starašiniču so dali pozitivno mnenje h kandidaturi za ravnatelja Osnovne šole Franca Rozmana Staneta, Saši Potisku in Nevenki Tršan Hočevnar za ravnatelja oz. ravnateljico Glasbene šole Ljubljana Vič - Rudnik, Emi Kozar za ravnateljico Ekonomske šole Ljubljana, Nataši Krajncan pa za ravnateljico Osnovne šole Božidarja Jakca. ● V Svetu Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana so imenovali Tamaro Gliha, Mirjam Kanalec, Miro Ključanin, Barbaro Kobal Tomc in Francko Trobec. ● Sprejeli so tudi Sklep o načrtu ravnanja z nepremičnim premoženjem mestne občine v vrednosti nad 200.000 evrov za leto 2019, Rebalans finančnega načrta Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana za leto 2018 in Sklep o soglasju za vpis Lutkovnega muzeja Lutkovnega gledališča Ljubljana v razvid muzejev.

Glavni poudarki razprave

V uvodnem delu razprave so mestne svetnice in svetniki obravnavali

Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah **Odloka o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana – strateški in izvedbeni del**. V nadaljevanju so mestne svetnice in svetniki razglabljali glede **Odloka o določitvi plovnega režima ob Ljubljanici** in prešli na **Predlog Sklepa o imenovanju revizorja letnih poročil Javnega stanovanjskega sklada** Mestne občine Ljubljana za leti 2018 in 2019. Več časa so namenili točki **Predloga o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za delno prenovo 428 Tomačevo**, kjer so izpostavili pomanjkljivosti komunalne ureditve in dejstvo, da gre za vodovarstveno območje. Nekateri so se strinjali, da bi bilo nekatere objekte, večinoma barake, smiselno odstraniti. Podžupan prof. Janez Koželj je pohvalil projekt, in sicer njegovo smiselno načrtovanje v okviru prenove degradiranega območja in upoštevanje principa »zgoščevanja razdrobljene gradnje«.

Debatirali so tudi o **železniški tovorni postaji**, ki bi omogočila tudi povezavo med BTC-jem in Fužinami.

Svetnik Mirko Brnič Jager je opozoril na težavo soočanja s prevelikim številom tovornjakov, ki bi ob logističnem centru Mercator preseglo norme prostorskih kapacitet, vendar je župan poudaril, da je to vseeno logistično najboljša rešitev.

Pri **Predlogu Odloka o določitvi stroškov lokacijske preveritve v Mestni občini Ljubljana** so mestne svetnice in svetniki debatirali o natančni opredelitvi velikosti stavbnih zemljišč, **glede Odloka o določitvi takse za obravnavo pobud za spremembo namenske rabe prostora** v prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana pa je Nataša Sukič (samostojna svetnica Levice) podala predlog o uvedbi razumne višine takse.

Nadalje so sodelujoči razpravljali tudi o **izplačilu dela plače za delovno upešnost direktoricam in direktorjem nekaterih javnih zavodov**, o **Predlogih Odloka o razglasitvi Palače Kazina in cerkve sv. Marjete na Prežganju za kulturna spomenika lokalnega pomena**.

Pri **Predlogu Odloka o rebalansu proračuna Mestne občine Ljubljana**

NAPOVEDNIK DOGODKOV V ČS MOL

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
ČS SOSTRO			
Ponarejanje informacij – prikrita duhovna znanost	Predavanje »Človek, prebudi se«, Miha Munda, dr. vet. med.. Organizira Društvo »Ajda« – Sostro.	Petek, 13. 7., ob 19. uri	Sedež ČS Sostro (Zadružni dom Zadvor), Cesta II. grupe odredov 43, I. nadstropje, sejna soba
ČS BEŽIGRAD			
14+ je zakon!	Imaš več kot 14 let in ne veš, kaj bi počel, počela v petek zvečer? Pridi hengat v Mladinca! Za več info sledi naši FB strani Mladi zmaji Bežigrad Mladinc.	Vsak petek od 18. do 21. ure ter v soboto, 25. 8., od 18. do 21. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
Kaj se kuha v Mladincu?	Kuharske delavnice. Želiš svoja kuharska znanja deliti z nami? Pridi v Mladinca.	Vsak četrtek od 15. do 17. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
Družabne igre in namizni tenis	Za preganjanje dolgega časa so v Mladincu vsak dan na voljo družabne igre in namizni tenis.	Vsak dan od 14. do 20. ure	Četrtni mladinski center Bežigrad, Vojkova 73
Knjižni klub	Vam primanjkuje idej za širjenje literarnih obzorij? Vas zanima mnenje drugih o prebrani knjigi? Pridružite se knjižnemu klubu, ki se mesečno srečuje v Knjižnici REČI. Srečanja so namenjena sproščnemu debatiranju in odkrivanju del svetovne literarne zakladnice. Več informacij: info@knjiznicareci.si ali 040 458 409.	Četrtek, 19. 7. in 16. 8., ob 18.30	Knjižnica REČI, Belokranjska 6
Literarni večer	Vabljeni na branje poezije in proze mlajših avtoric in avtorjev na klopih po Savskem naselju. Dogodek organizirajo v sodelovanju z Društvom študentov primerjalne književnosti. Več informacij na www.knjiznicareci.si in na FB: Knjižnica REČI.	Sobota, 21. 7. in 18. 8., ob 19. uri	Knjižnica REČI, Belokranjska 6
Kino Knjižnica	Brezplačne projekcije otroških in mladinskih filmov iz slovenske filmske zakladnice. Starši in ostali spremljevalci lahko uživajo v filmu ali pa izkoristite čas za kavo na dvorišču Doma skupnosti Savsko naselje. Več informacij na www.knjiznicareci.si in na FB: Knjižnica REČI.	Sobota, 28. 7. in 25. 8., ob 10. uri	Knjižnica REČI, Belokranjska 6
ProstoRož	Vabljeni na jogo v ProstoRož. Jošt Derlink: 040 458 409	Vsak ponedeljek od 18.30 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana
Tečaj in vadba TAI CHI in Quigong – društvo TOLMUN	Taijiquan (tai chi, taj čí) je starodavna kitajska borilna veščina, s katero dosežemo notranje ravnotežje in ki se še posebej obnese v današnjem hitrem tempu kot blagodejna oblika telesno nezahtevne protistresne vadbe. Igor: 041 430 650	Vsak ponedeljek od 17.00 do 19.30 in vsak četrtek od 18.00 do 19.30	Belokranjska 6, mala dvorana

za leto 2019 je bilo izraženih nekoliko več različnih stališč. Mnenju, da je proračun (421 milijonov evrov) eden najvišjih v zadnjih 10 letih, se je pridružila zlasti mestna opozicija, ki pravi, da je ocenjena višina neupravičena, saj gre pri tem v pretežni meri za predvolilne apetite. Župan je pojasnil, da je tako visoka številka mestnega proračuna ekvivalentna večjemu številu načrtovanih projektov.

Mestne svetnice in svetniki so natančneje obravnavali še **Strategijo športa Mestne občine Ljubljana do leta 2028**. Svetnica Mojca Škrinjar (SDS) pogreša celovitejšo obnovo v okviru bazena Tivoli, ki bi obenem vključevala tudi ureditev okolice, Mojca Sojar (NSi) pa je pohvalila odločitev pripravljavcev Strategije, da so v njej zaobjeli tudi nekatere pomanjkljivosti. Janez Žagar (SLS) je izpostavil, da bi bilo treba športno infrastrukturo zavestno vpeljati tudi v podeželska območja. Opozorili so tudi na gibalne sposobnosti mladostnikov, kajti v zadnjih letih strokovnjaki ugotavljajo, da pri mladih športno udejstvovanje opazno upade ob odhodu iz osnovne šole. Nataša Sukič se je zavzela za večjo angažiranost mestne občine pri zagotavljanju podpore mladostnikom iz socialno ogroženih okolij.

V okviru seje so sodelujoči spregovorili še o Odloku o **Občinskem podrobnem prostorskem načrtu Polje – Pokopališče pri Zadobrovski cesti**,

ki načrtuje razširitev, izgradnjo dodatnih grobnih polj, sodobnega pokopališkega poslovnega in infrastrukturnega objekta ter ureditev prometne in komunalne infrastrukture.

Nazadnje je bil podan še Predlog Odloka o novem poimenovanju **Trga Jureta Detele in Trga Tomaža Pengova**, ki ga je znotraj **Avtonomnega kulturnega centra Metelkova mesto** predlagala Komisija za poimenovanje naselij in ulic.

Svetniška vprašanja in pobude z odgovori mestne uprave

Največ vprašanj mestni upravi je tokrat podala Nataša Sukič. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet je prejela odgovor na pobudo, da se **Pot spominov in tovarištva vnovič obeleži z odstranjenimi kovinskimi jambori**. Maja letos so na Tržaški, Litijski in Šmartinski ponovno postavili tri jambore z zvezdami, jambor v obliki mlaja pa že stoji tudi ob Dunajski cesti. Z istega Oddelka so se odzvali še na svetniščino pobudo glede **zmanjšane uporabe plastičnih vrečk**. Ugotavljajo, da se je treba posvetiti zlasti ozaveščanju in izobraževanju kupcev na ljubljanskih tržnicah, za kar so bile že izvedene določene aktivnosti. Na pobudo glede **obnove ceste čez obvoznico, v podaljšku Podutiške ceste (Podutik-Koseze)** so ji odgovorili, da občina brez sodelovanja z DARS-om ne more pristopiti k sanaciji, vendar že pripravljajo dogovor. Svetnica je postavila tudi več vprašanj glede **Wratscheve**

hiše na Petkovškovem nabrežju (prodaja, investicijska vlaganja Javnega stanovanjskega sklada, vprašanje glede soglasja za obnovo dvorca). Z Oddelka za urejanje prostora so ji pojasnili, da sta občina in stanovanjski sklad pri prodaji predmetnih nepremičnin izpolnila vse obveznosti, ki jima jih nalaga veljavna zakonodaja. Prenova stanovanj za neprofitno oddajanje pa bi bila zaradi slabega fizičnega stanja nekaterih stanovanj negospodarna, zato so se odločili za prodajo. Druga obnovitvena dela so potekala skladno z izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Mestna svetnica je omenila še **neplačevanje prispevkov za pokojninsko zavarovanje** zaposlenim na delovnem mestu »voznik avtobusa« in domnevne kršitve delovnopravne zakonodaje s strani javnega podjetja Ljubljanski potniški promet. V podjetju pojasnjujejo, da so voznikom prenehali plačevati prispevke za poklicno zavarovanje, ker ne izpolnjujejo ustreznih pogojev za to vrsto zavarovanja. Zavračajo očitek kršenja pravic delavcev in poudarjajo, da čakajo na odgovor Višjega delovnega in socialnega sodišča; če bo pravnomočno odločeno v korist delavcev, bodo to spoštovali. Svetnica je zastavila tudi več vprašanj glede **kršitev delavskih pravic in zakonodaje** v primeru gradbenih delavcev Komunalnega podjetja Ljubljana. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so ji odgovorili, da naročnik – Mestna občina

JULIJ IN AVGUST 2018

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
	ČS CENTER		
Poletne mladinske delavnice	Delavnice za najstnike od 13 do 15 let: prostor bo za izmenjavo različnih mnenj. Na voljo bodo tudi zanimive aktivnosti in doživetja, kot so ogled filma, igranje namiznih družabnih iger, obisk Botaničnega vrta, muzeja, ustvarjalne delavnice. Več o programu in prijavnico najdete na spletni strani: www.drustva-dpd.si . Prijave za avgustovski termin zbirajo do 13. avgusta. Program je brezplačen. Več informacij na: 01 426 95 61.	20. 8.–24. 8. od 10. do 14. ure	Grablovičeva 28
Tečaj začetnega risanja	Namenjen je vsem, ki bi se radi naučili osnov risanja. V skupino se lahko vključijo tisti, ki nimajo nobenega znanja o risanju in bi si ga želeli pridobiti. Prosimo za predhodno prijavo na sola@art-tecaji.com ali na 041 516 760.	Ponedeljek, 20. 8., od 10.00 do 12.30	Šola art:tečaji, Miklošičeva cesta 38, 1000 Ljubljana
Dan esperanta	Združenje za esperanto Slovenije vabi na dan odprtih vrat ob svetovnem dnevu esperanta: predstavili bodo spletni slovensko-esperantski slovar, pripravili jezikovni delavnici za otroke in odrasle ter razstavo literature v esperantu. Ob druženju, prigrizkih in napitkih se bo našlo kaj zanimivega za vse starostne skupine, družine in posameznike.	Četrtek, 26. 7., od 10. do 16. ure	prostori ČS Center, Štefanova 11
Ljubljana B'girl Sessions	Brezplačne breakdance delavnice za punce.	Vsako sredo od 17. do 19. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Hip hop dan	Delavnice grafitov, DJ-janja in osnov brakedancea, grafiti tour in sprejanje grafitov na legalne stene (prijave sprejemajo na mladinskipostaje@ulca.com).	Petek, 20. 7., od 11.30 do 14.30	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Odrpta ULCA	Ohladitev, pogovori, ping pong, glasba, henganje, družabne igre, aktivnost po tvoji želji ali brainstormanje idej za program ULCE po meri mladih.	Vsak delovnik po 15. 8. od 13. do 16. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
Rezana žoga	Namizni tenis za vse in vsakogar! Loparje in žogice dobiš pri nas.	Vsak torek od 13. do 15. ure	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje)
King of the Koncrete	Mladinski center ULCA vas vabi na hip hop festival King of the Koncrete, ki se bo odvijal po različnih lokacijah v Ljubljani. Podrobne informacije najdete na njihovi FB strani.	2. 8.–5. 8.	Mladinski center ULCA, Trg OF 10 (podhod železniške postaje) in druge lokacije po Ljubljani

Ljubljana pri postavljanju in preverjanju pogojev o spoštovanju delovne, okoljske in socialne zakonodaje upošteva veljavno zakonodajo. Obenem so poudarili, da so bili pri izvajanju pogodbenih gradbenih del na Gosposvetski in Dalmatinovi ulici vsi pogoji preverjeni že pred oddajo javnega naročila.

Svetnik Mirko Brnič Jager je prejel odgovor o izvedbi vaje **Tri dni brez pitne vode v Ljubljani**, s katero bi preverili dejansko pripravljenost pristojnih institucij, zadolženih za kritično infrastrukturo, za primere naravnih nesreč in antropogene vplive. Na Oddelku za zaščito, reševanje in civilno obrambo pojasnjujejo, da v Javnem podjetju VO-KA pri načrtovanju vodovodnega sistema že vrsto let uporabljajo zanesljiv matematični model, s katerim preverjajo tudi delovanje sistema v izrednih razmerah. Zato uporabnikov pitne vode ne bodo namenoma izpostavljali motnjam in prekinitvam oskrbe z vodo na celotnem območju ljubljanske regije. Z Oddelka za varstvo okolja je svetnik prejel tudi

odgovor na vprašanje glede **zamenjave klopi v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib**: zamenjali bodo 57 poškodovanih oz. neuporabnih klopi.

Svetniškemu klubu NSi so z Uredniškega odbora glasila Ljubljana podali odgovor na pobudo glede **objavljanja poročil svetniških klubov v javnem glasilu**. Po pojasnilu odgovornega urednika dr. Uroša Grilca poskušajo voditi uredniško politiko, s katero dosegajo kar največ bralcev. Prednost dajejo celovitemu poročanju o aktualnih sejah Mestnega sveta in svetniških vprašanjih ter bralce raje usmerjajo na kulturna, športna, socialna, ekološka in druga področja. Zato se jim objavljane poročila svetniških klubov ne zdi smiselno.

Mestna svetnica Ksenija Sever (Svetniški klub SDS) se je pozanimala glede **gradnje podzemnih garaž** na območju blokovega naselja na vogalu Kettejeve in Kebetove ulice. Iz Službe za lokalno samoupravo so ji odgovorili, da je bilo v postopkih ugotavljanja smotrnosti projekta ugotovljeno, da je parcela

premajhna za tovrstni projekt. Zanimalo jo je tudi, ali bodo **asfaltirali Taborsko cesto v naselju Brod**, kjer so se pojavile velike jame. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet so se odzvali, da bodo navedeni odsek predvidoma asfaltirali v letih 2018/19. Z istega Oddelka potrjujejo, da bodo na lokaciji omejili promet tovornih vozil nad 7,5 t in izvedli sanacijo udarnih jam.

Svetnica Mojca Škrinjar predlaga **uvvedbo enosmernega prometa** na Černetovi ulici in **režim cone z omejitvijo hitrosti na 30 km/h** na Aljaževi in Černetovi ulici, kjer je bil aprila hudo poškodovan deček. Z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet je prejela negativen odgovor: ob vpeljavi enosmernega prometa se namreč hitrost motornih vozil navadno še poveča. Povzročitelj prometne nesreče aprila pa je bil pijan, na kar občina nima vpliva. Obenem so dodali, da so za umiritev hitrosti prometa že izvedli nadvišanje križišča Černetove z Aljažovo ulico.

DOGODEK	KRATKA VSEBINA	TERMIN	LOKACIJA
ČS ROŽNIK			
Obležitev spominskega dneva četrte skupnosti Rožnik	ČS Rožnik v sodelovanju s KO ZB Vič - Rudnik vabi na prireditev ob spominskem dnevu četrte skupnosti Rožnik. Na prireditvi bo nastopil Pihalni orkester Vič z gostjo Nušo Derenda. Nastopil bo tudi pevski zbor Pevci izpod Rožnika.	Četrtek, 19. 7., ob 19. uri	Športno igrišče OŠ Vič, Abramova 26
ČS POSAVJE			
Druženje z Uličnimi zmaji	Na športnih, ustvarjalnih in pogovornih delavnicah mlade spodbujamo, da postanejo aktivni soustvarjalci lokalne skupnosti.	Vsako sredo od 18. do 20. ure	Bratovševa ploščad in igrišče na Forci
Ples z Vrtnico – druženje ob plesu 50+	Vadba osnovnih korakov standardnih, latinskoameriških ter skupinskih plesov.	Vsako sredo od 20.15 do 22.00	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
Druženje ob plesu 50+	Plešejo standardne in latinskoameriške plesne s Društvom Vrtnica.	Vsak petek od 20. do 22. ure	Sedež ČS Posavje, Bratovševa ploščad 30, kletna dvorana
ČS ŠIŠKA			
Pletenje vencev	Pletli bodo venčke za okrasitev cerkvice sv. Jerneja za žeganje – kot nekoč.	Četrtek, 23. 8., ob 17. uri	Ob Plečnikovi cerkvi sv. Frančiška, Černetova 20
Voden ogled Plečnikove cerkve	Brezplačen voden ogled Plečnikove cerkve s predstavitvijo mojstra Plečnika. Predhodna rezervacija ni potrebna.	Četrtek, 23. 8., ob 18. uri	Ob Plečnikovi cerkvi sv. Frančiška, Černetova 20
Komarjeva nedelja	Po 53-letnem zatišju bo že 20. "Komarjeva nedelja" podobna tisti nekoč še ob prašni Celovski cesti. Stojnice z izdelki domače obrti, degustacijami ipd. Prihrankovanje bo vabilo k maši ob 11. uri v cerkvi sv. Jerneja, od 12. do 17. ure pa bo kulturni program s srečelovom. Ob 17. uri bo v cerkvi koncert in pete litanije z blagoslovom.	Nedelja, 26. 8., od 10. do 20. ure	Stara cerkev – Cerkev sv. Jerneja v Šiški, Celovška 63
Razstava "Šiška nekoč in danes"	Dogodki, ki so skozi leto zaznamovali šišensko življenje.	28. 8.–11. 9.	Sedež ČS Šiška, Kebetova 1
ČS JARŠE			
Pravljica na obisku – KUD Galerija C.C.U.	Malčki bodo prisluhnili zgodbi Obisk, nato pa po njenem navdihu narisali portrete, jih okvirili ter okvirje z recikliranjem papirja preobrazili v pravljične mozaike. Delavnica je del projekta Iz pravljice v zeleno mesto, ki ga sofinancira Mestna občina Ljubljana.	Četrtek, 2. 8., ob 10. uri	Knjižnica Jožeta Mazovca, enota Nove Jarše, Clevelandska 17a
Ustvarjalnica sreče – KUD Galerija C.C.U.	Otroci se bodo najprej odpravili na pravljično potovanje s Srečkovim kovčkom. Potem bodo s ponovno uporabo plutovinastih zamaškov, preobraženih v zanimive oblike, ustvarjali pisana čudežna bitja, ki jih bodo razveseljevala in jim kot amuleti prinašala srečo. Delavnica je del projekta Iz pravljice v zeleno mesto, ki ga sofinancira Mestna občina Ljubljana.	Četrtek, 9. 8., ob 10. uri	Knjižnica Jožeta Mazovca, enota Nove Jarše, Clevelandska 17a
Plavajoče ladje – Krojilnica igrač (Društvo GUMB)	Odslužene platenke, lesene palice in pisane izolirne trakove boste s pomočjo barv in domišljije preobrazili v čisto prave pravcote plavajoče ladje, ki vam bodo delale družbo pri kopanju v banji ali na izletih na morju. Delavnica je namenjena osnovnošolskim otrokom med 6. in 15. letom, dobrodošli pa so tudi starši. Projekt Krojilnica igrač sofinancira Mestna občina Ljubljana.	Četrtek, 26. 7., od 10. do 12. ure	Knjižnica Jožeta Mazovca, enota Nove Jarše, Clevelandska 17a

Dogodki so za udeležence brezplačni!

Ljubljanski vestnik

Krogla v Magistratu

Miljanka Simšič

Že petnajsto leto zapored se v poletnem času v Zgodovinski atrij Mestne hiše naseli razstava keramike. Pregledna razstava ustvarjalnosti članov Društva keramikov in lončarjev je iz leta v leto zanimivejša. Letošnja tema razstave je krogla: vsak razstavljaev je prispeval nekaj elementov, ki jih tema poveže v skupno celoto.

Društvo keramikov in lončarjev ima že 23 let in 150 članov, zaljubljenih v keramiko. Je pestra družina, vse od akademskih kiparjev in slikarjev, likovnih pedagogov, arhitektov, oblikovalcev, tradicionalnih lončarjev in drugih, ki se z velikim navdušenjem ukvarjajo s keramiko. Ob razstavi imamo vsako sredo v Zgodovinskem Atriju Mestne hiše od 17. do 19. ure brezplačno delavnico, ki jo vodijo naši člani. Pridružite se nam lahko tudi naključni obiskovalci: vabljeni vsi, ki vas navdihuje glina!

Razstava Keramika v Magistratu bo na ogled od 31. julija do 7. septembra.

Mavrični bojevniki vejo, kaj je hiperaktivnost

Živa Čebulj

Poznate kakšnega Mavričnega bojevnika? Ste kakega že srečali? Gotovo! Samo prepoznali ga niste. Ker ni videti drugačen, se pa počuti drugačnega. Spoznajte »problematičnega« otroka v drugačni luči. Morda za njim stoji motnja ADHD (motnja hiperaktivnosti z motnjo pozornosti). Milijoni otrok po svetu jemljejo zdravila za zdravljenje te najhitreje rastoče duševne razvojne motnje pri otrocih. V Sloveniji je že 60 %

mladih, obravnavanih na pedopsihiatrični kliniki, diagnosticiranih z motnjo ADHD, oziroma kar pet odstotkov šoloobveznih otrok. Ali z drugimi besedami, v večini slovenskih šol je v razredu vsaj en učenec z ADHD. Mavrični bojevniki pa razumejo, da ti otroci niso bolni, so le drugačni. Mladim nudijo pomoč, podporo, jim prikažejo zdrav način življenja in razmišljanja. Skozi aktivnosti v naravi jih spodbujajo k umiku od naprav, ob katerih mladi preživijo veliko časa. Predstavljamo vam nekaj aktivnosti, ki jih izvajajo Mavrični bojevniki: **Gladiator** je igra na prostem,

pri kateri ekipa tekmuje za osvojitve nasprotnikove zastave ali uspe izločiti vse nasprotnikove igralce. Mladi spoznavajo pomen zvestobe, prijateljstva, sodelovanja, medsebojne pomoči. Marko Juhant, avtor projekta, pravi: »Lahko imaš 400 prijateljev na Facebooku, a če moraš narediti nekaj velikega, ti ne morejo pomagati. Sošolci, tudi tisti, s katerimi nisi največji prijatelj, ti lahko.«

Gozdovnik postavi otroke v okolje, kjer mnogi starši menijo, da je nevarno, se lahko umažejo, poškodujejo, dobijo klope itd. Dan ali več aktivno preživijo v gozdu z mentorji, lahko tudi s svojimi starši.

Če ne veš, vprašaj je različica »mobilne

svetovalnice na terenu«. Namen projekta je, da ne čakamo, da se mladi obrnejo po pomoč, temveč so mladi strokovnjaki tisti, ki k njim pristopijo prvi. Stopite v stik z Mavričnimi bojevniki preko telefona (040 648 294 - Dejan Sotirov) ali elektronske pošte info@mavricnibojevniki.org.

Na Špici je špica!

Mimi Šegina

Jutro, 19. junij, z Bicikljem se pripeljem na Špico in parkiram. Gospe in gospodje se pretegujejo, lovijo ravnovesje na eni nogi, se prepogibajo in čepe obmirujejo. Tako oni začnejo svoj dan, pripadniki

Foto: Dunja Wedam

Špica je prostor srečevanja in uživanja v objemu Ljubljane.

zdravega gibanja z imenom Društvo Šola zdravja. Pogled na mirno zeleno, ki se razliva pred nami, je presenetljiv v svoji preprosti lepoti. Po polurni vadbi je čas za pogostitev: pikamo narezane dinje s tem in onim prelivom, zobamo paličice, ki rade gredo za zobe in jih je zato treba poplakniti, z likerjem ali z vodo, po izbiri. Skupina Špica je začela svojo zgodbo aprila 2012, ko je ta prostor zasedala le trava in nekaj lepih, mladih vrh. Ko je Savica, vodja vadbe in ustanoviteljica skupine, hodila leto prej vadit na Livado, so jo prepričali, da po izobraževanju in nekaj pridobljenih izkušnjah osnuje novo skupino na Prulah. Savica se posmeje, da takrat še ni vedela, da je prostovoljka, a je danes to z vsem srcem. Skupino je ustvarila sama tako, da je delila listke po hišah in prijateljicam, ki so potem povabile svoje prijateljice ... Njihova jutranja vadba se je začela z 12 članicami. Danes skupina šteje 35 članov, od tega je 5 moških. Zdaj pa novi člani pridejo kar sami. Prav vadba je tisto, kar jih požene v nov dan – Ani in Majdi ni težko vstati vsako jutro ob 6.00, da se uredita, pozajtrkujeta in nato odkorakata na Špico. Savica pravi, da so med seboj zelo povezani, skrbijo za vsakega posameznika in si pomagajo, če je potrebno.

Občutek skupnosti in pripadnosti ter predvsem skrb za sočloveka jim je nekaj normalnega, privzgojeno še iz težkih časov otroštva.

Četrtno skupine predstavljajo gospe, starejše od 80 let, Ana in Majda pa jih štejeta 92. In s prihodom vedno prehitita vse ostale, čeprav si ena pomaga s palicami, druga s hojico. Slednjo je Ana pridobila pred kratkim, ko si je ob padcu zlomila kolk. Majda, njena »sošolka« iz Šole zdravja, je vedno ob njej – dopoldan, ko gresta na vadbo, in popoldan, ko rešujeta križanke ali gresta kam na krajši potep. Botanični vrt je krasna izbira za tople poletne dni, pravita. Ravno prav velik, s hladno senco in prijetno kavarnico. V parku se vedno da kaj občudovati: mogočna drevesa, pisane rože, migetajoči ribnik, razposajene šolarje, v tablice z napisi zagledane turiste in obiskovalce kar tako. Toda najlepše je na Špici!

Pogovor ob jutranji kavi je minil, kot bi trenil. Člani Šole zdravja so se počasi razkropili – vsak po svojih obveznostih, ki jih tudi v teh letih ne manjka. Koliko zanimivih zgodb skrivajo v sebi in kako z veseljem zrejo v vsak trenutek, sem pomislila. Tudi starost je lahko lepa, če jo imaš s kom deliti.

- **Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja:** T: 01/437 20 10 (ambulanta), T: 01/437 91 28 (posvetovalnica); ● **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** T: 116 111; **Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana** - klic v duševni stiski: T: 01/520 99 00 (od 19. do 7. ure); ● **Rdeči križ Slovenije, Območno združenje Ljubljana,** humanitarni center: T: 01/256 26 35, brezplačen T: 080 88 84, materialna oskrba pon. in tor. od 12. do 16. ure, sreda od 10. do 17. ure, sprejem donacij pon. in tor. od 8. do 17. ure, sre. od 8. do 18. ure, čet. od 8. do 16. ure, oskrba brezdomcev čet. in pet. od 10. do 12. ure, E: info@rdccikrizljubljana.si; ● **Društvo SOS telefon** za ženske in otroke – žrtve nasilja, Svetovanje žrtvam nasilja in varne namestitve: T: 080 11 55 (pon.–pet. od 12. do 22. ure, sob., ned. in prazniki od 18. do 22. ure), F: 01/524 19 93 (namenjen gluhih, žrtvam nasilja); E: drustvo-sos@drustvo-sos.si, S: www.drustvo-sos.si; ● **Svetovalni telefon** za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: T: 031/722 333 (tor. od 17. do 20. ure), E: drustvo-sos@drustvo-sos.si, S: www.drustvo-sos.si; ● **Društvo za nenasilno komunikacijo,** Svetovanje žrtvam nasilja, varne namestitve in programi za povzročitelje nasilja: T: 01/ 434 48 22 (pon., tor., čet. od 10. do 15. ure), E: info@drustvo-dnk.si, S: www.drustvo-dnk.si; ● **Ženska svetovalnica,** Krizni center za ženske, žrtve nasilja: T: 040 260 656 in 031/233 211 (24ur/dan), E: zenska@svetovalnica.org, S: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si; ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju,** Svetovanje žrtvam spolne zlorabe: T: 080 2880, 01/431 33 41 (pon., tor. in čet. od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure), E: spolna.zloraba@siol.net, S: www.spolna-zloraba.si; ● **Društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi,** Svetovanje žrtvam trgovine z ljudmi in varna namestitve: T: 080 17 22 (pon.–pet. od 9. do 13. ure), E: info@drustvo-kljuc.si, S: www.drustvo-kljuc.si; ● **YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa;** Neodvisno življenje hendikepiranih – osebna asistenca: T: 01/521 22 77, E: yhd-drustvo@yhd-drustvo.si; ● **Medobčinski skupine slepih in slabovidnih Ljubljana,** Prva socialna pomoč kasneje oslepelim in slabovidnim osebam in njihovim svojcem: T: 01/252 23 60, E: info@mdsslj.si; ● **Mestno društvo gluhih Ljubljana:** T: 01/430 30 08, E: mdg-ljubljana@guest.arnes.si; ● **ROZA ALARM!** Prijava homofobne diskriminacije in nasilja, S: www.ljudmila.org/lesbo/alarm; ● **CSD Lj. Moste - Polje – skupnostni programi za mlade,** dnevni centri za otroke in mladostnike s težavami v odrasčanju: **Korak:** T: 01/ 520 64 40, 040/777 885, **Cona Fužine:** T: 01/540 08 50, 041/553 569, **Cent'r Moste:** T: 01/587 34 37, 040/161 010; **Svetovalnica Fužine:** T: 01/520 64 42, 040 666 320, S: www.csd-ljmostepolje.si; ● **Center za psihološko svetovanje POSVET:** T: 031 704 707, E: posvet@posvet.org in info@posvet.org, S: www.posvet.org, pon.–pet. od 12. do 19. ure; ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol: T: 041/ 590 789, E: alanon@email.si; ● **Anonimni alkoholiki:** T: 01/433 82 25, E: aa.slo@amis.net, S: www.aa-drustvo.si; ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje: T: 01/439 72 70, 041/730 800, E: info@drogart.org; ● **Zavod MISSS – Zavod MISSS – mladinsko informativno središče Slovenije,** T: 01/510 16 70, 041 367 374, S: www.miss.si; ● **Dnevni center Skupaj v skupnosti,** T: 01/510 16 76, 051 300 380, S: skupajvskupnosti.si, pon do čet., od 11. do 17. ure; ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD):** T: 01/239 65 02, **Zavod Pristan:** T: 01/547 95 79, 031/702 698; ● **Spominčica, Slovensko združenje za pomoč pri demenci:** T: 059 305 555 (pon. do čet. od 12. do 15. ure); ● **Dnevni centri aktivnosti za starejše:** DCA Mestne zveze upokojevcv: T: 01/430 51 520, 051 664 801; Center aktivnosti Fužine: T: 01/587 46 00, 051/441 791; Dnevni center Društva gluhih in naglušnih Ljubljana: T: 01/528 44 93; ● **Mediacijski center Ljubljana:** T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacija.si; ● **Mediacijski center ZDL:** T: 01/2007 636, 01/2007 643, E: mediacijski.center@zd-lj.si, S: www.zd-lj.si; ● **Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana:** T: 01/256 02 79; pon.–pet. od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sob., ned. in prazniki od 12. do 15. ure; za oddajo najdenih živali (24 ur/dan); ● **Društvo za urejeno življenje – ABSTINENT,** Svetovalnica za osebe, ki tvegajo in škodljivo pijejo, ter njihove svojce: T: 064/ 244 496, E: svetovalnica@abstinent.si; ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet MU MOL:** T: 01/306 17 14, zapuščena vozila: T: 01/ 306 16 25; **Mestno redarstvo MU MOL:** T: 01/306 16 32; ● **Odsek za pobude meščanov MU MOL:** T: 01/306 12 82; ● **Dežurna številka Inšpektorata MU MOL:** informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: T: 01/306 16 04; ● **Javni holding Ljubljana:** T: 01/474 08 00, pon. od 8. do 13. ure, sre. od 8. do 14. ure in pet. od 8. do 12. ure; ● **JP ENERGETIKA,** Center za pomoč uporabnikom: T: 080 28 82, ● **JP VO-KA,** dežurna služba Vodovod: T: 01/580 81 12, dežurna služba Kanalizacija: T: 01/580 82 12, brezplačen T: 080 86 52; ● **JP SNAGA,** Center za podporo in pomoč uporabnikom: T: 01/477 96 00; ● **JP LPP,** Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu: T: 01/582 24 25, 051/ 44 99 92 (24 ur/dan); ● **Društvo delavska svetovalnica;** zagovornišvo, varovanje, promocija ter razvoj delavskih, socialnih in statusnih pravic delavcev ter ostalih ranljivih skupin; **brezplačna telefonska številka:** 080 14 34; E: info@delavskasvetovalnica.si; ● **Varuh človekovih pravic,** informacije in brezplačen T: 080/15 30; ● **Policija:** T: 113; ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** T: 112.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

dr. Brigita Jamnik, VO-KA, in
Nataša Jazbinšek Sršen, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

O skladnosti pitne vode iz ljubljanskih pitnikov v juniju 2018

Centralni vodovodni sistem Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav. Njihov obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji. V preglednici je prikazan del rezultatov rednih preskušanj pitne vode v juniju 2018.

Rezultati nadzora kažejo, da je pitna voda skladna z določbami zakonodaje. Razmere so v primerjavi s preteklim obdobjem nespremenjene, lokalno zaznavamo le dvig temperature pitne vode, ki je posledica toplejšega vremena. Oskrba s pitno vodo je varna.

Preostale javno dostopne informacije uporabniki prejmejo na [✉ voka@vo-ka.si](mailto:voka@vo-ka.si) ali na spletni strani www.vo-ka.si/informacije/kaksno-vodo-pijemo.

Kakovost podzemne vode v maju 2018

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda, za krom (skupno) pa po Pravilniku o pitni vodi

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode v maju 2018 niso bile presežene na nobenem merilnem mestu.

Zrak v Ljubljani aprila in maja 2018

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo aprila zabeležili 4 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev, maja pa nič. Ostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Del rezultatov rednih preskušanj notranjega nadzora pitne vode v juniju 2018

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE			
			ŠENTVID	BREST	HRASTJE, JARŠKI PROD	KLEČE
			6. 6. 2018	6. 6. 2018	13. 6. 2018	14. 6. 2018
Temperatura	°C	-	14,2	14,3	17,7	20,5
pH	-	6,5–9,5	7,7	7,3	7,5	7,7
Elektroprevodnost (pri 20 °C)	µS/cm	2500	516	430	488	446
Celotni organski ogljik	mg C/l	Brez neobičajnih sprememb	0,28	0,37	0,27	0,37
Motnost	NTU	*	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
Amonij	mg/l NH ₄	0,50	<0,025	<0,025	<0,025	<0,025
Barva (436 nm)	m ⁻¹	*	<0,02	<0,02	<0,02	<0,02
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,003	<0,003	<0,003	<0,003
Prosti klor	mg/l	/	/	0,04	/	/
Escherichia coli	CFU/100 ml	0	0	0	0	0
Koliformne bakterije	CFU/100 ml	0	0	0	0	0
Skupno število mikroorganizmov pri 36 °C	CFU/ml	100	<2	<2	<2	<2
Skupno število mikroorganizmov pri 22 °C	CFU/ml	Brez neobičajnih sprememb	23	4	13	4
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

*Motnost in barva vode morata biti sprejemljivi za uporabnike in brez neobičajnih sprememb.

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
MV		0,1	0,1	10	50	50
Kleče Villa	10. 5. 2018	0,002	0,007	< 2	12	1,7
Šentvid IIa	10. 5. 2018	0,005	0,012	< 2	20	1,7
Jarški prod III	10. 5. 2018	< 0,002	0,007	< 2	11	2,2
Hrastje Ia	10. 5. 2018	0,037	0,049	< 2	22	14
Brest IIa	10. 5. 2018	0,008	0,081	< 2	8,9	1,2

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2018 MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja

Zrak v Ljubljani aprila 2018

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	100 %	100 %	100 %	91%	99 %
Maksimalna urna koncentracija	10	141	438	5	110
Maksimalna dnevna koncentracija	3	76	165	3	60
Minimalna dnevna koncentracija	0	28	41	2	18
Srednja (mesečna) koncentracija	1	52	100	2	38
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-		4

Zrak v Ljubljani maja 2018

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	100 %	99 %	99 %	95 %	88 %
Maksimalna urna koncentracija	8	102	299	7	102
Maksimalna dnevna koncentracija	2	57	129	2	40
Minimalna dnevna koncentracija	0	17	42	2	15
Srednja (mesečna) koncentracija	1	31	84	2	29
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-		0

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³. Podatki o meritvah BTX zaradi okvare merilnika niso dosegljivi. * stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Ne zamudite!

FESTIVAL LJUBLJANA

do 3. 9., različna prizorišča

66. LJUBLJANA FESTIVAL

V juliju in avgustu ne zamudite številnih vrhunskih ustvarjalcev, kot so sopranistka Diana Damrau, Voca People, kitarist Egberto Gismonti, Akademski državni balet Borisa Eifmana, tenorist Marcelo Álvarez, Filharmonični orkester milanske Scale, Kraljevi orkester Concertgebouw, skupina Laibach in številni drugi.

IMAGO SLOENIAE

do 25. 8., različna prizorišča

POLETJE V STARI LJUBLJANI

Vrhunski glasbeni dogodki v stari Ljubljani.

KINODVOR IN LJUBLJANSKI GRAD

FILM POD ZVEZDAMI

do 28. 7., Grajsko dvorišče

Na Grajskem dvorišču je na ogled izbor nekaterih najodmevnejših filmov kinematografske sezone, do zaključka pa lahko ujamete tudi prve javne projekcije na slovenskih platnih petih novih filmskih poslastic.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

do 28. 2. 2019

IVAN CANKAR

Cankarja vsi poznamo. Pa je to res? Vemo tudi, kako je živel? S premišljenim izborom njegovih citatov vam razstava *Ivan Cankar* ponuja, da se vživite v pisateljevo življenje na postajah Vrhnika, Ljubljana, Dunaj, Trst in Rožnik. Tokrat skorajda iz prve roke.

CANKARJEV DOM

do 28. 2. 2019

FESTIVAL CANKAR O CANKARJU

Ivan Cankar in Evropa – Med Shakespearom in Kafko, razstava ob 100-letnici pisateljeve smrti

LJUBLJANSKI GRAD

do 14. 10., Galerija »S«

CANKAR V STRIPU

razstava stripovskih tabel
Kaj nam Cankar pomeni danes, sto let po njegovi smrti? Kako nas nagovarja njegova brezčasna literatura? Ta vprašanja si zastavlja projekt Cankar v stripu in širi navdušenje nad aktualnostjo Cankarjevih misli in lepoto njegove pisave.

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

do 11. 9.

Poletavci in NajPoletavci

Otroci med 7. in 12. letom vabljeni, da se pridružite bralnemu projektu Poletavci – poletni bralci. Najstnike, stare od 13 do 16 let, pa vabimo med NajPoletavce. Zaključek s podelitvijo nagrad bo 21. 9. v Parku slovenske reformacije.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

do 16. 8.

V iskanju svobode: 1968–2018

Mednarodna razstava V iskanju svobode: 1968–2018 preko podob študentskih demonstracij po Evropi slika takratno stanje, ki mu z izborom nagradnega Instagram natečaja in nabranimi osebnimi pričevanji udeležencev študentskih gibanj prislanja sodobno ogledalo.

GALERIJA KRESIJA

do 2. 8.

LUTKE V MASKAH

razstava gledaliških lutk, mask in plakatov Eke Vogelnik
Razstavniki projekt obsega 35 let avtoričinega delovanja na področju gledališke likovnosti. Na ogled bodo nadrealistične maske iz predstave *Jaz nisem jaz* (1983), satirične maske za predstavo *Cirkus Butale* (2004) s portretnimi marionetami naših kulturnikov (2005) ter posamezni gledališki plakati, scenski elementi in lutke.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

13. 7.–8. 12.

MORJE – NAŠE ŽIVLJENJE, odstrti spomini ribiške družine
Največja zasebna družinska zbirka ribiških predmetov na Tržaškem. S spominom obarvani predmeti že peto generacijo prehajajo iz roda v rod in pričajo o navezanosti Slovencev na morje in o pomenu družinske dediščine za ohranjanje spomina.

GALERIJA ŠKUC

20.–29. 7.

DOBIMO SE PRED ŠKUCEM

festival
Pester festivalski program obsega glasbene, literarne, gledališke, plesne in filmske dogodke, razstavi, modne performanse, ustvarjalne delavnice, Knjižnico pod krošnjami in »Škucevo tržnico«.

ZGODOVINSKI ATRIJ MESTNE HIŠE

31. 7.–7. 9.

Keramika v Magistratu 2018 – Krogla

kiparska razstava
Tradicionalna pregledna razstava Društva keramikov in lončarjev.

NARODNA GALERIJA

4. 8.–3. 11., Jakopičevo razstavišče

Praznujmo skupaj! 100 let Narodne galerije

Na ogled bodo reprodukcije umetnin, ki jih hrani Narodna galerija.

GALERIJA KRESIJA

8. 8.–14. 9., Galerija Kresija

Tina Kolenik: PROMENADA – med naturo in kulturo

likovna razstava
Projekt, katerega osrednji umetniški objekt je lubenica, se sprehaja med različnimi likovnimi žanri, od ready-made do konceptualne umetnosti in panoramske fotografije.

MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

9. 8.–11. 11.

RIKO DEBENJAK

pregledna razstava
Riko Debenjak (1908–1987) se je uveljavil kot vodilni predstavnik sodobne eksperimentalne grafike. Bil je pomemben akter v organizaciji prvih mednarodnih grafičnih razstav in dvakratni prejemnik velike častne nagrade grafičnega bienala.

STEKLENI ATRIJ MESTNE HIŠE

22. 8.–10. 9.

Kaja Berden: PRAVLJIČNA LJUBLJANA, ilustracije

Kaja Berden je novo ime na področju slovenske ilustracije. Razstava Pravljična Ljubljana obsega ilustracije, ki predstavljajo skrite koticke Ljubljane ter Ljubljanskega zmaja, ki zaživi kot skrivnostni meščan.

ZAVOD BUNKER

24. 8.–1. 9., Stara mestna elektrarna – Elektro Ljubljana in druge lokacije

21. MEDNARODNI FESTIVAL MLADI LEVI

Trinajst najaktualnejših predstav z različnih koncev sveta.

MODERNA GALERIJA

do 30. 9.

MONUMENT – DRAGO TRŠAR, razstava

Z razstavo obeležujejo 70 let Moderne galerije in 7 let Muzeja sodobne umetnosti Metelkova. Ob obletnici je na ogled tudi dokumentarna razstava 70 + 7: Kaj je v številu? Kronika razstav v Moderni galeriji.

MINI TEATER

do 26. 8.

MINI POLETJE

Vsako nedeljo vabljeni na Sezamove delavnice za otroke, od 21. do 26. 8. pa na osrednji del festivala, ko bodo Ljubljano obiskale vrhunske lutkovne predstave z vseh koncev sveta.

KINODVOR

27.–30. 8.

LETNI KINO NA KONGRESNEM TRGU

Brezplačne projekcije vrhuncev sedme umetnosti, v znamenju Kinodvorove 10. obletnice pa ga letos podaljšujemo za dodaten, četrti večer, tako da bodo na ogled kar štiri brezčasne filmske klasike.

MUZEJ IN GALERIJE MESTA LJUBLJANA

5.–7. 9., različna prizorišča

INDIGO, FESTIVAL SODOBNIH IDEJ

Tretja edicija Indigo festivala se bo ukvarjala z govoricami, tiho silo, ki vpliva na javno mnenje in vedenje. Festival bo v znamenju govorice z obiskovalci delil ustvarjalne razmisleke skozi razstave, koncerte, predstave, predavanja ter strokovne debate z znanimi domačimi in tujimi umetniki ter teoretiki.

CENTER KULTURE ŠPANSKI BORCI

8. 9.

ODPRTJE 10. SEZONE

Pestro plesno, kulturno in gurmansko dogajanje.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

12.–16. 9.

LUTKE 2018, 14. bienalni festival sodobne lutkovne umetnosti